

Na Bílou horu pro smíření

400 let od bitvy na Bílé hoře si křesťané různých církví připomněli minulou neděli při ekumenických nešporách u tamní mohyly. Poté v Aleji Českých exulantů slavnostně odhalili Kříž smíření.

Od mohyly, symbolického místa smrti, k symbolu smíření kráčel v chladném nedělním odpolední průvod na připomínku bitvy, která se odehrála 8. listopadu 1620. V modlitbě se spojily církve i židovská obec, aby vyznaly minulá zranění, prosily za odpuštění a naději do budoucna.

Ekumenické nešpory vedl předseda České biskupské konference Jan Graubner a předseda Ekumenické rady církví a synodní senior Českobratrské církve evangelické Daniel Ženatý. Úryvek z Janova evangelia přečetl u mohyly arcibiskup Graubner: „Neprosím však jen za ně, ale i za ty, kteří skrze jejich slovo ve mne uvěří; aby všichni byli jedno jako ty, Otče, ve mně a já v tobě, aby i oni byli v nás, aby tak svět uvěřil, že ty jsi mě poslal.“

V následné Ženatého promluvě zaznělo: „Je děsné, když člověk zabíjí člověka, nadto když ten, kdo se hlásí ke Kristu, zabíjí jako svého úhlavního nepřítele toho, kdo se hlásil k témuž Kristu. Boli nás takové zneužití Kristova jména.“ Předseda ERC připomněl historická i současná zneužití víry, třeba antisemitismus, a jejich příčiny. „Hrozí nám to tehdy, když nás omámí touha prosazovat evangelium jinou mocí než mocí Ducha Svatého. K šíření naděje a lásky si nelze vypůjčit moc, která působí skrze nenávist k lidem jiné rasy, náboženství, pohlaví nebo sexuální orientace,“ dodal. Na závěr pochválil dosavadní ekumenickou spolupráci a vyzval k jejímu pokračování.

Kající modlitby tří náboženství

Na závěr setkání byl v Aleji Českých exulantů odhalen Kříž smíření německého benediktina a uměleckého kováře Abrahama Fischera. Cestou od mohyly se průvod, včetně světlonošů v dobo-

Po odhalení Kříže smíření následovaly společné přímlyvy, modlitba Páně a požehnání.

Snímek Jana Podhorská

vých kostýmech, třikrát zastavil ke kající modlitbě – pronesli ji plzeňský biskup Tomáš Holub, patriarcha Církve československé husitské Tomáš Butta a vrchní zemský rabín Karol Sidon.

Smíření jako Boží dílo

Kříž odkazuje k hlubšímu duchovnímu významu smíření, které není jen lidským úsilím, ale i Božím dílem (více v KT 45 a KT 31). „Děkuji za tento úžasný projekt a skvělou spolupráci. To se podaří, jen když to všichni opravdu chtějí,“ vzkázal autor díla SMS zprávou, kterou při odhalení kříže přečetla Francesca Stanislava Šimuniová, benediktinka z bělohorského opatství Venio. Právě sestry před lety vznik Kříže smíření iniciovaly, spolufinancovaly jej Praha 6 a Česko-německý fond budoucnosti.

Že jsou smíření kříže součástí české duchovní tradice, připomněl P. Stanislav Příbyl, generální sekretář ČBK. „Chceme, aby se Kříž smíření stal trva-

lou připomínkou bělohorských událostí a místem symbolických akcí – například poutní cesty, do níž lze zařadit i nedaňovou mohylu a hrob padlých v klášteře benediktinek,“ uvedl. Po odhalení kříže následovaly společné přímlyvy, modlitba Páně a závěrečné požehnání. Poté se lidé mohli odebrat do poutního areálu Panny Marie Vítězné a zapálit zde svíčku u ekumenického hrobu padlých vojáků.

Zhřelsi jsme proti sobě

Již v předvečer výročí v sobotu 7. listopadu se u mohyly na Bílé hoře setkali Jakub Sadílek, provinciál františkánů, a Petr Kácha, pastor církve Křesťanská společnost. V rámci Iniciativy smíření 2020, která se před protipandemickými opatřeními měla konat ve složení stovky kněží a stovky protestantských pastorů, si takto ve dvou navzájem vyznali dávné viny svých souvěrců a prosili Boha o odpuštění. „Zhřelsi jsme těžkými hříchy nadřazenosti, pýchy,

souzení a násilí. Opuť, že jsme se navzájem odsuzovali jako kacíři, bludaři a odpadlíci, že jsme lidem poskytli falešný obraz tebe a zavedli je na scestí,“ vyznali. Katolíci pak jménem františkána Sadílka odpustili protestantům „vyvolání stavovského povstání a rozpoutání třicetileté války nebo násilí během husitské revoluce“. A protestanti jménem pastora Káchy odpustili katolíkům zase „nucenou přestoupení na jejich víru, vyhánění z vlasti, křížové výpravy proti husitům, upálení Mistra Jana Husa nebo Jeronýma Pražského“. A nakonec si slíbili, že se budou navzájem přijímat jako děti jednoho Otce a nejtříť staré křivdy. „Staré věci pominuly a hle, je tu nové,“ uzavřeli.

Na jaro spolek chystá podpis Deklarace smíření a už nyní vyzývá k akci „Ruce smíření“: aby si jednotliví katolíci a protestanti navzájem podali ruce, vyfotili se při tom a snímky poslali spolku (více na iniciativasmireni2020.cz).

TEREZA ZAVADILOVÁ

Nenávist není odpověď, zní po útocích z Vídně

„Dost bylo násilí. Pojdme společně posílit mír a bratrství,“ vyzval papež František na svém twitterovém účtu poté, co dvacetiletý Rakušan útočil 2. listopadu večer v centru Vídně.

Podobně tragický teroristický útok Vídeň nezažila bezmála 40 let. O Vánocích 1985 teroristé zabíjeli na vídeňském letišti, v roce 1981 před vídeňskou synagogou na Seitenstetengasse. Právě zde začal i v pondělí 2. listopadu střít mladý džihádista, rodák z vídeňského předměstí s albánskými kořeny, a zabil čtyři lidi a dvě desítky zranil. Jeho samotného později zastřelila policie.

„Papež František světuje oběti Božímu milosrdenství a úpěnlivě prosí Pána, aby násilí a nenávist skončily a bylo podporováno mírové soužití ve společnosti. Jeho Svatost ze srdce doprovází svým požehnáním všechny, kteří jsou touto tragédií postiženi,“ vyjádřil Vatikán v telegramu vídeňskému arcibiskupovi, kardinálu Christophu Schönbornovi. Vzkazy soustrasti a povzbuzení přicházejí z mnoha zemí, od lidí různých vyznání. Proti vražděnému násilí se v Rakousku zvedla vlna solidarity a vyjádření jednoty a vůle k míru.

„Věřící lidé musejí tento čin ve jménu Boha odsoudit a vnitřně se proti němu postavit celou silou svého ducha a své víry,“ prohlásil předseda Rakouské biskupské konference, arcibiskup Franz Lackner pro katolickou agenturu Kathpress. Svá slova zopakoval následujícího dne při ekumenické vzpomínce na oběti ve své domovské salcburské katedrále. „Nebudeme se klanět násilí,“ zdůraznil a dodal, že „mír – základní slovo víry uznávané všemi náboženstvími – je vzácné dobro a je třeba je hájit“. Ekumenického shromáždění se účastnili zástupci pravoslavných a starokatolických křesťanů i protestantů.

Pokračování na str. 3

USA zvolily prezidenta

Ve volbách s nejvyšší volební účastí za zhruba 120 let vybrali Američané za svého prezidenta demokrata Josepha R. Bidena. Svůj post neobhájil úřadující republikán Donald Trump, ač se ještě snažil výsledek soudně zvrátit. Biden se tak stává 46. prezidentem USA a po 60 letech druhým katolíkem v úřadu – první byl v roce 1961 John F. Kennedy. „Slibuji, že budu prezidentem, který nebude rozdělovat, ale spojovat,“ slíbil Biden poté, co byl prohlášen za vítěze. „Dejme si teď navzájem šanci. Je čas uklidnit rétoriku,“ dodal s ohledem na vyhrocené náladu v americké společnosti, které přizívuje i Trump zpochybnutím výsledků voleb. Blahopřání Bidenovi vyslovili i američtí biskupové. „Je čas, aby se naši lidé spojili v duchu národní jednoty a oddali se dialogu a kompromisu ve prospěch společného dobra,“ zdůraznili. (sch)

Více na str. 3 a 8

Charita ČR na pomoc lidem z Náhorního Karabachu

Desetitisíce lidí už přišly o své domovy kvůli válce v Náhorním Karabachu, o který bojují Ázerbájdžán a Arménie.

Charita Česká republika posílá na pomoc běžencům, kteří se uchýlili do Arménie, pět tisíc eur (přes 130 tisíc Kč). Peníze využije arménská Charita, která poskytuje zranitelným domácnostem vysídleným z Náhorního Karabachu jednorázovou peněžitou pomoc, aby si mohly opatřit základní potřeby. Rodiny obdrží od pěti do deseti tisíc arménských dramů, což je 2 400 až 4 800 Kč. Pomocí Charitě Arménie se rozhodla i Arcidiecézní charita Olomouc. K obětem konfliktu na Kavkaze putuje z Olomouce šest tisíc dolarů (téměř 140 tisíc Kč), které budou využity zejména na nákup zdravotnického materiálu. Rodinám pomáhá též organizace Člověk v tísni. Přímlyva za trvalý mír v Náhorním Karabachu je zároveň naléhavým modli-

Na útěku. Snímek Armenian Caritas

tebním úmyslem papeže Františka pro měsíc listopad. „Chtěl bych znovu důrazně vyzvat zodpovědné představitele bojujících stran, aby co nejdříve zasáhli a zastavili prolévání nevinné krve,“ zdůraznil Svatý otec. (tok)

Chybí testy pro seniory

Minulou středu mělo začít plošné testování na covid-19 ve všech domovech seniorů, stacionářích a dalších pobytových sociálních zařízeních. Jejich provozovatelé včetně Charity ČR ale testy dosud neobdrželi. Charita proto napsala otevřený dopis ministru zdravotnictví. Sama v některých zařízeních testuje na své vlastní náklady už zhruba měsíc. „Domníváme se, že při nákupu antigenních testů stát opět selhal,“ říká Lukáš Curylo, ředitel Charity Česká republika. Problematické je podle Charity i samo vládní nařízení. Nedostalo se do něj totiž testování pacientů v domácí zdravotní péči. V dopise na to ministra upozorňuje. „Lékaři nám do domácí péče posílají pacienty bez udání, zda jsou tyto lidé pozitivní či musí do karantény. Doufáme, že ministr zdravotnictví v tom zjedná nápravu,“ dodává Ludmila Kučerová, koordinátorka zdravotních aktivit Charity. (tok)

Jak vybrat dobrý film?

Doma na str. 14

Chudí mezi námi

V neděli 15. listopadu si církev připomíná Světový den chudých. Koronavirová krize znamená pro miliony lidí na světě mj. pád do ještě větší chudoby. A týká se to i Česka.

Téma na str. 4 a 5

www.katydcz

Studenti v boji proti koronaviru

Zhruba tři desítky studentů Církevní střední zdravotnické školy v Brně nyní pracují v několika nemocnicích. Zapojili se tak do boje s koronavirovou pandemií. Jiní studenti nastoupili v nemocnici ve Vizovicích.

„Reagovali na povolání do služby vydané jednotlivými kraji. Většina z nich už ale pomáhala jako dobrovolníci ještě před obdržetím pracovního příkazu,“ informovala Karola Lucie Kuczynská, učitelka a řeholní sestra kongregace Milosrdných sester III. řádu sv. Františka pod ochranou Svaté rodiny.

„Jsem moc vděčná, že se mohou podílet na užitečné pomoci v tak nelehké situaci, jakou v současné době naše země prožívá. Jdeme do toho, protože chceme pomoci, i když tím na sebe bereme riziko, že se nakazíme my i naši blízcí,“ svěřila se studentka třetího ročníku ošetřo-

Studentka Anna Škvařilová pomáhá s odebráním vzorků od pacientů s podezřením na covid-19 v Městské nemocnici v Čáslavi. Snímek archiv nemocnice

vatelského oboru Anna Škvařilová. Mladá dívka v současné době pomáhá v odběrovém středisku s odebráním vzorků od pacientů s podezřením na nákazu covid-19 v Městské nemocnici v Čáslavi.

Studenti pracují také v léčebně dlouhodobě nemocných, která je součástí Nemocnice Milosrdných bratří v Brně. Pandemie zde výrazně zkomplikovala situaci, protože se v karanténě ocitlo mnoho zdravotníků. „Za nouzového stavu, kdy je nedostatek personálu, jsme opravdu hodně vytíženi. Klienti v této části nemocnice navíc patří mezi nejohroženější populaci v České republice,“ uvedla Darina Dohnálková ze čtvrtého ročníku oboru zdravotnický asistent.

Průprava ze školy

Práce na tomto oddělení jí není cizí, protože zde pomáhá již druhým rokem. „Máme dobrou průpravu ze školy i praxe. Víme, jak používat ochranné pomůcky, a poradíme si i s běžnými výkony, takže to pro nás není nic nového,“ dodala Darina Dohnálková. „Jsem na naše studentky a studenty moc hrdý! Rozhodli se sami pomoci tam, kde se nikdo z nás nechce ocitnout,“

připomněl ředitel školy David Kasan.

Zdravotní sestry shání i Nemocnice sv. Kříže v Praze na Žižkově, kterou vlastní Milosrdné sestry sv. Kříže a další katolická organizace. Nedostatek personálu postihl také provoz v Nemocnici Milosrdných bratří ve Vizovicích – a nemůže za to jen koronavirus, jímž zde dosud onemocnělo čtrnáct pracovníků. „Koncem října cestou do práce při tragické automobilové nehodě uhořely dvě naše zdravotní sestry, velmi oblíbené a zkušené. Toto neštěstí poznamenalo celý kolektiv,“ říká ředitelka církevní nemocnice Zdenka Vlčková.

Řešit situaci jim nyní pomáhají studenti, které pro ně sehnal krajský úřad ve Zlíně, a také brigádníci. Díky nim se podle ředitelky daří udržet nemocnici v chodu bez zásadních omezení. To největší, zákaz návštěv, se nemocnice snaží pacientům zmírnit umožněním telefonického kontaktu s jejich blízkými. A alespoň na dálku se jim snaží suplovat také omezení v oblasti duchovní péče. „Mše svatě teď v nemocnici neprobíhají, ale pacienti je mohou sledovat na pokojích ve vysílání televize Noe,“ zakončuje ředitelka.

LENKA FOJTÍKOVÁ, JIŘÍ GRAČKA

Biskup Nuzík píše lékařům

S poděkováním i slovy podpory se obrací na všechny zdravotníky biskup Josef Nuzík. Jako předseda rady ČBK pro zdravotnictví jim píše otevřený dopis. Nemocniční kaplani i v reakci na něj nabízejí zdravotníkům pomoc na telefonu.

„Mnohým lidem se zdají restriktce příliš drastické, těžko splnitelné a jen s obtížemi či nechutí se jim podřizují. Jsou přesvědčeni, že je to maximum, co vydrží. Vy naopak pomyslnou hranici snesitelného dennodenně posouváte navzdory riziku, které je s tím spojeno. Zatímco my ostatní se hledíme kontaktů s těmi, kteří by pro nás mohli být zdrojem

nákazy, chránit, vy jdete při každé své službě tomuto nebezpečí vstříc,“ oceňuje biskup Nuzík zdravotníky, kteří si podle něj zaslouží uznání a obdiv za to, v jak extrémně náročných podmínkách zvládají svou profesi a že boj s pandemií berou jako poslání.

Požehnání pro záchranáře

„Už řadu let žehnám houkající vozy záchranné služby, které mě mívají, slovy: ‚Veď, Bože, tohoto lékaře a celý tento záchranný proces, aby se dostalo pomoci tomu, kdo je v nebezpečí života.‘ Rád bych vás, milí zdravotníci, ujistil, že obdobnou prosbu v tomto složitém období pronáším nejen já, ale mnoho kněží a řeholních sester i věřících, kteří se za vás modlí,“ připouje biskup.

Na podzim vyhlášený nouzový stav spadá v církevním kalendáři do konce liturgického roku, kdy se v denní liturgii předčítají biblické texty o apokalyptických znameních,

kteří budou předcházet konci světa a druhému příchodu Krista. „Na těchto úryvcích mě vždy zaujme, jak Pán provede své věrné i tímto tak neobvyklým a dramatickým obdobím a všemi protivěstivými. Přejí nám všem a modlím se, aby tomu tak bylo i v tento čas a v této situaci, kterou společně prožíváme. Aby dle přání papeže Františka vyšel z této krize náš svět lepší, ne horší,“ uzavírá biskup Nuzík, předseda biskupské rady pro zdravotnictví.

Nemocniční kaplani zároveň nabízejí svou dobrovolnou pomoc na telefonu formou naslouchání lékařům, zdravotníkům a rodinným příslušníkům hospitalizovaných pacientů. „Touto službou chceme nabídnout bezpečný prostor těm, kteří jsou v tzv. první linii a potřebují se opět dostat do duševní pohody, jelikož míra jejich přetížení je obrovská,“ uvádí František Zakořal, národní koordinátor duchovní péče ve zdravotnictví. Kontakty jsou k dispozici na webu kaplan-nemocnice.cz. (tok)

KRÁTCE

VĚDOMÝ A CITELNÝ PŮST za ukončení pandemie, k němuž lze přidat almužnu na dobrý účel, vyhlásil v brněnské diecézi biskup Vojtěch Cikrle. Zve věřící, aby se po celý listopad postili vždy ve středu. „Využijme možnosti určitého ‚uvěznění v čase‘, které tato doba přináší, a otevřeme svá srdce Bohu. Nabídneme mu sami sebe,“ povzbuzuje biskup s tím, že tato doba se může stát požehnaným časem nového setkání s Ježíšem Kristem.

MOJE UŠI PRO TEBE. Nejistota v zaměstnání, domácí výuka, karanténa nemocných, izolace seniorů – to vše vyvolává napětí ve vztazích, v rodině i na pracovišti. Dvě desítky odborníků, mediátorů a poradců členských center pro rodinu Rodinného svazu proto přicházejí s kampaní Moje uši pro tebe – zprostředkování terapie nebo obyčejného lidského popovídání. „Pečující rodič má obecně ve společnosti nevýhodu, natož nyní v době koronaviru. Vážíme si vás rodičů, kteří statečně žijete své vztahy a usilujete o stabilní prostředí pro výchovu dětí. Jste oporou nejen

členům své rodiny, ale často širší rodině a přátelům,“ poukazuje Marie Oujezdská, místopředsedkyně Rodinného svazu. Kontakty na webu rodinnysvaz.cz/moje-usi-pro-tebe/.

BĚH, KTERÝ POMŮŽE NASYTIT DĚTI V AFRICE, se jmenuje zvláštní „Rozběhni 2 Komenský“. Startovní je totiž 400 korun, tedy „dvě bankovky s Komenským“, což zaplatí jedno školní jídlo pro dítě na téměř celý rok (v průměru je to 459 korun). Stačí se registrovat a zaběhat si během listopadu. Sponzor akce pošle za každý kilometr 2 koruny na Mary's Meals, tedy každý uběhnutý kilometr zajistí jedno školní jídlo. Registrovat k běhu se lze na facebookovém profilu akce.

ČERVENÁ STŘEDA, mezinárodní akce na připomínku lidí pronásledovaných pro víru, se letos uskuteční 25. listopadu. Nasvícením budovy či památky na červeno nebo zapálením svíčky se k ní připojuje stále více farností i kulturních institucí. Konat se bude také již čtvrtý ročník konference k tématu, avšak online. Více na facebookovém profilu Červená středa (Red Wednesday). (tok)

Církevních pohřbů ubylo

Pohřbů s církevním obřadem loni meziročně ubylo. V letošním roce bude kvůli pandemii trend rozloučení bez obřadu zřejmě pokračovat.

Počet církevních pohřbů loni mírně klesl. Celkově v Česku zemřelo 112 362 lidí, ale podle šetření Odboru analýz církevních dat České biskupské konference proběhl církevní obřad pouze v 20 642 případech, tedy v 18,4 %, což je nejnižší číslo od vzniku České republiky.

Z odhadu z roku 2018 a zmíněných dat vyplývá, že poslední rozloučení v loňském roce u téměř tří čtvrtin pokřtěných zemřelých proběhlo bez církevního obřadu (27 % z nich církevní obřad mělo). To lze patrně vysvětlit i tím, že někteří pokřtění s církví aktivně nežijí, případně ani neinformují blízké o tom, že by si církevní obřad přáli.

Důstojné rozloučení je přitom důležité i pro pozůstalé. „Obřady se zatažením opony za rakví v řadě krematorií působí na pozůstalé děsivě, je to jako odchod do prázdnoty. Křesťanství má symboly světla a naděje, které jsou v církevním obřadu přítomné a pro pozůstalé jsou velmi důležité. A při obřadu posledního rozloučení jde zejména o pozůstalé,“ upozorňuje P. Josef Prokeš.

Omezení kvůli pandemii

Nyní počet rozloučení bez církevního obřadu – nebo jakéhokoli obřadu vůbec – ještě nejspíše poroste. Protipandemická opatření se totiž týkají kostelů i hřbitovů. „Zásadní omezení platí pro pohřby, kdy je omezena účast smutečních hostů na deset účastníků. Následkem toho jsme za-

znamenalí vyšší počet zpopelnění bez obřadů, pozůstalí nyní dávají ve větší míře přednost pozdějšímu poslednímu rozloučení se zesnulým u příležitosti uložení urny do hrobu,“ uvádí pro KT mluvčí Správy pražských hřbitovů Oldřiška Dvořáčková.

Pro zemřelé křesťany existuje i v této době možnost rozloučení pod širým nebem, přičemž zádušní mši je možné připravit, až to epidemiologická situace dovolí. „Vyprovázení zemřelých a pastorek pozůstalých je jednou z oblastí, na které se chceme v nastávajícím období zaměřit. Vidíme, v jakých podmínkách lidé odcházejí a jak komplikované je ve stresu zajistit důstojné rozloučení, současná situace to vše činí ještě náročnějším. A lidé útěchu opravdu potřebují,“ říká generální sekretář ČBK P. Stanislav Příbyl. KAREL PUČELÍK

Zemřel Václav Konzal, překladatel liturgických textů

Minulý týden zemřel ve věku 88 let jazykovědec a překladatel mnoha liturgických textů Václav Konzal. Spolu s Bonaventurou Boušem a Miloslavem Mášou přeložil většinu nyní užívaných římskokatolických liturgických textů. Byli členy tzv. pražské liturgické překladatelské skupiny, která se utvořila po Druhém vatikánském koncilu. V 90. letech redigoval Souvislosti, revue pro křesťanství a kulturu. Po pádu komunismu byl jmenován do překladatelské skupiny České liturgické komise při České biskupské konferenci.

„S františkánem Bonaventurou Boušem a s P. Miloslavem Mášou společně hledali co nejlepší převod latinských textů do češtiny. Dbali na teologickou přesnost a zároveň jazykovou vytríbenost. Neúnavně

a nezištně se tomuto zadání věnovali bez nároku na odměnu,“ vzpomíná biskup Václav Malý. Po vzájem-

Snímek Paměť národa

ných korekcích požádali herce Radovana Lukavského, aby texty přečetl nahlas. „Záleželo jim na tom, aby texty byly nejen věcně přesné, ale i na poslech stravitelné. Šlo jim o sdělnost a přístupnost nelehkých jazykových obrátů. Dnes už nám krásná čeština těchto textů připadá jako samozřejmá. Je ale výsledkem mnoha hodin důkladných příprav a nadšení pro věc,“ dodává biskup Malý. (tok)

USA zvolily prezidenta

Příštím prezidentem USA zvolili Američané 77letého demokrata Josepha R. Bidena, někdejšího viceprezidenta Baracka Obamy. 20. ledna nastoupí do čela rozděleného národa sužovaného pandemií, hospodářskou recesí i rasovými nepokoji.

Ve svém prvním projevu po ohlášení vítězství Biden slíbil „nerozdělovat, ale spojovat“. „Je čas zapomenout na drsnou rétoriku, snížit teplotu, zklidnit se, opět si naslouchat,“ zdůraznil Biden. Přesto bude pro mnohé obtížné se s jeho vítězstvím smířit, a to i mezi katolíky.

Průzkum AP VoteCast mezi voliči (k dispozici je na www.npr.org) ukázal, že pro Donalda Trumpa hlasovalo 50 % katolíků (mezi bělochy 57 %), a dokonce 61 % protestantů, s velkou převahou bělošských evangelikálů (81 %). Lidé, kteří svou křesťanskou víru praktikují, se k Trumpovi přiklánějí více než ti, kdo jsou křesťany spíše „na papíře“. Mezi hispánskými katolíky podpořilo Trumpa 32 % voličů, Bidena však upřednostnil více než dvojnásobek – 67 %.

Ač je i Joseph Biden praktikujícím katolíkem (a mši svatou ve své farnosti sv. Josefa ve Wilmingtonu nevynechal ani minulou neděli po svém zvolení), čelí kritice souvěrců především za svůj postoj k umělému ukončení těhotenství. Jak připomíná agentura CNA, Biden v kampani sliboval, že obnoví příspěvky zahraničním organizacím, které v rámci zdravotní péče o ženy provádějí i potraty – ty loni zastavila Trumpova vláda. Právo na potrat i hrazení interrupcí z veřejných peněz jeho kampaň navrhovala ukotvit do federálního zákonodárství a mluvilo se např. o zrušení výhrady svědomí pro zaměstnavatele, kteří odmítají ze zdravotního pojištění svým zaměstnancům platit potrat či antikoncepci.

Na Trumpově politice si církev naopak cenila jeho vyhraněného protipotratového názoru (letos v lednu se například jako vůbec první prezident USA účastnil ve Washingtonu pochodu pro život). Ten stvrdil i nedávným dosazením konzervativní soudkyně Amy Coney Barrettové do Nejvyššího soudu: očekává se, že by mohla zvrátit historický rozsudek „Roe vs. Wade“, chápaný v USA jako precedens umožňující legální potrat. Pří-

hlížet v první řadě k postoji kandidátů právě k otázce potratu doporučili biskupové ve svém předvolebním „manuálu“ nazvaném Formování svědomí věřícího občana na svém webu uscbb.org.

Co přejí biskupové

I proto vyznává oficiální blahopřání biskupské konference rezervovaně: „Demokracie žádá, abychom respektovali svobodné vyjádření názoru a jednali jedni s druhými s láskou a uctivostí, i když spolu můžeme hluboce nesouhlasit ve věcech práva a politiky. V tomto duchu uznáváme, že Joseph R. Biden získal dostatek hlasů, aby byl zvolen 46. prezidentem Spojených států. Gratulujeme a uznáváme, že vyznává katolickou víru,“ píše biskupové a doplňují: „Prosíme blahoslavenou Pannu Marii, aby se za nás přimlouvala. Kéž nám pomáhá společně pracovat na naplnění vize jednoho národa před Bohem, kde je bráněna posvátnost každého lidského života a garantována svoboda svědomí a vyznání.“

Bidenovo vítězství nicméně řada biskupů vítá, tak jako katolické organizace, které slouží chudým, lidem odlišné etnicity nebo migrantům – za postup v rozporu s učením církve vůči těmto skupinám, stejně jako za uplatňování trestu smrti byl naopak Trump americkými biskupy i katolickou veřejností kritizován. Řeholnice Simone Campbellová, ředitelka katolické organizace Network na obranu práv chudých, podle agentury CNS vystihla: „Naše komunita se dívala na rozdělující a zraňující počínání Donalda Trumpa v celistvosti a vybrala si lídry, kteří budou vládnout s empatií a zřetelem k těm nejodstranějším. Katolíci odmítají rasismus, nenávisť a rozdělení a přiklánějí se k postojům, které prosazuje papež František – postojům lásky a přijetí.“

Volební výsledek uvítaly i křesťanské organizace, které pracují s migranty na mexicko-americké hranici. Nastupující garnitura vyzvaly k naléhavě potřebné imigrační reformě. „To, co nyní potřebujeme, je morální vedení, které by nás stmelilo dohromady a odvrhlo všechny podoby nenávisť. Jako našeho katolického bratra nás vyzýváme, abyste vzal v potaz ty utlačované a zranitelné v našem středu, kteří – jak věříme – nejsou ničím méně než Kristem klepajícím na naše dveře,“ napsali Bidenovi podle agentury Catholic News Service jejich představitelé, mezi nimi jezuita P. Sean Carroll či sestra Norma Pimentelová, odpovědná v pohraničním Rio Grande Valley za dílo Charit.

ALENA SCHEINOSTOVÁ

Vídeň: Nenávist není odpověď

Zástupci náboženských komunit v Rakousku uctili oběti pochodem k místu útoku a tichými modlitbami. Uprostřed kardinál Christoph Schönborn (s bílou rouškou a černým baretem). Snímek Profimedia

Dokončení ze str. 1

V samotné Vídni se za oběti a za mír mezi náboženstvími modlili při zádušní bohoslužbě ve svatoštěpánském dómu. Vedl ji kardinál Schönborn a přidali se vrcholní představitelé státu i luteránské, pravoslavné, židovské a muslimské komunity v Rakousku. Vzhledem k epidemiologickým opatřením bohoslužbu pro veřejnost přenášela veřejnoprávní televize ORF.

„Nenávist nemůže být odpovědí na tuto slepou nenávist,“ předeslal kardinál Schönborn na Twitteru a vyzval: „Pokračujme na cestě solidarity, společenství a ohleduplnosti. To jsou hodnoty, které utvářely Rakousko.“ Pro televizi ORF připojil: „Žijeme v zemi, kde je situace velmi vyrovnaná a kde se díky Bohu všichni máme dobře. Už jsme si zvykli, že žijeme v bezpečí. Moje odpověď je, že nenávist nikdy nemůže být odpovědí, protože ta zase plodí nenávist a to je to, co jsme zažili té strašné noci.“ Kardinál – jehož reakci na „hrůzostra-

nu“ zprávu o útoku byla podle jeho slova cesta do kaple, kde se snažil najít opět rovnováhu – vyzdvihl, že právě v takové době je nezbytné nechat navzdory pandemii otevřené kostely. „To proto, aby existovalo místo, kam se lidé mohou přijít zhluboka nadechnout a vyslovit tichou modlitbu,“ zdůraznil kardinál a doplnil: „Když jsme dobří jeden k druhému a neupadáme do paniky a do strachu z druhého – dokud je lidské teplo ve společnosti silnější než chlad nenávisť – nemusíme malomyslně.“

Bílé stužky s poselstvím míru

Zvoněním, modlitbou a bohoslužbami se k třídennímu státnímu smutku připojily další diecéze. Ve čtvrtek se pak na znamení solidarity rozsvítily mnohé kostely, mešity i synagogy. Katolická a evangelická mládež v salcburské diecézi pozvala mladé muslimy ke společné online modlitbě. Přední představitel rakouských katolíků, protestantů a pravoslavných i muslimů, židů a buddhistů se

na pozvání vídeňského rabína Schloma Hofmeistersa minulý čtvrtek společně vydali metropoli na místo útoku, kde oběti uctili tichými modlitbami.

„Toto je Rakousko. Kdo miluje Rakousko, nerozděluje je,“ řekl poté médiím za účastníky kardinál Schönborn a rabín Hofmeister doplnil: „Prosazujeme-li se nenávist, napětí a násilí ve jménu náboženství, musíme být první, kdo se postaví proti a dá jasné najevo, že nic takového neexistuje. Ve jménu Božím není ani nenávist, ani násilí.“ Při svých obvyklých pátečních bohoslužbách se za oběti modlili také rakouští muslimové v 350 zdejším mešitách.

Kromě svíček a květin na místě tragédie v těchto dnech zdobí Vídeň bílé stužky s poselstvím míru připevněné u kostelů, mešit, škol a dalších veřejných budov. Jejich autory jsou děti různých vyznání, které se takto spojily v nově iniciované kampani školského odboru vídeňské arcidiecéze, nazvané „Držíme spolu – víra spojuje!“. Spolu se svými křesťanskými i muslimskými učiteli nyní vytvářejí tyto stuhy při hodinách náboženství. Právě tam by podle iniciátorů kampaně měl být zvláštní prostor, jak doprovázet a formovat děti a mladé lidi „v jejich obavách a otázkách, ale také nadějích“.

K poctivému kladení otázek a „čestnému dialogu“ pak vyzvaly ve společném prohlášení v deníku Neuer Zürcher Zeitung přední teologové Jan-Heiner Tüch a Ulrich Körtner. Taková debata, kde mají své místo i otevření křesťanů a muslimů, by se podle nich měla především týkat nebezpečí politizace náboženství, s přihlédnutím k politickému islámu a k těm, kdo „tuto svou víru interpretují tak, že násilí proti jinověrcům považují za legitimní“.

(sch)

Pod vedením učitelů náboženství tvoří školní děti stuhy s osobními poselstvími míru a přivazují je na veřejné budovy ve Vídni. Snímek erzdioezese-wien.at

KRÁTCE

ZEMŘELA HELGA MONDSCHENOVÁ, spisovatelka a katechetka žijící v Erfurtu v někdejší NDR. Přední osobnosti tamní církve bylo 87 let. Profesí učitelka a pastorační asistentka pracovala za komunismu řadu let v erfurtském diecézním semináři nebo připravovala novokněze a pastorační asistentky či asistenty pro katechetickou práci. Po roce 1989 byla pověřena vytvořením a vedením diecézního referátu pro školství a stala se v Erfurtu jednou z prvních oficiálních rádkyň biskupského ordinariátu v Německu. Později se vrátila ke katechetické práci a starala se především o vzdělávání rodičů. V posledních letech žila v pečovatelském domě Andreashof v Erfurtu. Za komunismu udržovala přátelské styky s církví v Československu, podporovala ji a přednášela pro tuzemské kněze i laiky. Je autorkou řady populárních dětských knih s náboženskou tematikou, v češtině vyšly tituly *Už je mi patnáct* a *Otec Vendelín a čtyři raubiři*.

ZA „URÁŽKU A POMLUVU“ označil minsko-mohylevský pomocný biskup Jurij Kasabucki výroky prezidenta Alexandra Lukašenka o arcibiskupu Tadeuszi Kondrusiewiczovi. 31. srpna běloruské úřady zabránily arcibiskupovi v návratu z návštěvy Polska poté, co kritizoval brutální postup vůči lidem vyjadřujícím na demonstracích nesouhlas s oficiálním výsledkem srpnových prezidentských voleb. Lukašenko v rozhovoru s nedávno dosazeným pravoslavným metropolitou Veniaminem řekl, že je Kondrusiewiczův návrat „nepřijatelný“, neboť prý „jel do Polska převzít pokyny, jak zničit naši zemi“. Podle biskupa Kasabuckého jde o „zcela nepodloženou lež“. „Je potřeba plivat a házet bláto na katolickou církev a zastrážovat ji – jako předznamenání dalších kroků v jejím pronásledování,“ zhodnotil biskup a zopakoval nesouhlas církve s vládním násilím, mučením politických vězňů a umlčováním kritických hlasů. 19. října mluvil arcibiskup Kondrusiewicz o své situa-

ci s vatikánským státním sekretářem kardinálem Pietrem Parolinem a potvrdil médiím, že snahy Svatého stolce o jeho návrat domů budou pokračovat.

KŘESŤANSKÉ PAMÁTKY V ISTANBULU nechává opravovat tamní starosta Ekrem Imamoğlu z levicové Republikánské lidové strany, kterou roku 1923 založil otec turecké sekularizace Mustafa Kemal Atatürk a která je setrvalým oponentem politiky prezidenta Erdoğana. Erdoğan nedávno schválil přeměnu dvou ikonických chrámů – Hagie Sofie a Chrám svatého Spasitele – na mešity. Pod Imamoğluovým vedením Istanbul z městského rozpočtu obnovil zdejší řeckopravoslavný chrám sv. Paraskevvy. Renovovat bude též někdejší sirotčinec „Prinkipo“ na istanbulských Princových ostrovech – největší dřevěnou stavbu v Evropě o výměře 20 tisíc m² a 206 pokojích, která náleží konstantinopolskému Ekumenickému patriarchátu. Jediněná budova od

60. let chátrala vinou politických sporů mezi Tureckem a Kyprem. Po rekonstrukci zde má vzniknout mezinárodní centrum pro ekologii.

REKORDNÍ POČET SEMINARISTŮ nastoupil v novém akademickém roce do vídeňského semináře. 14 nováčků znamená největší posilu od roku 2012 a překvapivé vybočení z trendu v celé německé mluvčí oblasti – komentuje je arcidiecéze. Počet bohoslovců ve ví-

deňském semináři se tak zvýšil na 52, obsazenost je nejvyšší od přelomu tisíciletí. Tito nynější adeпти kněžství se narodili mezi lety 1946 a 2000 a vedle maturantů jsou mezi nimi bývalí úředníci, hudebníci, manažeři i zdravotníci. Polovina jsou rodilí Rakušané, ostatní pocházejí z balkánských zemí, Ukrajiny, Německa, Polska, Nigérie, Indie a Srí Lanky.

(bistum-erfurt.de, cns.katholisch.de, katholisch.at)

Videa: **YouTubeProlidi.online**
Web: **PROLIDI.ONLINE**

Rozsáhlá duchovní nabídka a povzbuzení pro všechny na webu i You Tube kanálu nejen ve stavu nouze

PASTORAČNÍ STŘEDISKO BISKUPSTVÍ ČESKOBUDĚJOVICKÉ

Lidé na okraji, poražení pandemie

Koronavirová krize nepřinesla jen zostřené vědomí lidské křehkosti, prověrku vztahů či nové promyšlení podstaty víry. Pro miliony lidí na světě znamená také pád do ještě větší chudoby. A týká se to i Česka.

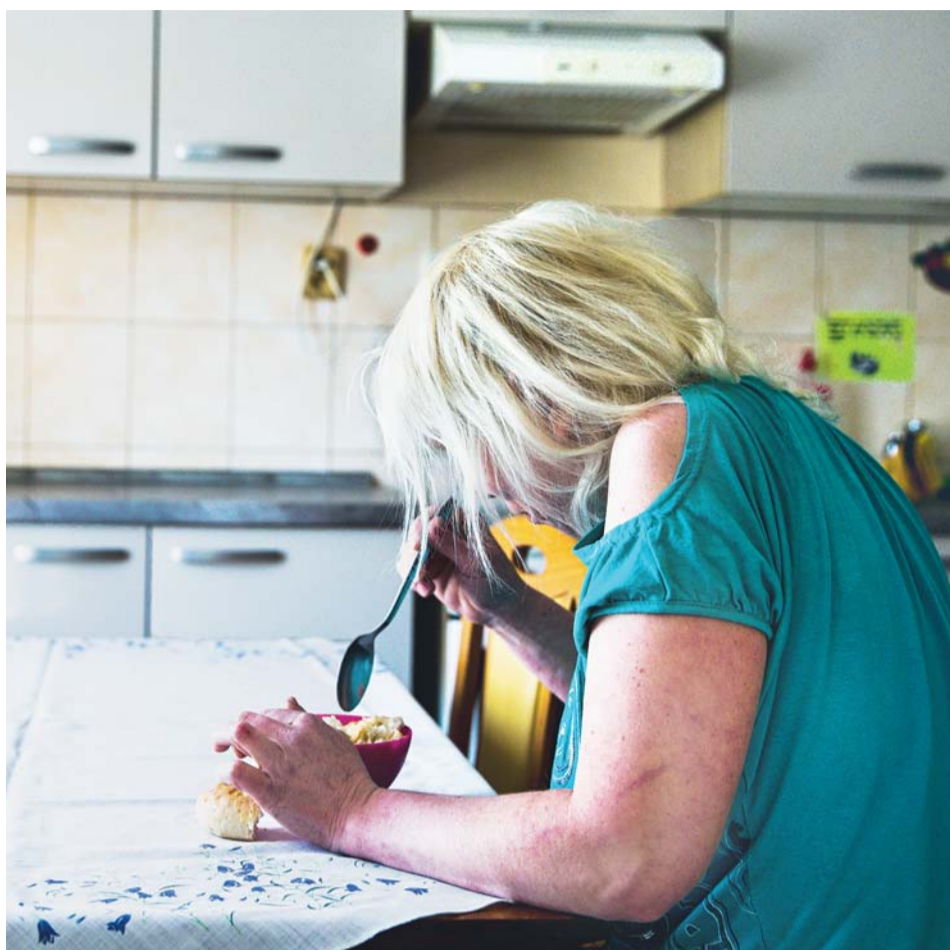
Na začátku října varovala Světová banka, že v důsledku pandemie upadne do extrémní chudoby dalších 150 milionů lidí. V předchozích 25 letech přitom tento počet setrval klesal až na současných 690 milionů. „Poprvé za celou generaci snaha o snížení chudoby utrpěla takový neúspěch,“ uvádí banka ve zprávě. Extrémní chudoba znamená, že se lidem fatálně nedostává potravin či pitné vody a nemají přístup ani k základní hygieně, zdravotní péči, přístřeší či informacím.

Situaci, která čeká Českou republiku, předjímaly na jaře ekonomky Sociologického ústavu Akademie věd ČR Martina Mysíková a Kamila Fialová. Jejich zjištění jsou jednoznačná: ti, kdo už před vypuknutím pandemie měli finanční těžkosti, budou zasaženi o to hůře – a k nim se připojí dlouhá řada lidí, kteří vzhledem k opatřením na ochranu zdraví přišli o příjmy. To se týká například živnostníků, lidí propuštěných ze zkrachovalých podniků a také důchodců, zvláště žijí-li sami. Poslední jmenovaní – citujme pro změnu Český statistický úřad – se v posledních měsících propadají do chudoby dvojnásobnou rychlostí než dřív. Je vám nad 65 let? V Česku máte pravděpodobnost 1 ku 6, že skončíte s opravdu minimálním příjmem. A připomeňme ještě samoživitelky a lidi bez domova nebo čerstvě propuštěné z výkonu trestu.

Drobné oběti a nepohodlí, které v důsledku pandemie zažívají ti majetnější, najednou vypadají vedle takové palety lidské bídy jen málo významně. I proto vyzývá známý vídeňský teolog P. Paul Zulehner (autor nedávno zveřejněného průzkumu o církvi v čase koronakrize), aby křesťané nyní se zvláštní pozorností pečovali o tyto „poražené pandemie“.

Pracovat, bydlet, nedlužit

Od roku 1992 si celý svět 17. října připomíná Mezinárodní den za odstranění chudoby. OSN vybrala toto datum, protože právě v tento den roku 1987 svolal francouzský katolický kněz polského původu P. Joseph Wresinski, zakladatel hnutí ATD (Aide à toute détresse

Chudoba není vždy vidět na první pohled, o to víc ale dokáže bolet.

/ Pomoc v tísní), v Paříži velkou demonstraci na podporu lidí žijících v extrémní chudobě. Letos k tomuto dni vyzvala Charita ČR českou vládu, aby „prosasovala opatření vedoucí k odstranění nebo snížení nerovnosti jak u nás, tak na mezinárodní úrovni“.

Při té příležitosti připomněla tři hlavní příčiny, které lidi do chudoby uvrhají. Jde o nedostupnost bydlení za přiměřenou cenu, nepružné nastavení minimálního příjmu a sociálních dávek a problém s dluhy a exekucemi. „Za nutnou považujeme změnu exekučního řádu. Prosasujeme pravidlo jeden dlužník – jeden exekutor“ nebo zřízení chráněného účtu. Pokud zadluženým lidem neulehčíme situaci, skončí na ulici anebo v černé ekonomice – a to se nevyplatí nikomu z nás,“ zdůrazňuje Charita ČR v tiskové zprávě. Chráněný účet znamená zvláštní bankovní konto, kde by se dlužníci shromažďovali peníze na základní životní potřeby, které nepodléhají exekuci.

Charita ČR patří u nás mezi instituce, které stav chudoby systematicky sledují a také přicházejí s řešeními. KT už informoval o zprávě Caritas CARES z letošního února, kterou Charita ČR vydává o tuzemském stavu chudoby každé dva roky, a také o charitním průzkumu, jak nedostatek ohrožuje mladé lidi (ten vypracovala v červnu společně s Českou biskupskou konferencí). Bydlení, práce a dluhy jsou podle tohoto průzkumu klíčovými činiteli i pro věkovou skupinu mezi 18 a 30 lety. „Celkem 20 % mladých lidí je ohroženo chudobou, přičemž navzdory obecným představám nejde o individuální selhání, ale z velké části za tím stojí společenské faktory, jako je rodinné zázemí, vzdělání a dostupnost bydlení,“ varoval ředitel Charity ČR Lukáš Curylo. Zvláště souvislost mezi chudobou a nedostatečným vzděláním se ukázala jako alarmující. A podobně jako mezi seniory je mezi mladými lidmi více nemajetných žen.

Ruce, které pomohou

Dobrou zprávou je, že se (nejen) u nás najde velký počet těch, kdo jsou ochotni druhému v nouzi pomoci. Mezi mladými lidmi ve zmíněném průzkumu se k podpoře neznámého potřebného člověka přihlásila celá pětina, k podpoře kamaráda v nouzi pak dokonce polovina. Na této dvoustraně přinášíme další příběhy, kde se naléhavá potřeba potkává se solidární odpovědí mezi křesťany. Členka Komunity Sant'Egidio a právnička Kristina Koldinská pak kromě zkušeností z terénu doplní některé širší souvislosti. Kéž nám toto čtení – jak Koldinská říká v rozhovoru – pomůže vidět současnou krizi ve správných proporcích. ALENA SCHEINOSTOVÁ

Mít přátele, být přítelem pro ostatní

Potkáte ho kostelníčit v pražské Akademické farnosti, trampovat na Brdech, otáčet se v kuchyni Komunity Noe v Holostřevch nebo pomáhat na srbské hranici mezi uprchlíky. A někdy také čekat na úřadu práce.

„Jak byste popsal svou momentální situaci?“ ptám se pětaticetiletého Rosti, vzděláním nedostudovaného knihkupce. „Jako mizernou – ale držím se!“ odpovídá s imponujícím nadhledem. Rostova maminka je už řadu let po smrti, vztahy s otcem nejsou jednoduché, vlastní rodinu zatím nemá. Mladému muži s hlubokým zájmem o vojenství a historii komplikují život exekuce kvůli jízdnému nezaplacenému před dlouhými lety, nedokončené vzdělání i zdravotní potíže. Ke knížkám ho to táhne, brát však musí práci, která je dostupná, a tak vedle prodeje v antikvariátu či knižním řetězci vystřídal v poslední době profese poštovního doručovatele, ošetřovatele nebo dělníka u pásu.

Zatím poslední „smlouva na dobu určitou“ mu vypršela v polovině září a na úřadu práce si vyžije podporu. „Pracoval jsem v domově pro seniory celý rok, takže jsem teď ‚lepší nezaměstnaný‘ a na podporu mám nárok,“ poznamenává Rosta. V minulosti tomu tak vždy

nebylo – třeba když odpracovaná doba byla příliš krátká nebo když před časem jeho pobyt v Česku přerušila práce ve francouzské komunitě Emauzského hnutí či dobrovolnicení na srbské hranici. Vyžít s minimem je tak Rosta zvyklý.

„Měl jsem kliku, na ulici jsem nikdy nebyl a zatím jsem neskončil ani na azylu,“ poznamenává s tím, že v nejhorším přespával třeba několik týdnů u kamarádů. Také sdílený byt na jednom z velkých pražských sídlišť, kde bydlí nyní, našel díky přátelům. „Přátelé a známí jsou jediná síť, díky níž můžu existovat,“ dodává Rosta o poznání vážněji. Pomůže i občasné pozvání na oběd nebo třeba dárek v podobě sušených hub. Také v situaci, kdy musel náhle na pohotovost kvůli astmatickému záchvatu, mu s poplatkem za ošetření a nákupem léků vypomohla známá z Facebooku.

Anna pracuje na černo

Anna měla povinnost každý týden navštívit úřad práce. Dostávala množství nabídek, jež ale pro ni nebyly vhodné – např. pracovat v restauraci, což vyžadovalo praxi, kterou Anna neměla. Časem měla pocit, že jí zaměstnankyně úřadu práce dává najevo, že je neschopná a jen obtěžuje. Když se situace opakovala, nechala se Anna nakonec z registru vyřadit. Nadále se stará o své postižené dítě a našla si brigádu na pár hodin denně bez smlouvy – tedy na černo.

(Diecézní charita Hradec Králové)

Z každé jeho výplaty exekutoři už roky strhávají několik tisíc korun, na bydlení a jídlo tak zůstává necelých deset tisícovek. Znamená to šetřit na všem, na čem se dá. „Nakupovat chodím tak dvakrát třikrát do měsíce a musím hlídat, za kolik,“ popisuje. Občas si dopřeje maso, které dlouho vydrží v mrazáku, jinak v jídelníčku nechybí rýže, těstoviny a oblíbené brambory. „Když máte doma brambory a cibuli, nikdy nejste ztracená,“ shrnuje Rosta. Neobejde se bez kávy se smetanou, ale naštěstí pro svou kapsu nekouří a nepije. Potěšit se jeho kuchařskými dovednostmi mohli třeba letošní účastníci křesťanského festivalu Scholé v Holostřevch a doma si vaří pravidelně – třeba i porce na více dní. „Ještě nikdy se mi snad nestalo, že bych byl o hladu, i když mi leckdy zbývala třeba poslední stovka nebo stravenka,“ podotýká. „Že bych najednou potřeboval

Tereza z azylového domu

Tereza má dvě čtyřleté děti. Když se nastěhovala do azylového domu, měla stálo práci. Nemohla však nadále vozit děti do školky poblíž původního bydliště, kam trvá cesta déle než hodinu. Bližší školky jsou plné a nepřijímají nové žáky. Tereza proto musela odejít ze zaměstnání, jelikož neměla jak zajistit péči o děti v době, kdy měla být v práci.

(Charita ČR)

Oba příběhy podle zprávy Caritas CARES 2019 ČR

větší výdaj, to se mi díky Bohu moc neděje. A když to přijde, je to holt průšvih,“ konstatuje Rosta.

Kvůli penězům musí omezovat i svou největší zálibu – modelaření. „Měl jsem období, kdy jsem byl za modely schopný utratit třeba tři tisíce – a pak neměl z čeho žít a trpce litoval. To už mám naštěstí za sebou, a když se mi líbí módylek, ale nemám na něj, počkám,“ hodnotí. Čeho se ale nezrekne, jsou živé myšky, které mu dělají společnost. Naštěstí je jejich chov nesrovnatelně lacinější, než mít třeba psa. Levný může být i provoz mobilního telefonu: v bytě i v sakristii Nejsvětějšího Salvátora, kde Rosta vypomáhá, je wi-fi a kredit si neplatí. „Stejně nikomu nevolám,“ zdůvodňuje.

Jaký má Rosta životní sen? „Žádný velký sen asi nemám,“ přemýšlí mladý muž. Přesto mluví o vlastním zahradním domku s malými kamny, myšáky a internetem – a také o dívce pro společný život. „Obávám se ale, že nemám moc co nabídnout. Při seznamování je moje situace trochu problém,“ podotýká. A kdy ještě? Při hledání bydlení nebo práce. Což vlastně uzavírá kruh... „V našem národě je ale naštěstí obvyklé si pomáhat a mně se nestává, že bych se někde cítil méněcenný nebo jiný,“ dívá se Rosta do budoucnosti s důvěrou. Snad je to i tím, že laskavost, se kterou se sám u druhých setkává, stejně spontánně dává dál – jak například například jeho podíl na pomoci běženčům či jiné aktivitě pro ostatní, ale i další jeho sen: pracovat v humanitární organizaci a udělat kus užitečné práce. (sch)

Senioři jsou zranitelnější než dříve

Koho dnes nejvíce ohrožuje chudoba a jak lidi na ulici zasahuje koronavirová krize? Zeptali jsme se

KRISTINY KOLDINSKÉ
z Komunity Sant'Egidio,
profesorky pracovního práva
a práva sociálního zabezpečení
na Právnické fakultě UK.

S chudými lidmi v Česku se Sant'Egidio přátelí už od raných 90. let. Jak se tato skupina proměnila v čase?
Změna je výrazná hlavně v domovech důchodců. Když jsme tam na počátku 90. let začínali chodit, potkávali jsme i dost mladých lidí s postižením, kteří v domovech důchodců skončili vzhledem k předchozímu nastavení systému. Objevovali se v nich také ti, kdo doplátili na ekonomický zvrát a najednou neměli na vlastní bydlení. Dnešní klientela v domovech pro seniory je mnohem starší a také mnohem nemocnější. Když se nyní dozvídáme, že koronavirus zvláště tvrdě postihuje staré lidi v těchto domovech, je to právě proto, že jsou mnohem zranitelnější, než tomu bylo před 15 či 20 lety.

A jak je tomu mezi lidmi na ulici?

Také mezi nimi přibývá starších, i v seniorském věku. Za lidmi bez domova chodíme od roku 2003 a tehdy převažovali mladí. Po krizi v letech 2008–2009 se přidali ti, kdo přišli o práci a třeba začali pít. Dnes přibývají osoby s psychiatrickými diagnózami a právě lidé v důchodovém věku. Je to proto, že nastupuje generace, která už po převratu neměla povinnost pracovat, a tak leckdy nemají potřebnou odpracovanou léta, aby dosáhli na starobní důchod. Sociálně slabší lidé, když přestanou pracovat, často končí na ulici.

Podle údajů Českého statistického úřadu žije skoro 17 % tuzemských důchodců na hranici chudoby, nebo dokonce pod ní, a zpravidla se to týká žen. Jak je to možné?

Protože pořád nemáme důchodovou reformu, o které se mluví už třicet let. Neexistuje u nás žádná systematická podpora lidí v důchodovém věku: to, že se jim jednou za čas jednorázově přidá nebo se pro ně vymyslí „rouškovně“, problém skutečně nevyřeší. Zvláště chudší důchodci nemívají na starší moc naspověno a ani ti movitější si nemohou nijak moc užít.

Na ženy pak dopadá dlouhodobá a systematická diskriminace na trhu práce, která se promítá do výše jejich důchodů. V letech, kdy si muž buduje kariéru a jeho příjmy rostou, je žena zpravidla doma a stará se o děti. Práci pak nejednou přerušuje znovu, když je pro změnu potřeba pečovat o staré rodiče. Tato období se jí sice do odpracovaných let určitou měrou započítávají, ale ne příliš výhodně. Takže ženy výsledně odpracují kratší dobu a potom ještě do důchodu odcházejí dřív než muži – a to rády, protože jsou unavené – takže je to začarovaný kruh.

Rikáte ale, že lidé na ulici našich měst někdy nedosáhnou právě ani na důchod.

To za prvé. Kromě toho je ale systém dnes založený na trvalém pobytu, avšak lidé, kteří jsou na ulici třeba v Praze, sem mohli přijít odjinud s vidinou, že se v metropoli lépe uchytili. Jenže mimo místo oficiálního trvalého pobytu mohou čerpat nanejvýš tzv. mimořádnou okamžitou pomoc a jinak jsou odkázáni na almužny nebo pomoc neziskovek. Teoreticky jde někdy dotyčným dávkou zůřadovat v místě jeho bydliště, aby mu pak třeba chodily na účet, i když se zdržuje jinde, jenže toto řešení má samá „ale“. Lidé, s nimiž se s Komunitou setkáváme, žijí skutečně v extrémních poměrech a často nejsou schopni ani vyhledat organizaci, která by jim mohla pomoci. Nemalé procento mezi nimi nechodí ani do Armády spásy nebo do Naděje, protože to ve svém stavu a situaci nedokážou zvládnout.

Z čeho tedy potom títo nejchudší lidé žijí?

Jsou mezi nimi takoví, kteří opravdu čtyřicet hodin denně a 365 dní v roce živoří pod mostem, a to v takových podmínkách a zdravotním stavu, že nechápu, jak to vůbec mohou přežít. Další – přede-

vším ti mladší – někdy žijí ve squatech v nějak uspořádaných komunitách. A potom jsou tu lidé, kteří přespávají ve stanu kdesi v parku, u dálnice nebo na obtížně dostupných místech. Tam jsou jakoby v bezpečí, ovšem v okamžiku, kdy jim někdo chce ublížit, je to naopak velmi nebezpečné, protože se nedovolají pomoci.

Potkáváme se i s lidmi, kteří nějak bydlí, ale přijdou si pro jídlo, protože na ně nemají, anebo jsou osamělí a chtějí si trochu popovídat. A část našich přátel žije na ubytovnách.

Mají lidé na ulici možnost sami si vydělávat?

Ti, kdo jsou schopni práce, často pracují narázově, většinou na černo. Ale pozor – ne každý mladý silný chlap na ulici je doopravdy schopný pracovat, není to jen otázka věku nebo zdravotního stavu. Někteří na to, aby chodili do práce, nemají sociálně. Řada z nich má i psychiatrické diagnózy a ty možnost chodit do zaměstnání také komplikují. Takže se pak takoví lidé žijí, jak to jde – třeba i vybíráním popelnic, míst, kde se odkládají prošlé potraviny, nebo si chodí k pomáhajícím organizacím pro jídlo a základní potřeby, případně ony přicházejí za nimi.

Kam se po pozastavení veřejných mší v kostelích podělili lidé, které jindy potkáváme žebrať u jejich vrat?

Na tuhle otázku existuje velice smutná odpověď. Lidé odkázáni na zebrotu se snaží držet tam, kde jsou jarní lidé, ale teď se města i vesnice vyčistily. Během jarní pandemické vlny jsme naši službu udrželi a nyní ji udržujeme také, ale protože to poslední, co chceme, je tyto lidi ohrožit, chodíme za nimi jen po malých skupinkách a při dodržení veškerých hygienických opatření. Místo dvakrát do týdne za nimi vyrážíme každý den. A pozorujeme, že jsou ještě chudší a mnohem hladovější. Když dnes po setmění vyjete na ulici, jediný, koho potkáte v centru města, jsou bloumající stíny lidí bez domova. Protože nemají kde „zůstat doma a nechodit ven“.

Jak vůbec mohou chudí lidé dodržovat epidemiologická opatření? Jak jim v tom lze pomoci?

Do domovů pro seniory se bohužel nedostaneme, jsme tam s lidmi jen v telefonickém kontaktu. Na ulici se snažíme roušky i dezinfekci podle možností

rozdávat, stejně jako zimní oblečení, aby byli lidé bez domova aspoň trochu v teple. Zrovna rozjíždíme i sbírku spacáků a dek v Brně, Praze i Olomouci a moc nám pomůže, když se někdo rozhodne přispět – kontakty jsou na našem webu www.santegidio.cz. Přivítáme i jakoukoli potravinovou pomoc – nedávno nám například fokolarini nasmažili rízky a my je jen roznesli, což byla pro nás obrovská pomoc. Rozdávání jídla, a zvláště teplých nápojů musíme teď více promýšlet, aby netrvalo příliš dlouho, a nevystavovali jsme tak druhé riziko nákazy. Kdyby se mezi nimi koronavirus roznesl, byla by to tragédie. Právě proto chodíme nyní za lidmi tam, kde jsou, a neshromažďujeme je ve větších skupinách.

Budete letos pořádat tradiční Vánoční oběd s chudými?

Nejsme tak naivní, abychom si představovali, že proběhne ve stejném režimu jako jiné roky. Ale v nějaké podobě každopádně bude zachován. Zvažujeme teď různé možnosti podle případných scénářů vývoje pandemie.

Co vás chudí lidé za léta setkávání naučili? Čím mohou nás majetnější obohatit?

Především pro nás křesťany je vztah k chudým lidem podmínkou „sine qua non“ a skutečně křesťanský život bez nich nemůže existovat. Mě osobně přátelství s chudými učí správným proporcím: když se večer za tmy setkáte s hladovým člověkem, kterému dáte jídlo, teplý čaj a něco na sebe a pak ho s těžkým srdcem opouštíte, nedá vám to, abyste na něj nevzpomněla, když si dáváte horkou sprchu a ukládáte se do čisté teplé postele. Už si také nevychutnám romanticky zasněženou krajinu, protože vím, že ten sníh zrovna někde někoho zaspává a ten může umrznout. Staří lidé mě zase učí nespěchat, protože to s nimi nejde, stejně jako mě učí mluvit pomalu a zřetelně, což se mi pak hodí při výuce (smích).

Tito lidé byli a jsou pro mě skutečnými teology života. Chudý člověk leckdy vysloví velice hluboká a přesná slova, která postihují podstatu situace. A když nyní – v čase, kdy se tolik služeb a možností zastavilo – za lidmi na ulici přijdeme a slyšíme: „To je skvělé, že jste nás v tom nenechali samotné, jste skuteční přátelé,“ je to ta nejlepší vizitka, kterou může člověk dostat. (sch)

Vyfasují vesty a po modlitbě jdou uklízet

Už takřka 2 000 „Budějckých Stravenek“ vydala letos Městská charita České Budějovice chudým lidem, kteří pomáhají s úklidem města. Za poukázku v hodnotě 60 korun si mohou nakoupit jídlo.

Na tom se podílí dobrovolník František Kynčl. Mladý muž, povoláním sochař, žil dříve dost neuspořádaným životem. Před sedmi lety však přišel obrat – při pobytu v Itálii, v zahradě nedaleko Milána, jej náhle zaplavil neuvěřitelně silný pocit, že je Bohem milován. „Bůh mi dal na vybranou, zda chci pokračovat jako doposud, anebo v jeho slépěch,“ svěří se František, který se od té doby věnuje lidem na okraji společnosti. „Nevnímám to jako sociální práci či projekt, spolupracujeme skrze Kristovu lásku,“ říká s tím, že každý člověk podvědomě touží po něčem dobrém a krásném, po lásce. „Sám nyní toužím žít dobrým životem, a proto se za všechny ty věci modlím. Sociální poradenství je pak věcí Charity,“ dodává František.

Pracovní parta jako kotva

Kromě modlitby za své chudé bližní František v pondělí, ve středu a v pátek dojíždí vlakem z rodného Tábora do Českých Budějovic. U dřevěné boudy za nádražím ho v deset hodin očekává partička mužů a žen v tepláčkách či obnošených šatech. František jim rozdává oranžové vesty a igelitové pytle a vysvětluje, kde je dnes jejich rajón. Pytle, pracovní nástroje a reflexní vesty jim dodávají technické služby města. S příslušným odborem je také dojednáno, kde je třeba poklízet. František předřikává modlitbu a po ní se jde na věc.

Za hodinu práce dostane každý jednu Budějckou Stravenku. Letos už jich Charita rozdala stovky, loni, kdy Stravenku vymyslela, ještě neměla jméno.

Pod Františkovým (vlevo) vedením se vydávají lidé z okraje společnosti uklízet ulice.

Snímky Jakub Žák

„Zpočátku jsme tomu moc nevěřili, ale má to velký úspěch,“ říká uznale Ingrid Dulawová, vedoucí Terénního programu Městské charity České Budějovice. A klienti potvrzují její slova. „Je to paráda, já sem chodím rád,“ říká Jiří, který se žije brigádami

– občas vykládá železniční vagon. „S Františkem v partě je legrace,“ směje se Viktorie, momentálně bez práce a oblečená z charitního šatníku, doplňuje: „Město je díky nám čistší a je tady kolektiv dobrých lidí.“ A jaký má cíl? „Chtěla bych do budoucna nor-

málně pracovat a normálně žít,“ říká žena, která zakusila i život za mřížemi a nechtěla by se tam znovu vrátit. A parta kolem Františka je její kotvou.

JAN OULÍK,
mluvčí Charity ČR a spolupracovník redakce

K výročkům papeže Františka

Svatý stolec v oficiálním prohlášení z minulého týdne vysvětluje některé výroky papeže o homosexuálech, které zazněly v nedávno uvedeném dokumentu Francesco.

Některé výroky z dokumentu „Francesco“ režiséra Evgenyje Afineevského vyvolaly v uplynulých dnech různé reakce a interpretace. K lepšímu pochopení slov Svatého otce předkládáme podle jeho pokynu několik užitečných poznámek.

Před více než rokem poskytl papež František rozhovor, ve kterém odpovídal na dvě různé otázky ve dvou různých momentech, které byly ve zmíněném dokumentu uveřejněny bez náležitého kontextu jako jediná odpověď, což vyvolalo zmatek. Svátý otec především hovořil

o pastoračním aspektu, kdy je nutné, aby v rodinách, kde syn nebo dcera mají homosexuální orientaci, nebyli nikdy diskriminováni. Na to odkazují slova: „Las personas homosexuales tienen derecho a estar en familia; son hijos de Dios, tienen derecho a una familia. No se puede echar de la familia a nadie ni hacerle la vida imposible por eso.“ („Homosexuálové mají právo být v rodině, jsou to Boží děti, mají právo na rodinu. Není možné nikoho z rodiny vyloučit ani mu kvůli tomu dělat život nesnesitelný.“)

Následující citace z apoštolské posynodní exhortace o lásce v rodině Amoris laetitia (2016) může tuto větu osvětlit: „Spolu se synovými otci jsem uvažoval o situaci rodin, které prožívají zkušenost, že v jejich středu žijí osoby s homosexuálními sklony, zkušenost, která není snadná jak pro rodiče, tak pro děti. Chceme proto především zdůraznit, že každého člověka, nezávisle na jeho sexuální orientaci, je třeba respektovat v jeho důstojnosti a přijímat ho s úctou a pečli-

vě se vyhýbat ‚jakémukoli náznaku nespravedlivé diskriminace‘, a zejména každé formě agrese a násilí. Samotným rodinám je zase třeba poskytnout uctivé doprovázení, aby se těm, u nichž se projevují homosexuální sklony, dostalo pomoci potřebné k poznání a plného uskutečnění Boží vůle v jejich životě“ (čl. 250).

Učení církve se nemění

Další otázka rozhovoru se naopak týkala zákona místní legislativy v Argentině před deseti lety ohledně „matrimonios igualitarios de parejas del mismo sexo“ („rovných manželství pro páry stejného pohlaví“) a opozice tehdejšího arcibiskupa Buenos Aires (nynějšího Svatého otce – pozn. red.) vůči tomuto zákonu. V této souvislosti papež František řekl, že „es una incongruencia hablar de matrimonio homosexual“ („mluvit o homosexuálním manželství je rozpor“), a dodal, že v tomto konkrétním kontextu hovořil o právu těchto osob na práv-

ní rámec: „Lo que tenemos que hacer es una ley de convivencia civil; tienen derecho a estar cubiertos legalmente. Yo defiendo eso.“ („To, co musíme udělat, je zákon o občanském soužití; tito lidé mají právo být krytí zákonem. To jsem obhajoval.“)

V jednom rozhovoru v roce 2014 se Svátý otec vyjádřil následovně: „Manželství se uzavírá mezi mužem a ženou. Laické státy chtějí odůvodnit soužití osob stejného pohlaví, aby právně upravily různé formy soužití, vedeny požadavkem upravit ekonomické aspekty mezi osobami, jako například zajištění zdravotních služeb. Jedná se o různé formy soužití, jehož jednotlivé podoby bych nedokázal vyjmenovat. Je třeba vzít v potaz jednotlivé případy a vyhodnotit je v jejich různorodosti.“

Je tedy zřejmé, že papež František hovořil o určitých státních nařízeních, nikoli o církevní nauce, kterou v těchto letech mnohokrát potvrdil.

Nótu zaslala Apoštolská nunciatura v ČR České biskupské konferenci; více také v KT 44

Na zrušeném hřbitově se rozzářily svíčky

Místa, kde bývaly hroby, v předvečer Památky zesnulých rozsvítily svíčky. Snímek Jan Štífter

Stovka rozsvícených svíček připomněla minulý týden opuštěný hřbitov v Trhových Svinech v českobudějovické diecézi.

U tamního kostela Nanebevzetí Panny Marie v centru města odpočívají i rodiče prezidenta Emila Háchy. Komunisté sice hřbitov přeměnili v park, ale zdejší lidé nezapomněli. V noci ze slavnosti Všech svatých na Památku zesnulých místo rozzářilo sto svíček. Završilo se tak historické pátrání, které inicioval novinář a spisovatel Jan Štífter, jehož předci jsou zde také pochováni.

„Hřbitov v Trhových Svinech má smůlu, že se k němu nedochovaly knihy pohřbů, takže ani nevíme, kde byl který hrob,“ říká Štífter.

„Ale starší lidé si to ještě pamatují, a tak jsme letos zaznamenávali jejich vzpomínky. Přicházeli na hřbitov a ukazovali nám, kde odpočívá jejich dědeček nebo babička,“ pokračuje novinář. Celkem se podařilo zachytit více než 80 hrobových míst.

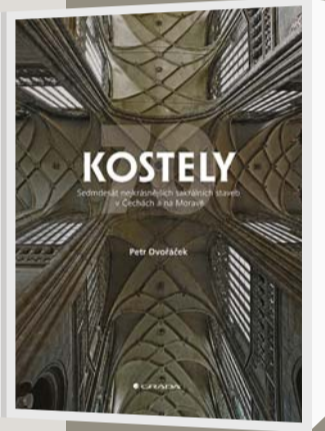
Pohřbívali zde od středověku

Hřbitov v sousedství kostela byl v provozu od středověku do poloviny 60. let minulého století. Podle odhadů je tu pohřbených na 50 tisíc osob, mezi nimi kupříkladu předci slavného hudebníka Karla Valdaufa.

Cílem komunistů bylo přetřhat historické vazby, ale také vybudovat pohřebiště dál od kostela, aby se podařilo snížit počet církevních obřadů. Zaniklý hřbitov, který dnes využívají hlavně pejskaři, připomíná teď i deset historických fotografií, jejichž získání považuje Jan Štífter za jeden z hlavních přínosů pátrání.

RADEK GÁLIS

Inzerce

Poznejte sedmdesát nejzajímavějších a nejkrásnějších kostelů v Čechách a na Moravě.

Kupujte na www.GRADA.cz

Přímluva sv. Anežky

Na tento pátek 13. listopadu připadá památka sv. Anežky České. Pražský pomocný biskup a generální vikář Zdenek Wasserbauer proto vybízí k modlitbě nověny ke světi.

„Tato velká dcera našeho národa sytila hladově, ošetřovala nemocné, pečovala o přestárlé, povzbuzovala bezradné, a tak byla schopna šířit pokoj a smíření, dodávat útěchu a vlévat novou naději,“ píše věřícím pražský pomocný biskup Zdenek Wasserbauer. Loni v listopadu se u příležitosti 30. výročí jejího svatořečení konala celonárodní pouť do Říma. Biskup proto nyní připomíná, že se světi připisuje i pád komunismu v Československu v roce 1989:

„Před jedenácti lety jsme zakusili plody její mocné přímluvy.“

S ohledem na pandemii biskup Wasserbauer dodává: „I v současné složité situaci se můžeme ucházet o Anežčinu přímluvu. Kdyby žila v naší době, jistě by se zcela nasadila ve službě a můžeme věřit, že jí na nás záleží vzhledem k epidemii, která devastuje naši společnost.“ A vybízí proto k modlitbě nověny, tedy devítidenního cyklu modliteb. Ten se skládá z denního liturgického čtení, modliteb Otčenáš a Zdrávas Maria, čtení příslušné denní úvahy, proseb ke svatě Anežce za vyslyšení, litanii ke světi, modlitby Sláva otci a v poslední den závěrečné modlitby nověny. Její plné znění biskup připojuje (celý text najdete na apha.cz).

Autorkou nověny, kterou vydalo nakladatelství Lípa, je Marie Holková a doprovází ji motto: „Tiší a srdcem prostí zrcadlem minulosti nám hledí v tvář. Tak mnoha staletími, dny dobrými i zlými, prosvítá Anežky zář.“ (tez)

Anežka Česká vyobrazená v Oseckém lekcionáři z konce 13. století. Snímek Wikimedia Commons

S normalizací žijeme i teď

Jaroslav Šebek

Je to už 31 let od pádu komunistického režimu a osvobození církvi z jeho tenat. Přesto jsme dosud nevytěžili vše, co nabízel život katolických křesťanů v podzemní ilegality 70. a 80. let.

Normalizace, tedy posrpnové dušení svobodnějšího nádechu Pražského jara, je určitě tématem, které je potřeba více studovat i promýšlet jeho dopady. Dědictví normalizační éry zůstalo dodnes hluboce zakořeněno v mentalitě lidí. Současně to byla doba, kdy se v církvi rodily zajímavé plány, jak oživit spirituální život. A k nim je možné se znovu vracet.

Utahování šroubů

Po pádu dubčekovského vedení zavládla mezi normalizátory shoda, že násilná represe by neměla hrát rozhodující roli. Ovládnutí společnosti bylo založeno na jiných principech – šikaně na pracovištích a školách, strachu a politické korupci, stejně jako na vytváření klidu na práci, jenž se stal doslova mantrou pro celé normalizační údobí. Jedním z těžišť komunistické politiky zůstalo, stejně jako v předchozích letech, utlačování církevního života – už z toho důvodu, že křesťanství tvořilo zásadní ideovou opozici vůči vládnoucímu materialistickému světonázoru.

K zásahu proti církvím nedošlo hned v prvních měsících, kdy se ve stranických sekretariátech usazovala posrpnová mocenská garnitura. Po její stabilizaci začal režim politicky vynucovat, aby náboženství bylo ve společnosti zahnáno do kouta a mělo pokud možno minimální vliv. V této situaci církevní hierarchie lavírovala mezi vyjadřováním odporu či nevole vůči utahování šroubů a mezi konformním přitakáním posrpnovým poměrům. Složitými úskalími se pokoušel v raných 70. letech prolouvat i biskup František Tomášek. Z informativní zprávy pro tehdejšího ideologického tajemníka ÚV KSČ z ledna 1971 se třeba dozvíme, že během rozhovoru s jedním z úředníků „vyjádřil obdiv k mnohým úspěchům v budování socialismu u nás a v dalších zemích socialistického tábora, které postavil do protikladu s negativními sociálními dopady v buržoazní společnosti kapitalistického Západu“. Současně však ve stejný moment požadoval důsledné dodržování práv pro církev.

Jeho pozici, stejně jako dalších biskupů, příliš neusnadňovala vatikánská východní politika. Příznačné je třeba vyjádření druhého muže Vatikánu, kardinála Jean-Marie Villota, v červenci 1972, kdy podle informací naší rozvědky celkem příznivě hovořil o socialistickém systému, neboť nepřekáží činnosti církve a v některých směrech, ve srovnání s kapitalistickými zeměmi ji dokonce usnadňuje. Podle něj má církev zůstat ve vztahu ke zřízení neutrální, bojovat za morální úroveň socialistické společnosti a obyvatelstvo od socialismu neodvracet. Samostatnou kapitolou je pak vznik kolabranského sdružení *Pacem in terris*.

Kult majetku

V podstatě všechna režimní opatření znamenala utlumení nábožensky autentického života, možnost oficiálního teologického studia, provádění evangelizace, omezení činnosti řeholních společenství apod. Na kulturní i mediální rovině se cenzurovala jakákoli zmínka o náboženství, o křesťanském charakteru Velikonoc i Vánoc, duchovně se mohlo hovořit prakticky jen v kostele. K prosazování ateizačních opatření navíc normalizace vytvořila vhodné podhoubí. Lidé po zkušenosti srpnové okupace 1968 i zmlácení vlastními lidmi při demonstracích roku 1969 přestali mít chuť se angažovat a raději se stáhli do soukromí svých obývacích a chat, ze strachu mlčeli a podvolovali se příkazům vrchnosti. Situace tak byla na první pohled stabilní a zdálo se, že většina obyvatel vzniklý pořádek podporuje – i když samozřejmě velkou motivací k takové podpoře byla obava o svou práci, snaha chránit rodinu a pragmaticky vyjít s požadovanými rituálními úkony ze strany moci.

Normalizace však pomalu, ale účinně rozleptávala společenskou morálku a pomáhala

Vzrůstající autority katolické církve si v začátku listopadových událostí 1989 byli vědomi i sami komunisté. Tehdy člen představenstva ÚV KSČ, vedoucí tajemník MV KSČ Miroslav Štěpán (vlevo), pozval pražského arcibiskupa kardinála Františka Tomáška 22. listopadu k rozhovoru, aby dal najevo ochotu k dialogu. Bylo ale už pozdě. Heslo, které skandovaly tisíce lidí, „na Štěpána bez Štěpána“, se naplnilo ještě dříve, než se čekalo. Do konce listopadu byl Štěpán nucen odejít ze všech funkcí, 7. prosince byl dokonce vyloučen z KSČ.

šířit kult věcí a majetku, opustila étos a nalezla zalíbení v chytráckém zaměření se na osobní a rodinný prospěch. Samozřejmě tento etický úpadek doprovázelo drobné či větší rozkrádání společenského majetku, narůstání alkoholismu, zhrubnutí jazyka i chladnoucí vztah prostého občana k národu a vlasti nebo k jejich dějinným hodnotám. Toto všechno ostatně zůstalo přítomné ve společnosti i po změně režimu a podepisuje se jako jeden z důležitých faktorů na bídném stavu českého veřejného života.

Víra v rodinách a malých společenstvích

Samozřejmě nebyla taková atmosféra nijak skvělá pro udržení náboženské víry, která začala rychle uvadat, především v Čechách. Období počínající normalizace v 70. letech tedy znamenalo další erozi masové a institucionálně chápané religiozity. Projevy víry předků zůstaly pochopitelně zakonzervovány, třeba v účasti na poutích. Především v 80. letech nebyly jen výrazem zbožnosti lidí, ale přerůstaly do podoby politické manifestace za svobodu církve. Typickým příkladem je velehradská pouť roku 1985. Nelze zapomenout ani na rodiny, které tehdy skutečně v mnoha případech fungovaly jako malé církve, kde se víra udržovala a předávala, i když z toho často pramenily problémy ve škole či v zaměstnání.

Dále se ukazovalo, že navzdory oficiálně prováděným restriktivním opatřením se aktivizovaly zejména skupiny laiků ve spolupráci s duchovními (často bez státního souhlasu), aby potají prohlubovaly svůj duchovní život. Po celou dobu normalizace se tak rozvíjely v rámci tzv. neoficiální, podzemní církve nové typy duchovní aktivity, jež čerpají z myšlenek posledního koncilu. Jedním z požadavků přítomné chvíle bylo právě prohloubení duchovního života – a to s ohledem na zesílení konzumních trendů a sobeckého pohledu na život.

Podle mnoha svědectví zažívali lidé v malých společenstvích skutečně autentické, evangelijně žité křesťanství. Odtud se také formoval jejich osobní vztah s Bohem, jenž překonával pouhé zvykové křesťanství. V tomto prostředí se zdůrazňovala osobní konverze a prohloubení vztahu s Trojjediným Bohem,

dobry život podle jeho vůle. Lidé zde čerpali křesťanskou naději a jejich víra pomáhala překonávat všudypřítomný strach. Tyto komunity byly samozřejmě i volněji vázány na církevní instituce (navíc hierarchie v zásadě s výjimkou kardinála Tomáška nefungovala), protože se rodily z činnosti, jež se pohybovala na prahu ilegality, nebo byla přímo tajná. Zde se také vytvářely zárodky diskontinuity od forem náboženskosti, tak jak se utvářely před převzetím moci komunisty. Je možné jmenovat komunity bytových teologických a vzdělávacích seminářů, tajně působící řehole, skupiny mládeže setkávající se na utajených místech, různá církevní hnutí a další. Aktivně vystupoval i ženský prvek, zejména v podobě velmi silného zapojení řeholních sester (třeba do samizdatové práce).

Desetiletí duchovní obnovy

V této situaci se rodily promyšlené koncepty obsahující nejen reakci na aktuální stav, ale i vize církevní budoucnosti. Je potřeba připomenout Otů Mádra a jeho text o „umírající církvi“ *Modus moriendi církve* (v nových poměrech vyšel ve sborníku Slovo o této době, 1992), ale i texty dalších, jako byli třeba Josef Zvěřina či Bonaventura Bouše. A na sklonku normalizace se z této různorodé činnosti podzemní církve začaly rodit i větší synergetické projekty, které do sebe absorbovaly i myšlenky a podněty necírkevní sféry.

Doslova výkladní skříní těchto spojených snah je projekt Desetiletí duchovní obnovy, který bezpečnostní síly komunistické moci sledovaly velmi pozorně. Byly si totiž velmi dobře vědomy přelomovosti takových aktivit, jež měly šanci oslovit větší část veřejnosti. Církevní kruhy dokázaly díky tomu především ve druhé polovině 80. let nastolit témata, která byla zajímavá i pro okolní společnost – a to je určitě inspirace k úvaze, co by měly nabídnout teď. Tím se totiž podílely na vytváření alternativní občanské sféry. Dilematické rozpoložení kardinála Tomáška se navíc proměnilo v rozhodnější vystupování. Velkou ikonou protikomunistického odporu se stal nejen kvůli tomu, že měl po roce 1978 v zádech mocného spojence v podobě slovanského papeže, ale i díky tomu, že dokázal naslouchat symfonii různých názorů svých poradců

a přes svůj věk se nezasekl ve svém vidění světa, i když s některými názory nemusel vždy úplně souhlasit.

Aktivita tzv. neoficiální církve představovaly složitý organismus, takže vztahy v jejím rámci nebyly vždy ideální. V informacích Státní bezpečnosti lze zachytit také názorové rozpory mezi jednotlivými proudy tzv. podzemní církve i ve vztahu k té oficiální nebo různé pohledy věřících z Čech a z Moravy. Situace v normalizačních podmínkách však byla i tak celkem přehledná, hřiště bylo jasně vykolikováno a nad názorovými rozmiškami vítězil pocit sounáležitosti zápasu proti společnému nepříteli.

Po opuštění podzemí se teprve ukázala křehkost mnoha věcí. Mnozí lidé, zejména mladí, často viděli ve svém zapojení do církevních aktivit příležitost k vytváření paralelního světa k tomu oficiálnímu s dominující komunistickou ideologií. Tato motivace se ovšem po listopadu 1989 rychle rozplynula. Po pádu komunismu navíc křesťanské denominace – a samozřejmě v první řadě ta největší, katolická – nebyly schopné oslovit potenciální konvertity, spíše se vracely k tradičním modelům pastorační, jak se zakonzervovaly po roce 1948.

Výzva dnešní doby

A je to vidět i dnes. Ti, kdo tehdy pluli na jedné lodi, teď někdy stojí na opačných březích a mají rozdílné představy o tom, co je pro církev prospěšné. Domnívám se však, že dnešní vlna pandemie svými důsledky boří zažitě představy o tom, jak má církev fungovat (třeba tím, že se náš duchovní život musí chytět stáhnout do virtuálního prostoru a chybí prožitek živého společenství s ostatními), a klade před nás výzvu, být v absolutně jiných kontextech než za normalizace, jak být autentickými křesťany. Jak být duchovně blízkými těm, kdo jsou zasaženi důsledky krize – ať ekonomické, vztahové, zdravotní, nebo sociální. Církevní doprovázení dnešního člověka se určitě nesmí užít na jedno či dvě témata, současná nejistota doby vyžaduje mnohem víc. Bude to vyžadovat i hlubší ponor do evangelijního příběhu, z něhož pak lze čerpat prameny pro zdravou víru, naději a lásku, kterou lze šířit dál, nikoli pseudokřesťanské výkřiky zloby a falešných proctů.

Autor je historik

FEJETON Jaroslava Someše

V Lesnické ulici v Praze na Smíchově je nenápadný dům č. 7. Od podzimu 1911 tam se svou manželkou rok bydlel muž také vcelku nenápadný. Jmenoval se Albert Einstein a byl profesorem na tehdejší pražské německé univerzitě. Už měl za sebou napsání série článků, které pro fyziku znamenaly zásadní převrat, ale zatím netušil, že za ně o deset let později obdrží Nobelovu cenu. Také měl ještě před sebou cyklus přednášek, kterými se později proslavil nejvíce – o obecné teorii relativity. I když se jeho objevy týkají vyšších fyzikálních zákonů, tedy představy absolutního času a prostoru, a my, běžní smrtníci, je těžko dovedeme pochopit, pojem „relativita“ je pro nás jednou provždy s Einsteinovým jménem spojen.

Přítom svět je relativní už od svého prvopočátku bez ohledu na Einsteina. Nic tu ani věčně netrvá, ani věčně neplatí. To, co se chvíli zdálo být jisté, může být vzápětí zvráceno. Úplně prostý příklad „neeinsteinské“ relativity prostoru – stačí se otočit zády, a co bylo vpravo, je náhle vlevo a naopak. A relativita času nás, průměrných lidí? Když jsme byli dětmi, od začátku školního roku do Vánoc byla nekonečně dlouhá doba. A teď – skončí letní prázdniny, a advent je tu, co by dup. S postupujícím věkem se vůbec roky zkracují a času ubývá.

Relativita panuje také v posuzování problémů. Často se zbytečně trápíme pro maličkosti, jejichž bezvýznamnost poznáme, až když přijde něco opravdu zásadního. Platí to i pro naši současnou situaci. Opatření, která nám zprvu připadala striktní, nám náhle při jejich zpřísnění připadají mírná. A tak, jak jsme doufali, že nebudou trvat dlouho, teď bychom byli rádi, kdyby mohla platit jen ona. Znepokojivá čísla z jarní vlny pandemie by se ve srovnání se současným stavem zdála být úlevou a vyhlídkou na lepší časy. S trochou nadsázky se dá říci, že v jistém smyslu doba změnila i naše úsilí a touhy. Celý život se člověk snaží být tělem i duchem pozitivní, dělá pro to, co může, a náhle je jeho jediné přání být negativní. I když jen po zdravotní stránce.

Šance pro každého

GLOSA Karla Pučelíka

Věda snad každým dnem přináší skvělé objevy. Někteří vědci své profesní životy zasvětili záchraně předčasně narozených dětí. Hranice, kdy je záchrana možná, se stále posouvá a spolevnost – až na výjimky – nad prací lékařů a vědců uznale pokyvuje hlavou. Skoro se zdá, že ony nepochopitelné výjimky přicházejí podivnou skulinou v časoprostoru z dob dávno minulých. Jako by promlouvaly ze starořecké Sparty, kde záleželo hlavně na tom, aby člověk vydržel pracovat alespoň 18 hodin denně, popřípadě dokázal vrhat ostřepem a pořádně máchat mečem. Nebo také z nacistického Německa vyznávajícího eugeniku, kde pseudovědci bez špetky lidskosti rozhodovali, kdo má právo žít a kdo je přítěží či „znečištěním“ rasy. Takovým hlasem byl minulý týden i výrok bývalého poslance Škárky, že „nedonošené děti jsou nevyvinuté zrůdy“, které budou „pro společnost přítěží“.

Historie nás ale také učí, že rozdělování lidí na silné a slabé, hodnotné a méněcenné je trestuhodnou chybou. Kdyby k nám onou skulinou v časoprostoru zabloudil třeba anglický raně středověký král Alfréd Veliký, mohl by povyprávět, jak se stal z chráněncem tamější křesťanské společnosti a postrachem obávaných vikingských hord, ač sám nebyl archetypálním hrdinou tehdejší mimořádně drsné společnosti. Napak, mnoho času trávil v bolestech a tělesné slabosti, patrně sužován Crohnovou chorobou. Šanci rozvinout své hrůvny musí dostat každý a žádná autorita nikdy nesmí posuzovat, kdo je hoděn dál žít.

ANKETA:

Máte mezi přáteli lidi v nouzi?

a) ano; b) ne.

Hlasujte na www.katyd.cz

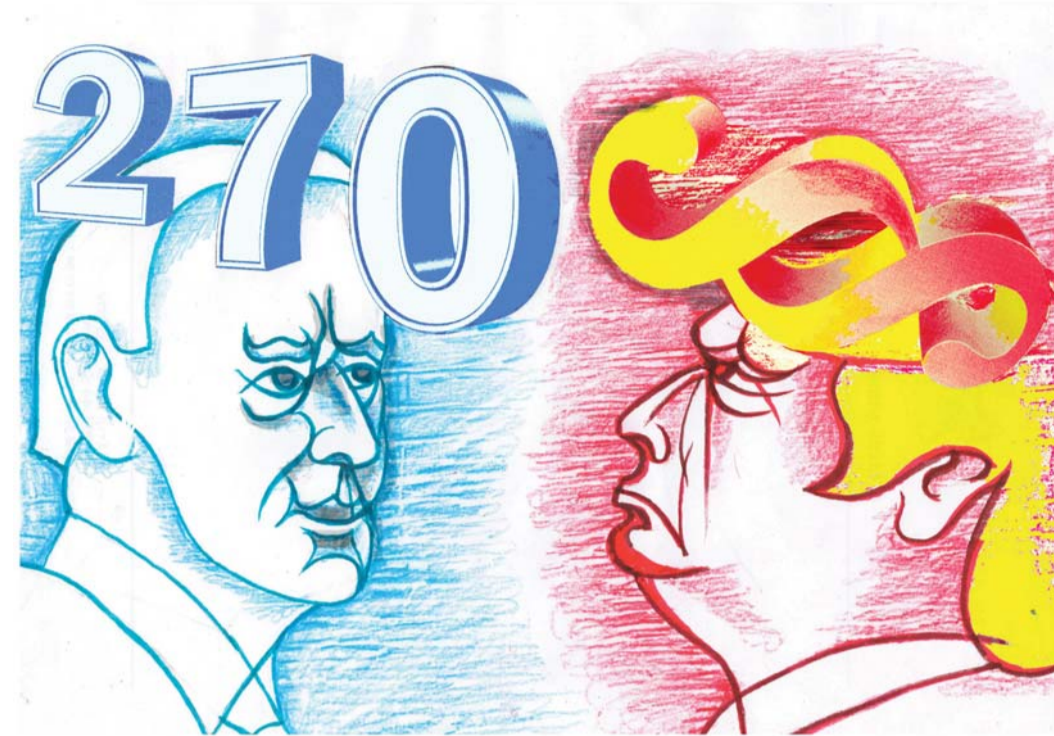
Otázka v minulém KT zněla:

Modlili jste se v minulých dnech za zemřelé?

a) ano, na hřbitově (88);

b) ano, doma (32); c) chystám se (4);

Volby jako referendum o Trumpovi

© Jan Hrubý

KOMENTÁŘ Petra Boháčka

Novým prezidentem USA bude demokrat Joe Biden. Kromě prezidenta ale Američané rozhodovali o složení Senátu, který patrně bude republikánsky červený.

Demokraté a Joe Biden v letošních volbách stáli tváří tvář proti jednomu z charakterově nejproblematičtějších prezidentů USA, proti nekompetentnímu egomaniakovi útočícímu na ty nejhorší lidské pudy, proti prezidentovi, který je svou pomalou a zpolitizovanou reakcí na koronavirus zodpovědný za stovky tisíc životů. I přes očekávání jasného a drtivého vítězství ovšem demokraté v tomto souboji o „duši Ameriky“ vyhráli doslova s odřenýma ušima.

O vítězství rozhodlo jen pár tisíc hlasů v několika klíčových státech. V Georgii se budou hlasy kvůli těsnému vítězství automaticky přepočítávat. Vedle tohoto těsného vítězství však demokraté zaznamenali i porážky. Ve Sněmovně reprezentantů ztratili 7 křesel, v 18 státech USA drží nyní republikáni jak místní senáty, sněmovny, tak guvernérská křesla. Přes očekávání kontroly nad celým Kongresem demokraté nezvládli získat většinu v Senátu. V rozhodujícím druhém lednovém kole klíčových senátních soubojů o dvě křesla senátorů

zastupujících Georgii budou jednoznačně favority republikáni.

Volební program Joa Bidena byl postaven na tom, že možná není tím nejlepším kandidátem pro všechny, ale přeci jen by byl lepší než Donald Trump. O tom ale stále nepřesvědčil více než 70 milionů Trumpových voličů, což je druhý nejvyšší počet hlasů pro prezidentského kandidáta v historii. A to přitom byla nejvyšší volební účast za posledních 120 let, která tradičně zvyšuje výsledek demokratů. Podtrženo sečteno, nelze tyto volby pokládat za vítězství demokratů, ale spíše za debakl.

Problémy přetrvávají

Donald Trump byl poražen. Nic se ovšem nemění, jelikož nebyly poraženy strukturální problémy americké společnosti, které ho do prezidentského úřadu v roce 2016 vynesly. Největším rizikem by nyní byl falešný pocit vítězství. Demokraté naopak musí hledat důvody vlastního selhání. O tom se již začalo intenzivně debatovat uvnitř demokratické strany. Jeden z důvodů, který za tímto neúspěchem můžeme hledat, je absence jasného profilu Joa Bidena. Jeho hlavním apelem bylo, že není Donald Trump. Ve snaze získat i některé republikány unavené z Trumpova neortodoxního stylu se demokraté pokusili zaujmout hlavně středové voliče z obou politických spekter. Ve snaze uspokojit obě strany, jak levici, tak pravici, však Biden úplně nezískal ani jednu z nich.

Vítěz to nebude mít jednoduché

KOMENTÁŘ Alexandra Vondry

Americkým prezidentem se stane demokrat Joe Biden. Byl odměněn za slušně vedenou kampaň a dokázal zvítězit v pokročilém věku 77 let, přestože ho mnozí odepisovali.

Bidena znám z doby, kdy jsem s ním jako velvyslanec spolupracoval při rozšiřování NATO. Je to gentleman a nepochybuji, že bude důstojným prezidentem země. Je správné, že mu naši politici blahopřáli, přestože na oficiální vyhlášení si musíme počkat.

V době, kdy píšu tyto řádky, Donald Trump odmítá uznat porážku. Po sečtení hlasů z volebních místností to vypadalo, že vyhraje on. Výsledek však obrátily na hlavu korespondenční hlasy. Trump je napadán u soudů, mluví o podvodech. V masivní falšování voleb ale nevěřím, Trump by měl uznat prohru. Tahalice u soudů výsledek nezmění. Neprospejí ani stabilitě, ani obrazu USA ve světě.

Jaké byly čtyři roky pod Trumpem? Použijí metaforu z krasobruslení, i když politika k němu má daleko. Tedy: umělecký dojem byl strašný. Egoismus, hrubiánství, nepravdy. Ale nutno přiznat, že sportovní výkon byl mnohem lepší, než se čekalo. Snížil daně, pomohl

Ambice demokratických kandidátů zaskočit republikány v konzervativních volebních obvodech tím, že přijali středo-pravou politiku, tak opět selhaly. Kdo by chtěl volit napodobeninu, když může mít originál? Kdo nesehal, jsou progresivní kandidáti, kteří podpořili všeobecné zdravotní pojištění, reformu americké ekonomiky směrem ke klimatické udržitelnosti či dostupnost vysokého školství vzdělání. Takzvané Sesterstvo silně progresivních demokratů z řad menšin (Alexandria Ocasio-Cortez, Ilhan Omar, Ayanna Pressley, Rashida Tlaib) své mandáty jednoznačně obhájilo.

Strach z reformem

Nic z toho není příliš překvapivé. Tyto volby totiž nebyly volbami o osudu USA. Byly spíše o osudu Donalda Trumpa. Ve snaze dostat ne-tradicičního politika z Bílého domu tak demokraté odložili řešení těch hlavních problémů v USA, které tam Trumpa dovedly. Patří sem miziví sociální mobilita a rovné příležitosti, oslabující střední třída, a zejména selhání středové politiky demokratů něco valného (mimo zvyšování daní) lidem přinést. Příkladem je slavná Obamacare, která ve strachu z opravdové reformy zdravotnictví směrem ke všeobecnému pojištění, kdy všichni platí do jednoho rozpočtu, udělala hybridní systém, kde největší tíhu dostupnosti zdravotnictví pro nejnižší vrstvy nese právě vrstva střední, ne ta nejbohatší. Ve strachu výrazně zdanit korporace a nejvyšší vrstvy společnosti, které zastupují desetinu procenta obyvatel USA, ale vlastní 90 procent bohatství, přesunuli demokraté daňovou zátěž právě na střední vrstvu. Nelze se pak divit, že se jim střední předměstskou vrstvou nedaří tak jednoduše zaujmout a tahají se s republikány – dokonce i s prezidentem, jako je Trump – o pár tisíc hlasů kolem velkých stře-dožádných měst, které o vítězi rozhodují.

Vyhládky, že se během Bidenova úřadování něco změní, ovšem nejsou valné a rok 2024 přijde velmi rychle. Joe Biden se bude muset potýkat se svým starým kolegou Mitchem McConnelllem coby šéfem republikánů v Senátu. Ten už se nechal slyšet, že bude chtít zablokovat jakékoli nominace progresivistů do Bidenovy administrativy. Jestli demokraté budou chtít něco prosadit, budou se muset domluvit s republikány. Těžko tak čekat změnu. Jejich prvním testem bude prosazení nového koronavirového finančního balíčku. Již tam uvidíme, zdali úřednostní záchrana velkých firem a malých podniků.

Autor je amerikanista, analytik Asociace pro mezinárodní otázky, působí na FSV UK

na mnohostrannou spolupráci vystaví EU pod větší tlak než Trumpův bilaterální box.

Co to znamená pro nás? Krátkodobě nic zásadního. Biden je mezi demokraty „poslední transatlantický romantik“, jemuž ještě záleží na budoucnosti NATO. Republikánům v Senátu také. Bezpečnostní záruky tedy udržíme. Ale dlouhodobě musíme vzít na vědomí, že se Amerika mění. Hodně se mluví o tom, jak je společnost rozdělená a jak se proměňuje demograficky. Někdy za deset let už nebudou mít bílí Američané většinu. Stoupá podíl Hispánců.

Joe Biden si ve svém prvním velkém vystoupení stanovil vznešený, zato těžký cíl. Chce společnost víc sjednotit. Budě teprve druhým katolíkem v Bílém domě. Křesťané, zejména protestantští evangelikálové na pravici, mu výtají vřelost. Ve věci potratů zastává stanovisko Demokratické strany, které nepočítá s žádnými restrikcemi a požaduje financování z veřejných zdrojů. A aby si získal podporu v levicovém křídle strany, vyjadřuje se smířlivě ke svazkům v komunitě LGBT. Republikáni však, mají-li si udržet vliv, budou muset oslovovat hispánské voliče. Většina z nich jsou konzervativnější katolíci. Snad někde tady se rysuje vzdálenější budoucnost. Konzervatismus neoslabí, jen bude méně „protestantský“ a více „katolický“.

Autor je europoslanec (ODS) a bývalý velvyslanec v USA

Komunisty prohlédl Pecka už jako kluk

K nedožitým 90. narozeninám perzekvovaného spisovatele Karla Pecky v roce 2018 začal DANIEL PAGÁČ vydávat jeho dílo.

Letos tuto práci završil vydáním klíčových *Motáků nezvěstnému*.

Pro literárního kritika Václava Černého byl Karel Pecka (1928–1997) největším soudobým spisovatelem, pro Bohumila Hrabala korunním princem české prózy, pro komunisty velezrádce, kterého roky drželi v uranových lágrech. Přesto není široce známý. Jak jste se s ním seznámil vy?

V vlaku. Jeli jsme s Martinou – dnes už mou manželkou – za kamarádem do Tábora a viděli uličkou projít staršího pána. Mám paměť na obličej, a tak jsem hned řekl: „Podívej, to je ten spisovatel Pecka.“ Martina měla tehdy přečtená snad všechna jeho díla, protože její maminka měla už za režimu jako zaměstnankyně Národní knihovny přístup do fondů zakázané literatury a dávala jí to číst. A tak jsem toho pána ve vlaku oslovil, on si k nám přisedl a celou cestu jsme si povídali. Později jsme se občas vídali, nejčastěji v hospodě U Černého vola na pražském Loretánském náměstí, kde jste pana Pecku mohli najít pravidelně. Pozvali jsme ho i na naši svatbu a on tam doopravdy přišel.

Kým pro vás tento skaut, mukul a chartista byl? Hluboce pokorným člověkem, který kázal vodu a také ji pil. Oslovuje mě jeho vnitřní pravdivost, integrita a konzistence postojů. Plně ho charakterizuje výrok jeho autobiografického hrdiny Viléma Svobody z *Motáků nezvěstnému*, který dal název i internetovým stránkám našeho vydavatelského projektu: „Nemohu jinak.“ Byl také dost prozíravý. Jeho kamarád Jiří Stránský kdysi vzpomínal, jak seděli už po převratu v televizním debatním Klubu Netopýr u Antonína Přídala spolu s někdejšími komunisty, kteří prozřeli po osmašedesátém, a Pecka jim říkal: „Jak to, že jste nepoznali, o co jde, když mně to bylo jasné už jako patnáctiletému klukovi?“

Jaké místo a jakou podobu měla v Peckově životě víra?

Sám o sobě říkal, že nepotřebuje patřit do nějaké kategorie. *Motáky* ale skrz naskrz prostupují právě otázky víry, pravdy, moci, zla a nebezpečnosti ideologií. V závěru knihy najdeme snový rozhovor Svobody s jakýmsi komunistickým poručíkem a ten je moderní obdobou Ivanova rozhovoru s ďáblem z Dostojevského *Bratřů Karamazových*. Podobně jako je Dostojevský přesvědčen, že „kde není Bůh, je vše dovoleno“, varuje Pecka, že člověk zbavený toho, co ho přesahuje, si hledá náhražky a snadno propadne šarlatánům nebo ideologům. „Kdyby existoval ‚seznam nekonzonizovaných svatých‘, Karel Pecka by tam

Karel Pecka na snímku z 90. let podepisuje v již zaniklém pražském knihkupectví Fišer svou knihu veršů z jáchymovského lágru nazvanou *Rekonstrukce*.

Snímek ČTK

tím, jaké utrpení prožil a jak se dále choval, bez nenávisti vůči bývalým trýznitelům, určitě patřil,“ řekl jednou Tomáš Halík.

Co všechno zahrnuje váš vydavatelský projekt *Nemohu jinak*?

První publikace z roku 2018 *Souhvězdí Gulag Karla Pecky* shrnuje jeho prózu i poezii a oslovil jsem výrazné a uznávané osobnosti jako Václava Malého, Daniela Kroupu, Jiřího Stránského nebo třeba Cyrila Höschla, aby knihu do-

Soutěž

Knihu Karla Pecky *Motáky nezvěstnému* (Daniel Pagáč 2020) mohou získat ti čtenáři, kteří správně odpovědí na otázku:

Z čeho vzniklo slovo „mukul“?

Odpovědi zasílejte do 17. listopadu na e-mail: soutez@katyd.cz. Do předmětu uveďte prosím „Pecka“ a nezapomeňte připojit svou poštovní adresu. Ze správných odpovědí vybereme tři výherce.

provodili doslovy. Ale protože jde o mohutný několikakilogramový svazek, který si do postele vážně nevezmete, pokračoval jsem další rok výběrem *Střípky a střepy Souhvězdí Gulag*. Když je přečtete, zorientujete se, o čem Peckovy knihy jsou. Loni vyšla i audiokniha *Souhvězdí Gulag*, kde několik příběhů načetli Miroslav Táborský a Lukáš Hlavica. A protože *Motáky nezvěstnému* jsou skutečně mimořádné dílo, vydal jsem je letos jako zvláštní publikaci, navíc i v audioverzi, kterou načetl Igor Bareš a svým charismatickým přednesem ji podle mě povýšil mezi nejlepší audioknihy vůbec.

Zařadili jsme i literární soutěž o Cenu Karla Pecky mezi studenty středních škol, kterou jsme spolu se Společností učitelů českého jazyka uspořádali na přelomu loňského a letošního roku.

Všechny publikace i CD s audioknihami doprovodil výraznými černo-bílo-rudými ilustracemi Miloš Kotek. Kdo to je?

Miloš Kotek je malíř a výtvarník, přímý potomek Karla Škréty. Zadal jsem mu knihy ke čtení a požádal ho, ať doprovodí zpruce zcela

podle svého citu. Vytvořil různé roviny ilustrací. Ty první jsou symbolické a mistrně vystihují základní myšlenky knihy – to je například motiv čtyř rukou spojených kolem rudé hvězdy, který vypovídá o solidaritě, jež vězňům v lágrech umožnila přežít. Anebo skautská lilie požíraná komunistickou hvězdou či „zlé“ slunce s peticípoou hvězdou místo oka na titulu *Souhvězdí Gulag*. Některé obrázky jsou naturalistické, a některé dokonce až karikatury. Podle mě k textu ladí naprosto dokonale.

Projekt jste těsně před novou karanténou představil v pražské Knihovně Václava Havla. Kde se mohou se „svým“ Peckou zájemci potkat dnes? Všechny tištěné knihy i audioknihy jsou k dostání v běžné distribuci. Jsou také na e-shopu na našem webu nemohujinak.cz, kde navíc lidé najdou další zajímavosti a detaily i speciální vánoční nabídku.

Alena Scheinostová

Karel Pecka: *Souhvězdí Gulag* (Daniel Pagáč 2018), *Střípky a střepy Souhvězdí Gulag* (2019), *Motáky nezvěstnému* (2020)

Komenský pro dnešní žáky

Alena Scheinostová

Nový český animovaný seriál pro školní děti přichází na obrazovky České televize. Jmenuje se *Labyrint světa a ráj srdce* a mladým divákům zprostředkovává toto slavné dílo učeného biskupa Jednoty bratrské Jana Amose Komenského.

Také filmovou verzí z roku 2020 – stejně jako originálem z roku 1623 – prochází Poutník za doprovodu Všudybuda a Mámení, aby poznali svět, nahlédli do všech druhů lidského počínání a nakonec pochopili, že skutečný „ráj“ lze nalézt jen ve vlastním srdci, kde se člověk setkává s Bohem. Teprve posílen tímto setkáním může pracovat na proměně světa. Čtyřlístek pětiminutových dílů odvysílá ČT2 denně od neděle 15. listopadu. Právě na tento den připadá 350. výročí Komenského úmrtí. Poté bude seriál k vidění v internetovém archivu České televize.

Scénář napsal a režie se ujal Adam Parma, známý například jako moderátor televizního křesťanského magazínu pro mládež *Exit 316*, výtvarně seriál zpracoval Daniel Jurčo a po-

Poutník se Všudybudem a Mámením přihlížejí pachtění filozofů. Repro KT

stavy namluvili Jiří Lábus a Oldřich Kaiser. Aby měl seriál řádnou úroveň, dohlédli na něj komeniolog a bratrský farář Jan Hábl a komeniolog a latiník Jiří Beneš. „Naším záměrem je využít popularitu Komenského a předat českému národu jeho poselství atraktivní a zábavnou formou,“ vysvětluje producent, jímž je spolek České studie ve spolupráci se společností Film21. Obě společnosti už spolupracovaly na výrobě audiovizuálních děl projektu „Staleté kořeny“ k 100. výročí vzniku republi-

ky. Stejně jako tehdy chtějí i nyní zasáhnout širokou veřejnost, a to i v zahraničí – seriál nabídnou také dalším zemím, kde Komenský žil a působil, tedy mj. Polsku, Německu či Nizozemsku.

Především však tvůrci osloví školní děti. Organizace Hope4kids (čtenáři měli možnost seznámit se s ní v inzertní příloze v KT 35/2020 o jejím programu křesťanský ukotvených Etických dílen) se ujala přípravy metodiky pro učitele základních a středních škol k jednotlivým dílům seriálu. Pedagogové pak sérii budou moci využít k výuce o morálních principech. Připravuje se též internetová herní aplikace.

Letošní Komenského výročí inspirovalo k uměleckým počínům řadu dalších tvůrců. Připomeňme alespoň nové reprezentativní vydání *Labyrintu světa a ráje srdce* v zrcadlové verzi: vedle sebe jsou otiskány původní raně novověký text a moderní převod Lukáše Makovičky. Velkoformátové ilustrace Miroslava Huptycha a grafická úprava Pavla Růta napomohly této publikaci z produkce nakladatelství Práh získat letošní ocenění Magnesia Litera v kategorii Nakladatelského činu.

Labyrint světa a ráj srdce. Scénář a režie Adam Parma. Na ČT2 od 15. 11. 2020

J. A. Komenský: *Labyrint světa a ráj srdce*. Ilustrace Miroslav Huptych (Práh 2019)

Ocenění pro JEDL

Hned několik úspěchů zaznamenává nezávislý autorský Divadelní spolek JEDL. Minulý týden získal Cenu Divadelních novin za sezonu 2019/2020 herec Karel Dobrý za roli Franze Kafky v představení spolku JEDL *Malý tvůrce*. Autor Egon Tobiáš vytvořil tuto inscenaci na míru bytu v domě U Minuty na pražském Starém Městě, kde slavný spisovatel žil jako chlapec. Mezi nominovanými tvůrci byli v této soutěži také režisér dalšího představení JEDLu *Zahradníček / Vše mě je tvé* Jan Nebeský a herec Saša Rašilov, který v této inscenaci ztvárnil titulní roli perzekvovaného básníka Jana Zahradníčka. Křehké komorní představení o lásce „na dálku“ mezi vězněným básníkem a jeho manželkou Marií vzniklo podle scénáře spoluzakladatelky a herečky JEDLu Lucie Trmíkové k letošnímu 115. výročí Zahradníčkova narození.

Spolek JEDL měl letos nakročeno ještě ke třetímu ocenění, a to díky širší nominaci na Cenu Thálie (vyhlášovat se bude 14. 11.). V kategorii Alternativní divadlo byl nominován herec Martin Dohnal za roli Ganse v inscenaci *Zlý sen*, která se podle scénáře Trmíkové na základě románu katolického spisovatele Georgese Bernanose snaží vystihnout lidské potácení mezi náklonností k dobru a působením zla. (sch)

Důvěra v Hospodina dává člověku křídla

Pavel Hošek

V podobenství této neděle (Mt 25,14-30) nám Ježíš v podstatě naznačuje, jak by měl vypadat náš vztah k Bohu: Zda dary, které jsme od něj dostali, v důvěře v jeho pomoc rozmnožíme, nebo ze strachu, že bychom mohli něco pokazit, počkáme a potom mu je při jeho příchodu netknuté vrátíme? Co nám pak asi řekne?

V podobenství o hřivnách se setkáváme se dvěma základními postoji k životu. První dva služebníci se čile chopili svěřeného jmění. Zhostili se svých hřiven, odvážili se riskovat a pustili se do podnikání. Třetí služebník projevil úplně odlišný postoj. Svou hřivnu zakopal. Měl strach. Obával se, co všechno by se mohlo stát. A tak raději neudělal vůbec nic.

Začarovaný kruh strachu

Proč se zachoval jinak? Proč všechno raději ukryl hluboko pod zem a se svěřenou hřivnou nic neudělal? Proč se vůbec o nic nepokusil? Odpověď dostáváme od něj samého. Dává nám nahlédnout do svého nitra, když svému pánovi vysvětluje, proč se rozhodl hřivnu zakopat: „Poznal jsem, že jsi tvrdý.“ Služebníkovo vysvětlení je vlastně obvinění: „Bál jsem se, protože sklízíš, kde jsi nezasel, sbíráš, kde jsi nerozsypal“ (Mt 25,24-25).

Není divu, že onen třetí služebník raději všechno zakopal pod zem, když měl o svém pánovi takové mínění. Měl strach, co by se stalo, kdyby se odvážil riskovat. Kdyby zkusil rozmnožit, co mu bylo svěřeno. Bál se pánova hněvu, kdyby se to nepovedlo.

Zpovědníci dobře vědí, co s lidskou duší dělají falešné představy o Bohu. Když někdo smýšlí o Bohu tak, jako smýšlel třetí služebník o svém pánovi. Takoví lidé bývají úzkostní, nešťastní a bázlívi. Jejich představivost je plná katastrofických scénářů. Často se Boha bojí, především protože vlastně nevěří, že je doopravdy miluje. Často si v hloubi duše myslí, stejně jako třetí služebník, že „Pán je tvrdý“. A bojí se. Tak jako on. A ze stejného důvodu.

Lidé zablokovaní strachem nemají odvahu riskovat. Nemají svobodu k tvořivým činům. Nejsou podnikaví a činorodí, protože se bojí neúspěchu. Bojí se udělat chybu, proto jsou

„Ti, kdo skládají naději v Hospodina, nabývají nové síly, vznášejí se jak orlové...“ (Iz 40,31)

Snímky Pixabay

raději pasivní. A tak nechávají kolem sebe proplout jednu příležitost za druhou. Život jim utíká mezi prsty a oni si netroufnou odrazit se od břehu a pustit se po proudu.

Je to začarovaný kruh. Nedůvěra plodí strach. Strach svazuje duši, bere radost ze života, „působí muka“, jak se praví v prvním listu Janově (1 Jan 4,18). Duše sevřená obavami se uzavírá do sebe, chřadne a strádá. Mysl člověka svázaného strachem je plná chmurných představ o tom, co zlého by se mohlo stát. A to vede k nešťastnému a neplodnému životu.

Naděje plodí odvahu

Naštěstí tu máme povzbudivý příklad prvních dvou služebníků. Tak jako nedůvěra plodí strach, naděje plodí odvahu. I ti první dva

služebníci mohli své hřivny zakopat, ale neudělali to. S nadějí a vervou se pustili do práce, odvážili se riskovat, dali se do tvořivého podnikání. Věřili, že se to povede. A povedlo. Bylo to dobrodružství, ale zvládli to. Rozhojnili své hřivny, rozmnožili svěřené jmění. Odvážnému štěstí přeje, jak praví moudré lidové úsloví.

A je velmi nápadné, že když ze své práce vydávali počet, žádné stížnosti na pánovu tvrdost nezazněly. Radostně mu povyprávěli, co se jim podařilo. A pán měl také ohromnou radost. Zahrnul je štědrým odměnou, daleko větší, než si dokázali představit (Mt 25,20-23).

Z té přehojné odměny a laskavé pochvaly odvážných služebníků se opravdu nezdá, že by pán byl „tvrdý“. Že by „sklízěl, kde nezasel“. Byl takový jen v očích zoufalého třetího služebníka. A to byla zřejmě podstata jeho neštěstí. Sám sebe přesvědčil, že „pán je tvrdý“. A nebyla to pravda.

Běžet bez únavy

Zatímco falešné představy o Bohu člověka ochromují a deformují, důvěra v milosrdného, velkorysého a štědrého Boha plní lidská srdce odvahou a nadějí. Ano, dává člověku křídla. Jak říká prorok Izaiáš: „Ti, kdo skládají naději v Hospodina, nabývají nové síly, vznášejí se jak orlové, běží bez únavy, jdou bez umlčení“ (Iz 40,31).

Ten, kdo důvěruje Bohu, smí totiž čerpat z nebeských zdrojů. Smí přijímat posilu shůry, takže snáze najde odvahu k tvořivému a činorodému podnikání. V jakékoli oblasti. Jak krásně říká žalmista, takový člověk „je jako strom, zasazený u tekoucí vody, který dává své ovoce v pravý čas, jemuž listí neuvadá“ (Žl 1,3).

Autor je vedoucím katedry religionistiky na ETF UK a kazatelem Církve bratrské

Nikdo z nás není sám

Papež František

Prvním krokem každé křesťanské modlitby je vejít do tajemství Božího otcovství. Nemůžeme se modlit jako papoušci. Buď vstoupíš do tajemství víry a uvědomíš si, že Bůh je tvůj Otec, anebo se nemodlíš. Pokud se chci modlit k Bohu, svému Otci, dotýkám se tajemství.

Chceme-li pochopit, do jaké míry je Bůh naším otcem, představujeme si postavy našich rodičů, ale vždycky je musíme notně „protříbit“, očistit. Mluví o tom také *Katechismus katolické církve*: „Očištění srdce se týká obrazů otce a matky, které se utvořily v naší osobní a kulturní historii a které ovlivňují náš vztah k Bohu.“

Nikdo z nás neměl dokonalé rodiče, vůbec nikdo. Podobně ani my nebudeme nikdy dokonalými rodiči nebo pastýři. Všichni máme své nedostatky. I vztahy lásky prožíváme ve znamení svých omezení a svého sobectví, takže jsou často kontaminovány touhou přivlastnit si nebo ovládat druhého. Proto se také naše vyznání lásky mnohdy změní v pocity vzteku a nevraživosti. Říkáme: „Pohleď na ty dva, minulý týden se tolik milovali, a dnes se k smrti nenávidí!“ Stále znovu jsme svědky podobných případů. A to proto, že všichni máme v srdcích „kořeny hořkosti“; ty občas podrostou a způsobí nám škodu.

Proto tedy, mluvíme-li o Bohu jako o „otci“ a myslíme přitom na obraz našich rodičů, zvláště když nám prokazovali lásku, stejně musíme jít ještě dál a tyto obrazy překročit. Láska Boží je láska Otce, „jenž je na nebesích“, použijeme-li výraz, k němuž nás zve Ježíš: On je

Boží láska se nejlépe zjevila v Ježíši Kristu.

dokonalá Láska, kterou v tomto životě zakoušíme pouze nedokonale. Muži i ženy jsou zde věčnými mendikanty lásky – všichni žebráme o lásku, potřebujeme lásku! –, přičemž marně hledají místo, kde budou konečně doopravdy milováni. Kolik je zklamaných přátelství a zhrzených lásek v našem světě!

V řecké mytologii je absolutně nejtragičtější postavou právě Eros, bůh lásky. Není zřejmé, zda je andělskou či démonickou bytostí. Mytologie praví, že je synem Pora a Pénie, tedy důmyslu a nouze, a jeho údělem je, aby v sobě nosil něco z fyziognomie obou svých rodičů. Vypovídá to něco o ambivalentnosti lidské lás-

ky, která je schopna vmžiku propuknout a zachvátit celý život, a hned poté uvadnout a zemřít; cokoli uchvátí, vždycky jí zase unikne. U proroka Ozeáš se vyskytuje výrok, který neúprosně znázorňuje tuto vrozenou slabost lidské lásky: „Vaše láska je jako ranní mráček, jako rosa, která záhy zmizí“ (Oz 6,4). Nežřídka je tedy naše láska jen slibem, jemuž se s obtížemi snažíme dostat, snahou, která záhy vysychá a slábne – právě jako když ranní slunce vysušuje ranní rosu.

Kolikrát jen jsme my lidé milovali tímto způsobem – tak chabým a nesoustavným. Všichni máme tu zkušenost. Milovali jsme, ale potom láska opadla nebo zeslábla. V touze milovat jsme narazili na své meze, na své chabé síly a nebyli jsme schopni dodržet slib, jehož naplnění se ve dnech milosti zdálo tak snadné. Dokonce i apoštol Petr dostal strach a chtěl utéct, nezástul věrný Ježíšově lásce. Tato slabost, jež působí pád, je vždycky s námi. Jsme zebřáci, kterým hrozí, že při své cestě životem nikdy plně nedosáhnou pokladu lásky, po němž tolik touží již od prvního dne svého života.

Nicméně existuje i jiný druh lásky, láska našeho Otce, který „je na nebesích“. Nikdo nemá pochybovat o tom, že i on je adresátem této lásky. Bůh nás miluje. „Miluje mě“ – můžeme si právem říct. A i kdyby nás náš otec a naše matka nemilovali, na nebesích existuje Bůh Otec, který nás miluje takovým způsobem, jakým nás na této zemi nemiloval a nedokáže milovat nikdo. Boží láska je stálá. Prorok Izaiáš říká: „Copak může zapomenout žena na své nemluvně, není jí líto syna vlastního těla? I kdyby ona zapoměla, já přece na tebe nezapomenu“ (Iz 49,15-16). Dnes je v módě tetování: „Hle, vyryl jsem si tě do dlaní“ (Iz 49,16). Vytetoval jsem si tě na své ruce, říká Pán. Jsem v rukou Božích a nelze to vzít zpět. Boží láska je podobná lásce matky, která nemůže zapomenout na své dítě. A kdyby i za-

poměla? „Já na tebe nezapomenu,“ praví Pán (Iz 49,15). Takto se projevuje dokonalá Boží láska, tak nás miluje Bůh. I kdyby se všechny naše pozemské lásky rozpadly a nezůstal nám z nich v rukou než prach, stále bude pro nás všechny existovat ta vroucí, jedinečná a věrná láska Boží.

Hlad po lásce, který známe všichni, není hledáním něčeho neexistujícího: zve nás, abychom více poznávali Boha, který je naším otcem. Například obrácení svatého Augustina se nese na této vlně: Mladík, který byl brilantním rétořem, hledal ve stvoření něco, co žádný tvor dát nemůže, až se jednoho dne odvážil pohlédnout vzhůru. A tehdy poznal Boha – toho, který je Láska.

Výraz „na nebesích“ tedy neznamená vzdálenost, ale spíše radikální jinakost jeho lásky. Jde o zcela jinou dimenzi lásky; lásky neutuchající, která trvá navěky a vždycky nám bude na dosah ruky. Stačí zvolat: „Otče náš, jenž jsi na nebesích!“ a ona láska přichází.

Nebojme se tedy! Nikdo z nás není sám. I kdyby na tebe tvůj pozemský otec zapomněl a tys vůči němu zahořkl, neupírá se ti základní zkušenost křesťanské víry, totiž vědomí, že jsi nejmilovanějším synem Božím a že nic stvořeného nemůže způsobit, aby ochladla vroucí láska, kterou k tobě Bůh chová.

Papež František: Modlitba Otčenáš (Nakladatelství Paulinky 2019)

PERSPEKTIVY

Odpovědný redaktor: Jaroslav Šubrt

Redakční rada: Prokop Brož, Miloš Doležal, Zdeněk Jančařík, Jakub Jínek, Lukáš Nosek, Jan Oulík, Jan Paulas, Dagmar Pohunková, Karel Pučelík, Mireia Rysková, Marián Sekerák, Alena Scheinostová, Jaroslav Šebek, Jiří Zajíc a Martin T. Zikmund

1. ČTENÍ **Př 31,10-13.19-20.30-31**
Text je výběrem veršů ze závěrečné kapitoly knihy Přísloví, v hebrejštině má charakter hymnu. Kniha v 9. kapitole hovořila o moudrosti a hlouposti v podobě dvou žen. Tak i náš text odkazuje v širším porozumění na „paní moudrost“. Jde o chválu správného životního postoje, a dokonce moudrosti samé.

Čtení z knihy Přísloví
Řádnou ženu, kdo ji najde? Větší cenu má než perly. Srdce jejího manžela na ni spoléhá, o zisk nemá nouzi. Přináší mu jen prospěch, nikdy škodu po všechny dny svého života. Shání vlnu a len, pracuje radostnou rukou. Svými rukama sahá po kuželi, její prsty se chápou vřeten. Svou dlaň otvírá ubožákovi, své rámě nabízí chudákovi. Půvab zklame, krása prchne, zato žena, která ctí Hospodina, zaslouží si chválu. Dejte jí z výtěžku jejích rukou, neboť u bran jí chválí její díla.

MEZIZPĚV **Ži 128,1-2.3.4-5**
V duchu prvního čtení nejde jen o radost nad dobrým životním partnerem, ale také nad správným postojem k životní moudrosti.

*** Blaze každému, kdo se bojí Hospodina.**
Blaze každému, kdo se bojí Hospodina, kdo kráčí po jeho cestách. Budeš jísti z výtěžku svých rukou, bude ti blaze a dobře.

*
Tvá manželka bude jako plodná réva uvnitř tvého domu. Tvoji synové jako výhonky oliv kolem tvého stolu.

*
Hle, tak bývá požehnan muž, který se bojí Hospodina. Ať ti Hospodin požehná ze Siónu, abys viděl štěstí Jeruzaléma po všechny dny svého života.

2. ČTENÍ **1 Sol 5,1-6**
Nejstarší apoštolský list a nejstarší kniha Nového zákona (snad z roku 51 po Kr.) mluví také o posledních věcech. Tehdy, stejně jako dnes, se

lidé ptali, kdy to bude a zda se máme posledního příchodu Krista bát.

Čtení z prvního listu svatého apoštola Pavla Soluňanům

Co se týká času a chvíle (příchodu Páně), není třeba, bratři, abychom vám o tom psali. Víte totiž sami velmi dobře, že onen den Páně přijde jako zloděj v noci. Až budou (lidé) říkat: „Je pokoj a bezpečí“, tu na ně znenadání přitrhne záhuba jako porodní bolesti na těhotnou ženu. Nebudou moci uniknout. Ale vy, bratři, nejste ve tmě, že by vás ten den překvapil jako zloděj. Vy všichni jste přece synové světla a synové dne, noc ani tma nemá nad vámi (právo)! Nesmíme se tedy oddávat spánku jako ostatní, ale naopak: zůstaňme bdělí a střizliví.

EVANGELIUM **Mt 25,14-30**
Matoušovo evangelium uzavírá Ježíšovu veřejnou činnost čtyřmi tematickými řeči. Všechny směřují k poslednímu soudu (podobnosti o věrném služebníkovi, o deseti družič-

kách, o hřivnách a o posledním soudu). Zjevný důraz je kladen na odpovědné chování ve srovnání s pouhým strachem či útekem před zodpovědností. Hřivna (řecky talent) je 30 kg (např. stříbra), šlo by srovnat s hodnotou řady milionů korun.

Slova svatého evangelia podle Matouše

Ježíš řekl svým učedníkům toto podobství: „Jeden člověk se chystal na cesty, zavolal si služebníky a svěřil jim svůj majetek. Jednomu dal pět hřiven, druhému dvě a třetímu jednu, každému podle jeho schopnosti, a odcestoval. Ten, který dostal pět hřiven, hned šel, (podnikavě) jich využil a získal pět dalších. Stejně i ten, který dostal dvě, získal dvě další. Ale ten, který dostal jednu, šel, vykopal v zemi (jámu) a peníze svého pána ukryl. Po delší době se pán těch služebníků vrátil a dal se s nimi do účtování. Přistoupil ten, který dostal pět hřiven, přinesl s sebou pět dalších a řekl: „Pane, pět hřiven jsi mi svěřil, hle – dalších pět jsem vydělal.“ Pán mu řekl: „Správně, služebníkovi“

dobrý a věrný. Málo jsi spravoval věrně, mnoho ti svěřím. Pojď se radovat se svým pánem.“ Přistoupil i ten, který dostal dvě hřivny, a řekl: „Pane, dvě hřivny jsi mi svěřil, hle – další dvě jsem vydělal.“ Pán mu řekl: „Správně, služebníkovi dobrý a věrný. Málo jsi spravoval věrně, mnoho ti svěřím. Pojď se radovat se svým pánem.“ Přistoupil pak i ten, který dostal jednu hřivnu, a řekl: „Pane, vím, že jsi tvrdý člověk; sklízíš, kde jsi nesel, a sbíráš, kde jsi nerozsypal. Měl jsem strach, a proto jsem tvou hřivnu ukryl v zemi. Tady máš, co ti patří.“ Pán mu odpověděl: „Služebníkovi špatný a líný! Věděl jsi, že sklízím, kde jsem nesel, a sbírám, kde jsem nerozsypal? Měl jsi tedy moje peníze uložit u směnárníků a já bych si při návratu vyzvedl i s úrokem, co je moje. Vezměte mu tu hřivnu a dejte tomu, který má deset hřiven. Neboť každému, kdo má, bude dáno a bude mít nadbytek. Kdo nemá, tomu bude vzato i to, co má. A tohoto služebníka, který není k ničemu, hodte ven do temnoty. Tam bude pláč a skřípění zubů.“

LITURGICKÝ KALENDÁŘ

15. 11. – 33. neděle v mezidobí
Barva zelená, mše vlastní, Gloria.
1. čtení Př 31,10-13.19-20.30-31
Ži 128,1-2.3.4-5,
odp.: *Blaze každému, kdo se bojí Hospodina.*
2. čtení 1 Sol 5,1-6
Zpěv před evangeliem: *Aleluja. Zůstaňte ve mně, a já zůstanu ve vás, praví Pán; kdo zůstává ve mně, ten nese mnoho ovoce. Aleluja.*
Evangelium Mt 25,14-30
Krédo, preface pro neděle v mezidobí.
Žaltář 1. týdne.

16. 11. – pondělí po 33. neděli v mezidobí
Barva zelená, mše feriální.
1. čtení Zj 1,1-4; 2,1-5a
Ži 1,1-2.3.4+6, odp.:
Kdo zvítězí, tomu dám jíst ovoce ze stromu života.
Evangelium Lk 18,35-43
Nebo:
sv. Markéty Skotské
Barva bílá,
mše o sv. Markétě Skotské.
Nebo:
sv. Gertrudy, panny
Barva bílá, mše o sv. Gertrudě.

17. 11. – památka sv. Alžběty Uherské, řeholnice
Barva bílá, mše vlastní.
1. čtení Zj 3,1-6.14-22
Ži 15,2-3ab.3cd-4ab.5, odp.:
Kdo zvítězí, toho vezmu k sobě na svůj trůn.
Evangelium Lk 19,1-10

18. 11. – středa po 33. neděli v mezidobí
Barva zelená, mše feriální.
1. čtení Zj 4,1-11
Ži 150,1-2.3-4.5-6, odp.:
Svatý, svatý, svatý Pán, Bůh vševládny.
Nebo: *Aleluja.*
Evangelium Lk 19,11-28
Nebo:
Posvěcení římských bazilik svatých apoštolů Petra a Pavla
Barva bílá, mše o Posvěcení římských

bazilik svatých apoštolů Petra a Pavla:
perikopy vlastní, preface o apoštolech. Nelze použít čtvrté anafory.

19. 11. – čtvrtek po 33. neděli v mezidobí
Barva zelená, mše feriální.
1. čtení Zj 5,1-10
Ži 149,1-2.3-4.5-6a+9b, odp.:
Vytvořil jsi z nás našemu Bohu království a kněze.
Nebo: *Aleluja.*
Evangelium Lk 19,41-44

20. 11. – pátek po 33. neděli v mezidobí
Barva zelená, mše feriální.
1. čtení Zj 10,8-11
Ži 119,14.24.72.103.111.131, odp.:
Jak sladké jsou na mém patru tvé výroky, Hospodine!
Evangelium Lk 19,45-48

21. 11. – památka Zasněžení Panny Marie v Jeruzalémě
Barva bílá, ranní mše vlastní.
1. čtení Zj 11,4-12
Ži 144,1.2.9-10, odp.:
Veleben buď Hospodin, má Skála.
Evangelium Lk 20,27-40
Nešpory 1. a večerní mše z následující slavnosti.

22. 11. – Slavnost JEŽÍŠE KRISTA KRÁLE
Modlitba uprostřed dne má nedělní žalmy z 1. týdne.
Barva bílá, mše vlastní, Gloria.
1. čtení Ez 34,11-12.15-17
Ži 23,1-2a.2b-3.5.6, odp.: *Hospodin je můj pastýř, nic nepostrádám.*
2. čtení 1 Kor 15,20-26a.28
Zpěv před evangeliem:
Aleluja.
Požehnaný, který přichází ve jménu Páně, požehnané království našeho otce Davida, které přichází.
Aleluja.
Evangelium Mt 25,31-46
Krédo, preface vlastní.
Nelze použít čtvrté anafory.
Dnes není dovolena pohřební mše.
Žaltář 2. týdne.

DENNÍ TICHÁ CHVÍLE

neděle 15. 11. **Mt 25,14-30**
Pouhé úzkostlivé opatrování pokladů, které mi Bůh dal, nestačí. Jeho slovo se musí šířit, rozmnožovat, i za cenu mého nepohodlí. K tomu patří nasazení a zdravá míra risku, jako v běžném podnikání.

pondělí 16. 11. **Lk 18,35-43**
Náš Pán vrací i dnes zrak. Je třeba si přiznat, že v mnoha ohledech jsem nevidomý. Kéž mám ochotu prohlédnout, kéž jdu od této chvíle za ním!

úterý 17. 11. **Lk 19,1-10**
Ježíš i dnes hledá a zachraňuje, co za-

hynulo. Je to jeho vlastnost. To jen my jsme limitováni svými ohledy a falešnými představami o Bohu.

středa 18. 11. **Lk 19,11-28**
Nemáme někdy snahu Ježíšovu zvěst opatrnicky před druhými skrývat, zakopávat? V tom případě se nikdy nerozmnoží.

čtvrtek 19. 11. **Lk 19,41-44**
Ježíšův lidský soucit může pohnout našim tvrdým srdcem, naší lhostejností a přesyaceností. Kéž by můj národ poznal, co slouží k pravému pokoji.

HOMILIE

Jsme hvězdy na nebi a květiny na louce

Nikdo na světě nemá takový úsměv jako moje malá neteř Stelinka. Je jí pět. Má Downův syndrom. Extra chromozom navíc. A s ním dostala extra porci radosti.

Stelinka žije naplno v přítomném okamžiku. Co naplno – na sto deset procent! Z obyčejných maličkostí dokáže udělat oslavu. Když táta přinese z obchodu nákup, má z toho doslova Vánoce. Vytahuje z tašky jednu věc po druhé a s nefalšovaným nadšením volá: „Jééé, mrkev! Jééé, salát!“ Jako by právě dorazila zásilka z Nové Kaledonie. Takovou radost měl snad na posledy Hospodin při stvoření světa, když na své dílo zálibně pohleděl a viděl, že je to dobré: „Jééé, žirafa kordofanská! Jééé, mokryš střidavolistý!“

Stelinka má obrovský cit pro druhé a moc jí na nich záleží. Jednou její asistentce nebylo dobře. Stelinka to svým šestým smyslem vytušila a celé

dopoledne se od ní nehnula na krok a hladila ji. Chtěla jí užší. Kdo se staral o koho? Kdo koho učil?

Sedím venku, ve tmě, a přemýšlím o Stelince a mnoha malých i velkých človíčcích, jako je ona. Jak je to s těmi talenty a dary. Sám mám dva doktoráty – a trochu se za to stydím. Protože si nejsem jistý, jestli dokážu druhým přinést za týden tolik radosti jako moje malá neteř za jediný den. To já jsem „jinak obdarovaný“ a ve škole soucitu s druhými jsem věčný začátečník. Kolik blízkých příležitostí k milosti jsem nevyužil! Kolik svých darů nechal ležet ladem...

Se zatajeným dechem se dívám na nebe poseté hvězdami. Je tam totiž velkými písmeny, aby to přečetl i slepý, napsaná odpověď na mou otázku, jak to s těmi hřivnami je: „Každá hvězdička svítí, jak umí.“ Jsou hvěz-

pátek 20. 11. **Lk 19,45-48**
Ježíš každý den učí v chrámě, který si předtím „vyčistil“. Nemáme i my odložit vše, co brání, abychom mu mohli plněji a opravdověji naslouchat?

sobota 21. 11. **Lk 20,27-40**
Vykonstruovaný případ, kterým chtěli Ježíše nychytat. Nezapomínejte se i my někdy „mrtvými otázkami“, které zastíňují pohled na „Boha živých“?

Připravilo Pastorační středisko Arcibiskupství pražského

Cyklus A	Uvedení do první modlitby dne		Ranní chvály										Modlitba uprostřed dne										Nešpory										Kompletář											
	Antifona	Žalm	Hymnus	Antifony	Žalmy	Krátké čtení a zpěv	Antifona k Zachar. kantiku	Prosby	Závěrečná modlitba	Hymnus	Antifony	Žalmy	Krátké čtení a zpěv	Závěrečná modlitba	Hymnus	Antifony	Žalmy	Krátké čtení a zpěv	Antifona ke kantiku Panny Marie	Prosby	Závěrečná modlitba																							
Ne 15. 11.	812	912	783	881	812	913	813	914	813	914	816	917	726	819	817	917	726	820	817	918	818	919	818	919	820	921	726	820	821	922	822	923	823	924	825	926	726	820	826	927	726	820	1242	1379
Po 16. 11.	826	928	783	881	827	928	828	929	828	930	831	933	831	933	831	933	832	934	832	934	833	935	833	935	835	937	836	937	837	939	838	940	838	940	840	943	840	943	841	944	841	944	1247	1384
Út 17. 11.	1768	1990	783	881	1769	1990	843	946	843	946	1770	1991	1771	1992	1771	1992	1592	1802	848	952	848	952	849	952	851	955	851	955	1774	1995	853	957	853	957	1777	1999	1778	2000	1778	2000	1592	1802	1250	1387
St 18. 11.	857	961	783	881	857	962	858	963	858	963	861	966	861	966	861	966	862	967	862	967	863	968	863	968	865	970	865	970	867	972	868	973	868	973	871	976	871	977	872	977	872	977	1254	1391
Čt 19. 11.	873	978	783	881	873	978	874	979	874	980	877	983	877	983	878	983	878	984	879	984	879	985	879	985	882	988	882	988	883	989	884	990	884	990	887	994	887	994	888	994	888	995	1257	1395
Pá 20. 11.	889	995	783	881	889	996	890	997	890	997	893	1000	894	1001	894	1001	894	1001	895	1002	895	1003	896	1003	898	1005	898	1006	900	1007	900	1008	901	1008	903	1011	904	1012	904	1012	904	1012	1260	1398
So 21. 11.	1653	1870	783	881	1653	1870	906	1014	906	1014	1654	1871	1595	1806	1655	1872	1595	1806	910	1019	910	1019	911	1019	913	1022	913	1022	727	821	727	821	727	821	729	823	729	823	729	824	732	827	1238	1374

Čísla uvedená v tabulce jsou stránkami Breviáře pro laiky. První číslo v pořadí uvádí stranu ve starším vydání, tučné pak ve vydání novém. Modlitba breviáře nabízí více možností, volíme tu nejjednodušší.

Bůh má v Bibli vícero tváří

Že je Písmo svaté základem křesťanského života, nám připomíná nejen letošní Rok Božího slova, ale i Den Bible připadající na tuto neděli. O tom, že častá četba Písma nevede k jeho zevšednění, ale má přesně opačný efekt, hovoří P. PETER DUBOVSKÝ SJ z Papežského biblického institutu.

Koluje mezi vámi biblisty nějaký dobrý vtíp?

Anděl Gabriel přijde za Marií a říká jí: „Maria, neboj se, narodí se ti syn, ale všechno zvládneš.“ Ona je vylekaná. Anděl na to: „Maria, neboj se, já jsem jen obyčejný literární žánr“ (*smích*). Lidé se tomu ale většinou nesmějí, protože nevědí, o co jde.

Priznám se, že ani já se nechytám...

Literární žánr jsou například zjevení nebo poselství. Pokud člověk studuje exegezi, dozví se, že poselství archanděla Gabriela spadá do okruhu literárního žánru poselství o narození dítěte.

S Bibli pracujete denně – jako věřící, jako kněz, jako biblista. Ještě vám nezevšedněla?

Naopak: čím více se jí věnuji, tím víc se mi líbí a tím jsem nadšenější. Čím hlouběji s Božím slovem pracuji, tím víc objevuji spojení, která jsem předtím neviděl. Například píšu velký komentář k První a Druhé knize Královské. Četl jsem ji snad stokrát, v hebrejštině, řečtině... Čím víc ji čtu, tím víc se mi otevírají úplně nové světy, významy slov, které se časem vyvíjely, i vnitřní propojení tohoto textu.

Čtete mezi řádky?

Rozhodně ano! Objevný je pro mě například rozdíl mezi hebrejštinou a řeckou verzí zmíněných dvou knih. Autoři ve třetím století před Kristem se snažili uchopit dějiny Izraele a přesouvali celé kapitoly, takže z toho vyšlo úplně jiné poselství. Eliáš čtený v řečtině je jiný než Eliáš v hebrejštině. Pro mě je to velmi zajímavé. Třeba v 17. kapitole je povolání Eliáše, v 18. je Eliáš na hoře Karmel a dostává se s ostatními proroky do konfliktu a v 19. kapitole je zjevení na hoře Choreb. Pak se v hebrejštině najednou přeskočí, ve 20. kapitole se popisuje aramejská válka a v 21. kapitole je znovu Eliáš – Nábotova vinice a další válečné tažení.

Zato v řečtině je příběh o Nábotově vinici přesunutý za 19. kapitolu, tj. hned po zjevení na Chorebu. Achaba tak v řečtině vidíme jako zlého krále, který klesá na dno – a když se tam ocitne, obrátí se. Zatímco v hebrejštině je to naopak – musí být nejdříve poražen ve válce a potom klesá na dno, a tak je jeho psychologický profil včetně důvodů, kdy a proč se obrátí, docela jiný.

Jak lze vysvětlit, že Bibli jako Boží slovo napsali lidé?

Je to proces inspirace. Jak Boží slovo vznikalo, můžeme lépe pochopit, když Bibli porovnáme s mimobiblickými texty nebo archeologickými nálezy. Vidíme, jak se pomalu formovala a špěla do „konečného“ stadia, které se pak kodifikovalo, až vznikl kanonický spis. Proces byl velmi těžký: Proč se vybraly některé texty a jiné ne? Jak se spojovaly? A později se dále redigovali, aby zůstaly přijatelné, aktuální pro novou generaci čtenářů. Verze před babylonským exilem mluvila k lidem, kteří měli chrám a krále, kteří žili v Zaslíbené zemi. Verze po exilu musela mluvit k lidem, kteří už neměli ani chrám, ani krále, byli to vyhnanci. Proto se měnila slovíčka, reinterpretovaly se celé pasáže, aby text byl stále aktuální.

Můžeme si to představit jako evoluci – jako by jednotlivé spisy pomyslně „soutěžily“ mezi sebou?

To je darwinistické přirovnání. U Bible je zajímavé, že ne vždy „vyhrálo“, co bylo nejlepší. Vezměme si třeba knihy Královské, to znamená dějiny Izraele. Jenže letopočty tu nesedí, mnohé části jsou nedokončené a napsané komplikovanou hebrejštinou. Naproti tomu je tu židovský historik Josef Flavius – to je krásná

Bible je svědectví lidí, kteří hledají vztah k Bohu a cestu životem – shrnuje poselství Písma P. Peter Dubovský.

Snímek archiv Petra Dubovského

řečtina, roky a události si neprotiřečí, je to celé pěkně udělané. Avšak v lidských očích „lepší“ Flavius se do kánonu nedostal.

Popravdě si Flavia jako součást kánonu nedovedu představit.

A přitom se tam dostala kniha Moudrosti, knihy Kronik nebo Judit a Tobiáš, takže se tam mohl dostat také Flavius. Tehdy mezi lidmi kolovala i spousta příběhů o Šalamounovi nebo Závěti dvanácti patriarchů a další. Jsou to pěkné spisy a obsahují silné morální poselství, ale do kánonu se nevešly. Člověk se pak ptá: proč? Protože to vybralo společenství a tyto texty se používaly v liturgii? Když ale po odpovědích půjdeme důsledně, ani jedna není dostačující. Takže se musíme podívat „za“ tyto texty – nazvěme to inspirací, „přirozeným výběrem“ nebo jakkoli jinak, ale vždy je to nějakým způsobem řízený proces. Já tu vidím Boží řízení.

Starozákonního Boha často chápeme jako přísného, schopného zabít, zato v Novém zákoně je Bůh laskavý a milosrdný. Je mezi nimi opravdu takový rozdíl?

Z téhle otázky vždycky trochu vypěním... (*smích*). Problém je, co si ze Starého zákona vybereme. Když si vybereme jen kapitolku, najdeme tam „nemilosrdného“ Boha. Ale to samé platí i o Novém zákoně! Lukášovo podobenství, kde král nařídil pozabít všechny, kdo nechtěli přijít na hostinu, to mi neříkejte, že je milosrdnější! (*smích*).

Starozákonní ani novozákonní autoři se nevzdali představ, které o Bohu měli. Také ve Starém zákoně máte Boha extrémně milosrdného – krása Izaiášovy poezie a poselství o milosrdenství v kapitolách 52 nebo 54 mnohdy přesahují jednoduše vyjádření v Novém zákoně. Jsou tu i krásné obrazy Boha jako dobroty a lásky (Iz 62), najdeme je v závěru Joba nebo ve vybraných žalmech. I starozákonní lidské příběhy (např. Jonáš) mluví o Boží lásce a dobrotě.

Na Bibli je zajímavé, že když vyloučíte jeden obraz Boha, něco z celku vám vypadne. To platí i o Novém zákoně. Když porovnáte christologii Markova a Janova evangelia, jsou to dost rozdílné koncepty. Nelze vyloučit Marka a mít jen Jana, protože Jan lépe odpovídá Tomáši Akvinskému. To se nedá! Nikdy nebudeme znát všechny obrazy Boha. A kdo si myslí, že existuje jen jeden obraz milosrdného Boha, nemá správný pohled. Bůh má vícero tváří a Bible je naschvál všechny ponechává. Když z nich dokážeme udržet co nejvíc, tehdy se – byť pomalíčkou – přibližujeme k celkovému obrazu.

Takže Bůh je také Soudce?

Bůh je také Soudce. Má rozměr soudcovský, ale má i rozměr milosrdenství. Má rovněž rozměr vojvodce, který ochraňuje svůj národ.

Má obraz otce i matky. Je to mozaika. Vyloučíme-li Boha jako Soudce, v mozaice bude chybět důležitý obraz a celý systém spravedlnosti se rozsype.

Umí být Bůh i krutý? Třeba když rozdělil moře a zachránil Izraelity, ale utopil egyptské pronásledovatele...

Tohle je důležité uvést do kontextu. Jde o příběhy, které vznikly v Kanaánu, v raném Izraeli, kde existoval určitý koncept Boha. Izraelité si to nevymysleli, ale vedli teologickou diskusi s ostatními náboženstvími a v jejich představách byl Bůh místní bůh, který se stará o své území. A když tam přišli cizinci a chtěli si ho podmanit, nedostávají se do konfliktu pouze dvě království, ale i dva bohové. Který je silnější? Tehdy to byla běžná logika podmíněná geopolitikou.

S příchodem Izaiáše a Asyrské říše a v babylonském zajetí se pojem Boha radikálně změnil. Byly to první kroky k monoteismu. Ale i náš koncept Boha je podmíněný určitým světovým názorem, který dominuje tady a teď. Vezměte si, že za třicet let se možná i nám budou lidé smát, jak jsme mohli věřit takovému konceptu Boha. Stačí jít jen do středověku, kdy byly některé představy o Bohu posunuté příliš daleko... Totéž možná budou říkat i o nás, když teologie udělá další krok dopředu.

Naše vnímání Boha je zkrátka podmíněno tím, co žijeme, kde jsme, s kým jsme v kontaktu, otázkami, které si pokládáme, válkami, katastrofami, blahobytem... Ale tak je to dobře, jinak by Bůh zůstal někde na piedestalu. On se přitom vtěluje a lidé se v něm snaží najít odpovědi na konkrétní otázky.

Na počátku bylo Slovo. Je Bůh Slovem?

Je to znovu jen jeden obraz, který máme – a je velmi silný. Má semitský původ: „slovo“ tu znamená jen to, co vyjde z mých úst, ale je to celý proces. Slovo se rodí, vysloví, jde dál, stává se činným, potom je přijímáme a proměňuje nás. Termín „slovo“ tak má v hebrejštině stejně jako v řečtině celou škálu významů, které v naší řeči nemá. Tento koncept vyjadřuje Boží tajemství z jistého pohledu a pramení z teologie stvoření. Židovská teologie v exilu dospěla k závěru, že Bůh řekl slovo – a to slovo se stalo. Byl to protiklad mezopotámských představ o válkách a zákulisních bojích, z nichž měl vzniknout svět.

Boha tedy popisujeme nedokonalým, lidským jazykem.

To je základní podmínka jakéhokoli studia Bible i teologie. Žádný lidský koncept nemůže naplno uchopit hloubku Božího tajemství, ale můžeme se k němu přiblížit. Koncept Slova se Bohu přibližuje více než idea Soudce. Ideje Stvořitele nebo Otce jsou taktéž výstižné. Ovšem kdyby se dal vtěsnat do konceptu, už není

Bohem. V teologii se říká, že Bůh je transcendentní.

S Bibli se v médiích setkáváme nejčastěji tehdy, když bombasticky informují, že Ježíš měl ženu, sourozence, bratry... Měl je?

Jako biblista odpovídám, že takové věci vám nikdo nemá jak dokázat. Když někdo řekne, že Ježíš měl bratry, vychází z Marka a jiných synoptiků, kde se říká, že toto jsou „jeho bratři a sestry“. „Bratr“ je ale v hebrejštině velice široký pojem a zahrnuje nejen bratrance, ale také strýce. Pokud interpretujeme Markovo evangelium v tomto kontextu, vyjádření „Ježíšovi bratři“ označovalo kohokoli z širší rodiny. Toto vyjádření tedy neznámá, že Ježíš musel mít pokrevního bratra.

Co se týká Ježíšovy manželky, tento názor se zakládá na tvrzení, že aby byl tehdejší muž v židovské společnosti přijímaný, měl být ve třiceti ženatý. Takže pokud Židé Ježíše brali za „normálního“, znamená to podle tohoto názoru, že měl manželku. Ale je to opravdu důkaz? Není! V izraelské a později židovské tradici existovali i muži, kteří ženati nebyli, a byli osobnostmi. Jako normativní interpretace určitých textů proto do věci vstupuje tradice – a ta římskokatolická normativně určuje, že bratry v Markově evangelium nemůžeme číst jako pokrevní bratry, nýbrž jako širší rodinu; a stejně tak neplatí, že Ježíš měl manželku.

Dá se biblické poselství shrnout do jedné věty?

Je to svědectví lidí, kteří hledají svůj vztah k Bohu a svou cestu životem.

Jak se cítíte na Biblicu, kde působíte?

Biblicum založil v roce 1909 papež Pius X., aby vzniklo katolické centrum, které bude papežské a poskytne vysoký standard studií. To je cíl: vychovávat budoucí kvalifikované profesory a také provádět výzkum Bible a s ní souvisejících oborů. Pius X. chtěl, aby se Biblicum stalo referenční akademickou institucí pro výzkum Bible v katolickém světě. S pokorou musíme přiznat, že někdy se to daří, ale jindy nám to moc nejde. Snažíme se dělat, co se dá (*úsměv*).

MATÚŠ DEMKO

P. PETER DUBOVSKÝ (nar. 1965 Pečeňady) je slovenský jezuita, biblista, bývalý děkan Fakulty biblických věd Papežského biblického institutu (Biblicum), kde od roku 2006 vyučuje exegezi Starého zákona. V roce 2016 byl jmenován řádným profesorem a po dvaceti letech se stal prvním jezuitou, který získal tento titul. Vystudoval biochemii, posléze teologii a později se specializoval na několika zahraničních univerzitách. Doktorát z teologie obhájil na Harvard Divinity School.

Pust'me si doma film! Ale jaký?

Divadla, koncerty i kina se dočasně přesunuly k monitorům našich přístrojů. Filmy jsou dobrými průvodci v nelehkých časech. Jak však máme rozeznat ty, které „jen zabijí čas“, a ty, které nás obohatí?

Ta otázka je pro svou nejednoznačnost nelehká. Běžný televizní divák uvyklý zábavě se ptá stejně jako ten, který vnímá film jen jako umění. Přitom jeden nasazuje 3D brýle a očekává show, jiný svou povahou tíhne k filmům, které naopak čas zpomalí a nutí tvořit pohledy vlastní. Cesta filmového diváka je pro každého jiná – podle naturelu, vzdělání a lásky k umění. Film je nadto také obchodní produkt a i jeho vnímání je poplatné době, kdy vzniká. Co je tedy dobrý film?

„Zvykli jsme si hodnotit všechno, i uměleckou tvorbu. Máme na to svá společenská měřítka, odborná či divácká, ale ono je to o hodně složitější, protože dobrý film nepodléhá subjektivním kritériím ani diváckému vkusu, dobrý film se nehodí na tu či jinou situaci nebo dobu a ani to do velké míry není otázkou řemesla,“ říká Vladimír Suchánek, filmový režisér a publicista z webového magazínu Film a spiritualita. Podle něj je dobrý film takový, který osloví naše vnitřní duchovní a morální kvality, o nichž možná ani nevíme, vyvolá v nás duchovní chvění, které vůbec nemusí být příjemné – ostatně jako každé umělecké dílo, ať už je to literatura, výtvarné umění, či hudba.

Klíč k našemu nitru

„Pro mě jsou dobré filmy ty, které mi pomáhají zastavit se a lépe vidět – čím žiju, jestli je to tak, jak opravdu chci, a jestli takový život může dělat Bohu radost. A pak mám ještě radši filmy, které ukazují k Bohu a říkají, že Bůh tady s námi v tom všem je,“ říká teoložka a karmelitánka Denisa Červenková, která spoluorganizuje filmová duchovní cvičení. Podle ní jsou výborné ty filmy, které nejsou prvoplánově du-

Na vatikánském seznamu najdeme také Dekalog slavného polského režiséra Kieslowského. V deseti filmech předkládá současné příběhy lidí, které se vztahují k jednotlivým přikázáním biblického Desatera.

chovní, tj. kde autor nechtěl ukázat víru na přímo náboženských tématech, ale naopak odkazuje k Bohu přes hodně obyčejné, každodenní věci. Jsou to například snímky Tarkovského nebo Terrence Malicka, ale také Šulíkova Záhrada, výborný islandský film Albín jménem Nói od Dagura Káriho či díla japonské režisérky Naomi Kawase...

„K filmu, i ke každému vskutku uměleckému dílu, by se mělo přistupovat jako ke klíči, který nám otevírá přístup do nás samých, protože my jsme do velké míry sami sobě uzavřeni. Donutí nás přemýšlet o sobě ve vztahu k zásadním otázkám bytí. Otevře naše vědomí morálně duchovní odpovědnosti nejen k lidem, ale ke světu jako celku – což je případ i letošního filmu Život na naší planetě (v něm

se známý britský přírodovědec a moderátor David Attenborough ohlíží za svým životem a historií vývoje života na Zemi – pozn. red.). Málokdy to bývá příjemné. Neradi si připouštíme vlastní selhání. Ovšem je to vždy obohacující,“ upozorňuje režisér Suchánek.

Na co se dívat v dnešní době?

A jaký film bychom mohli doporučit do nynější doby? Ta leckoho vyzývá k zastavení a přehodnocení dosavadního způsobu života. „Lidská činnost destruktivním způsobem ovlivňuje fungování naší planety. Chamtivost lidstva překračuje únosné meze a současně se nepozorovaně vytrácí etická, morální, a zejména duchovní odpovědnost a souvztažnost

se životem, s bytím,“ popisuje režisér. Podle něj má covidová doba své chvíle – vážné i ty oddechové, které vyložené vybízejí k zamyšlení. Ovšem, jak upozorňuje režisér, dnes se všichni tak trochu bojíme všeho, takže to vyžaduje trochu hlubší ponor do našeho nitra. (Pro čtenáře KT režisér Suchánek vytvořil „covidový výběr“ z hraných i animovaných filmů, který přinášíme na webu www.katydcz.)

A které filmy by doporučila sestra karmelitánka Denisa Červenková? Podle ní jsou to ty, kde se přes různé podoby trápení nakonec dostáváme ke světu – což jsou snímky jako animovaný a oceňovaný Brendan a tajemství Kellsu, islandský Bílý bílý den, norskobritský Aberdeen nebo polský film Ida.

KAROLÍNA PEROUTKOVÁ

Přátelé v čase smutku, radosti i vášně

Jaké filmy sledovat v čase pandemie, která řadu lidí „uvěznila“ doma? Před 25 lety vydal

Vatikán seznam hodnotných děl světové kinematografie. Je stále aktuální? Zeptali jsme se filmového publicisty, rozhlasového redaktora a kazatele Evangelické církve metodistické PETRA VAŇURY.

Proč vlastně máte rád filmy?

Komunikují se mnou, kladou mi otázky, provokují mě, někdy potěší a jindy utěší. Filmové umění je stejně působivé jako jakékoli jiné. Film však má tu vlastnost, že se odehrává v čase, a navíc spojuje vizuální stránku se zvukovou. Když se to podaří a tvůrce je skutečný umělec, dojde k setkání, při němž se ve mně jako divákovi rozehraje množství asociací, díky nimž mohu prožít silný zážitek. A pokud film sleduji ještě s někým, s kým je pak možné mluvit o tom, co jsme zhlédli, přistupuje k tomu zkušenost společného zážitku, který se sdílením umocňuje.

Při snaze najít kvalitní dílo se nabízí využití tzv. vatikánského seznamu (podrobněji viz níže). Není ale zastaralý?

Zastaralý je špatné slovo. Mohl by být aktualizován, i když k tomu je třeba i určitý odstup. To se ukazuje například u zařazení Schindlerova seznamu, který bych s odstupem do podobné sbírky nedával. Velmi cenné na seznamu je, že upozorňuje na velká filmová díla, na něž bychom mohli zapomenout. Aktuálnost seznamu je zřetelná ve druhé části, která je nadepsána „Hodnoty“. Myslím, že se opravdu podařilo vytvořit korpus filmů, po jejichž zhlédnutí divák bude dobře vědět, co je pro lidstvo a jeho přežití důležité.

Přece jen byl vydaný v roce 1995...

Seznam má jeden nedostatek – nejsou v něm dokumentární ani animované filmy. To je škoda. Za 25 let od vzniku seznamu bylo nicméně natočeno mnoho skvělých filmových děl. Protože se však objevilo mnoho nových kinematografií (např. arabských, asijských, latinskoamerických, afrických), bude mnohem těžší vybrat opravdu to nejlepší. Ten stávající má pouze dva japonské filmy, jinak je to Evropa a Amerika. To by dnes zřejmě nebylo možné.

Které filmy jsou aktuální a které byste vyřadil?

Schindlerův seznam jsem uvedl, protože je to film, který se popkulturním způsobem dotýká obrovské tragédie a dělá z ní melodrama. To je podle mě eticky nepřijatelné, byť je to pro mnoho lidí jediná možná forma, jak se mohou setkat s šoa. Představa multikina, kde na to koukám a u toho chroupám popkorn, je pro mě však příliš nepřijatelná.

A které filmy byste naopak přidal?

Těch by bylo! Vybíral bych i z české a slovenské kinematografie: Takový je život (1929), Ať žije republika (1965), Kočár do Vídně (1966), Zvony pre bosých (1965), 322 (1969), Vyšší princip (1960), Zánik samoty Berhof (1983), Adelheid (1969), Marketa Lazarová (1967),

Spalovač mrtvol (1968), Krakatit (1948), Kládvo na čarodějnice (1969), Stud (1967), Bílá nemoc (1937), Případ pro začínajícího kata (1969), Intimní osvětlení (1965), O slavnosti a hostech (1966), Bumerang (1996), Smrt si říká Engelchen (1963), Obchod na korze (1965), Ucho (1970), Noc nevěsty (1967), Radúz a Mahulena (1970), Die Nacht aus Blei (1985).

A ze světové kinematografie?

Stezky slávy (1957), Papicha (2019), Bílý balónek (1995), Hadí vejce (1977), Hosté Večere Páně (1963), Cabiriini noci (1957), Amarcord (1973), Silnice (1954), Darmošlapové (1953), Mžítka (2016), Život milostnice Oharu (1952), Správce Sanšo (1954), Povídky o bledé luně po dešti (1953), Ostrov (Kaneto Šindó, 1960), Paterson (2016), Hvězdy Velkého vozu (1965), Rašomon (1950), Čas opilých koní (2000), Komisařka (1967), Vzestup (1977), Ixcanul (2015), Dvanáct rozhněvaných mužů (1957), Jeřábi táhnou (1957), Barva ráje (1999), Kozí roh (1972), Příběh Marie (2014), Mlčení Lorny (2008), Dítě (2005), Le Havre (2011), Mzda strachu (1956), Ex machina (2014), Blade Runner (1982).

Jsou to filmy, na které se může začít dívat každý, nebo jde o méně dostupné „umění“?

Jak co. Některé jsou filmový mainstream, jiné jsou vysoce umělecké. Stejně jako se člověk učí číst poezii, musí se naučit dívat na filmy. Třeba němé filmy je třeba sledovat s jiným nastavením – vše plyne jinak, pomaleji, tvůrci mají svůj čas. Nebo snímek Krásná hašteřilka – trvá čtyři hodiny! Jenže když se ho režisér Rivette snažil zkrátit, film přestal fungovat.

A čím začít?

Nejlépe s někým. Tedy mít průvodce. Pak je možno sledovat ty filmy, které byly v distri-

buci. Na vatikánském seznamu jsou westerny, thrillery, detektivky, melodramata, sci-fi, zkrátka různé žánry. Všechno jsou to ale dobré filmy. Velké umění bych zařazoval postupně a vždy bych se pokusil něco o díle zjistit.

Kde filmy můžeme získat, když jsou kina zavřená?

Většina lidí se dívá na filmy v počítači, kam si je stahují. Řada děl je na Youtube a jiných serverech ke sdílení filmů. Já jsem nakoupil DVD a nahrával jsem dlouho z televize. Je jen málo filmů, které jsou opravdu nesehnatelné. (per)

Z vatikánského seznamu

Seznam hodnotných filmů podle Vatikánu je rozdělen do oblastí Náboženství, Hodnoty a Umění. Byl vydán v roce 1995 někdejší Papežskou radou pro hromadné sdělovací prostředky a jeho plné znění je snadno dostupné na internetu. Stačí zadat do vyhledávače: Vatikánský seznam filmů.

Náboženství

Andrej Rublev (1966), Babetina hostina (1987), Ben-Hur (1959), František, prostáček boží (1950), Evangelium sv. Matouše (1964), Utrpení našeho Pána Ježíše Krista (1903), Člověk pro každé počasí (1966), Misie (1986).

Hodnoty

Sedmá pečeť (1957), Na shledanou, chlapci (1987), Zloději kol (1948), Intolerance (1916), Život je krásný (1946), Gándhi (1982), Dekalog (1988).

Umění

Občan Kane (1941), Osm a půl (1963), Fantazie (1940), Velká iluze (1937), Silnice (1954), Zlaté věže (1951), Gépard (1963), Malé ženy (1933).

Ať Pán rozptýlí sklíčenost ze smrti

Mši svatou na památku 163 biskupů a šesti kardinálů zesnulých za rok od loňského listopadu slavil papež v úzkém kruhu nejblížeš minulý čtvrtek ve svatopetrské bazilice.

Mezi zesnulými biskupy bylo třináct obětí pandemie z jarní vlny – např. filipínský arcibiskup Oscar Cruz, anglický biskup Vincent Malone nebo pomocný biskup bostonský Emilio Allue. Dva další zemřeli v Číně a Bangladéši, i když se nejprve podařilo je z onemocnění koronavirem vyléčit, shrnuje Catholic News Agency. Z kardinálů odešel na věčnost Zenon Grocholewski z Polska, někdejší prefekt Kongregace pro katolickou výchovu, dále první malajsijský kardinál Anthony Soter Fernandez nebo bývalý předseda biskupské konference Spojených států, arcibiskup Daniel E. Pilarczyk.

V kázání Svätý otec komentoval evangelium, kde Ježíš říká:

Při setkání se záhadou smrti musíme překonávat představu o naprosté zkáze člověka – kázal papež. Snímek ČTK

„Já jsem vzkříšení a život. Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude žít. A každý, kdo žije a věří ve mne, neumře navěky“ (Jan 11,17-27). Papež v kázání přiblížil: „Jsme povolání

uvěřit ve vzkříšení ne jako v jakýsi přelud na dalekém obzoru, ale jako v již přítomnou událost, do které jsme tajemně včleněni.“ S odkazem na Ježíšův zármutek nad zemřelým

Lazarem připustil, že víra ve vzkříšení „nemůže zastřít ztrátu, kterou lidsky zakoušíme tvář v tvář smrti“, ale zdůraznil, že právě „zrak víry přesahuje viditelné“. „Když dojde

k tomuto skoku, náš způsob myšlení a pojmání věcí se mění. Každou událost pak hodnotíme z hlediska věčnosti,“ dodal František.

Stále se obracíme

V komentáři ke čtení z knihy Moudrosti papež zase upozornil, že „smrt není neštěstím, ale prozřetelným úkonem Pána, který uniká těm, kteří nechápu Boží úmysly“, a že se „vážené stáří neměří počtem let“. „Těmi pravými šedinami pro člověka je rozumnost a život bez poskvrny je ten pravý dlouhý věk,“ citoval mudroslovnou knihu. „Prosme Pána, aby rozptýlil sklíčenost, která se občas vkrádá do našeho nitra, jako by smrti vše skončilo. Je to cit vzdálený víře, který se druzí k lidskému strachu a proti němuž nikdo není plně imunní,“ vyzval Svätý otec. A pokračoval: „Proto se také věřící při setkání se záhadou smrti musí trvale obracet a překonávat instinktivní představu o smrti jako naprosté zkáze člověka.“ Na závěr homilie vyzval k přimluvné modlitbě za zemřelé, která je vyřčena v důvěře, že žijí u Boha.

TEREZA ZAVADILOVÁ

LITURGIE PAMÁTKY VĚRNÝCH ZEMŘELÝCH v kostele Panny Marie při Teutonském hřbitově ve Vatikánu sloužil papež František minulý pondělí. V jeho kázání zaznělo: „Job je poražen, zničen nemocí, s kůží téměř sedřenou, takřka bez masa, na prahu smrti. Přesto má jednu jistotu: „Vim, že můj Vykupitel žije a že poslední den ze země zase vstanu.“ Právě tato jistota v mezní chvíli života je křesťanskou nadějí. Je to dar, o němž musíme prosit.“ Po mši sv. papež požehnal některé náhrobky a krátce u nich setrval. Odtud se odebral do krypty baziliky sv. Petra k modlitbě u hrobů svých předchůdců. Snímek papežův Instagram

KRÁTCE

PAPEŽ ODŇAL SPRÁVU MAJETKU STÁTNÍMU SEKRETIÁTU v rámci postupující reformy vatikánských financí. František v dopise státnímu sekretáři kardinálu Pieteru Parolinovi píše, že se „nejeví nezbytné ani patřičné, aby sekretariátu příslušely funkce, které již náleží jiným institucím,“ a zdůrazňuje potřebu subsidiarity. Majetek nejvlivnějšího kuriálního úřadu budou proto nově řídit Správa majetku Apoštolského stolce (APSA) a Ekonomický sekretariát. Na proces převodu bude po tři měsíce dohlížet komise ustavená minulý týden papežem.

OBĚTI NEDÁVNÝCH TERORISTICKÝCH ÚTOKŮ v Nice a Vídni připomněl v závěru generální audience minulou středu papež: „Světují Božímu milosrdenství tragicky zesnulé a vyjadřují duchovní blízkost jejich rodinám a všem, kteří trpí v důsledku odsouzených událostí, jež chtějí násilím a nenávistí zviklat bratrskou spolupráci mezi náboženstvími.“ Setkání pozůstalých s papežem nyní plánuje Christian Estrosi, starosta Nice.

VATIKÁNSKÁ MUZEA SE ZNOVU ZAVÍRAJÍ kvůli zpřísnění proti-

pandemických opatření v Itálii. Je to letos už podruhé; tento hlavní zdroj příjmů Vatikánu byl zavřený od března do června, kdy se muzea znovu zpřístupnila pod přísnými podmínkami (včetně měření teploty u vchodu).

I JAPONSKY NYNÍ VYCHÁZÍ italský jezuitský čtrnáctideník La Civiltà Cattolica, a to po 170 letech od svého založení. Tento nejstarší časopis na italské půdě dosud vycházel mimo italsčinu anglicky, francouzsky, korejsky a čínsky, španělská edice se připravuje. Podnět vzešel z loňské cesty papeže do Japonska. Země má 126 milionů obyvatel, z nich 650 tisíc katolíků.

BENEDIKT XVI. SE VRÁTIL KPROCHÁZKÁM ve Vatikánských zahradách po téměř tříměsíční přestávce, jak uvedl jeho osobní sekretář Georg Gänswein v italském týdeníku Oggi. „Žije jako 93letý člověk. Je fyzicky křehký, hlas má velmi slabý, avšak jeho mysl zůstává jasná. Každý den slouží mši sv., modlí se, občas přijímá návštěvy, čte, studuje, poslouchá hudbu, vyřizuje korespondenci. Častěji odpočívá, neboť mu ubývá síly, ale je v dobré náladě a poklidu. Řečeno automobilistickým slovníkem, přeřadil z trojky na jedničku,“ uvedl s lehkou nadsázkou sekretář.

TREST PRO KARDINÁLA HENRYKA GULBINOWICZE (97) vnesl minulý týden Vatikán. Emeritní vratislavský arcibiskup je viněn ze sexuálního obtěžování, homosexuálních styků a kolaborace s tajnou policií za komunismu. Proto má zakázáno užívat biskupské insignie, účastnit se veřejných bohoslužeb či setkání, je zbaven privilegia pohřbu v katedrále a dostal pokutu – splatí ji formou daru do Fondu sv. Josefa, zřízeného Polskou biskupskou konferencí na podporu obětí zneužívání. Nyní Vatikán zahájil vyšetřování také emeritního gdaňského arcibiskupa Sławoja Leszka Głódze (75) kvůli podezření z krytí zneužívání v církvi.

ZŘIZOVÁNÍ INSTITUTŮ ZASVĚCENÉHO ŽIVOTA na diecézní úrovni je nově podmíněno písemným schválením Vatikánu – rozhodl papež v listu motu proprio „Authenticum charismatis“ (v překladu Autenticita charismatu) z minulého týdne, který upravuje Kodex kanonického práva (kánon 579). Dosud k založení stačil formální dotaz ze strany biskupů. Cílem je zabránit „neuváženému vzniku společností bez užítu nebo dostatečné životnosti“ či „zbytečnému množení počtu institucí navzájem si podobných“ a „tříštění na malé skupinky“.

PEKTORÁL DO MEZINÁRODNÍHO MUZEA KŘÍŽŮ, založeného letos v sicilském Caltagirone, věnoval papež. Mezi 150 exponáty je replika kříže z kostela sv. Damiana poblíž Assisi, místa obrácení sv. Františka.

POŠTOVNÍ ZNÁMKY k 2 200. jubileu města Aquileia, významného středověkého centra v severní Itálii, a dále k 50. výročí diplomatických styků s Evropským společenstvím (resp. EU) a také k Vánocům vydává tento týden vatikánský Filatelistický a numismatický úřad.

(vaticannews, crux, kai, cna, tez)

Modlitba je první touha nového dne

Katecheze – 4. 11. 2020

Během svého veřejného života Ježíš ustavičně vyhledává posilu v modlitbě. I ve chvílích nejvyššího zájmu o chudé a nemocné nezanechává svůj vnitřní dialog s Otcem. Čím více se norí do lidské nouze, tím více vnímá nezbytnost odpočinku. Ježíšova modlitba je tajemná skutečnost. V hodinách osamění – před svítáním nebo v noci – se Ježíš hrouží do lásky, po které žízni každá duše.

Jedné soboty se kupříkladu městečko Kafarnaum mění v „polní nemocnici“. Po západu slunce lidé k Ježíšovi přinášejí všechny nemocné a on je uzdravuje. Ovšem před rozedněním se Ježíš vzdaluje, odchází na opuštěné místo a modlí se. A pak se ubírá kázat do dalších vesnic, k novým horizontům a národům.

Modlitba je kormidlem, které udává směr Ježíšovu kurzu. Etapy jeho mise nejsou diktovány úspěchy, shodou, onou svůdnou větou učedníků: „Všichni tě hledají.“ Ježíšova pouť se ubírá po méně pohodlné cestě, poslušné Otcových vnučutí. Z Ježíšova příkladu můžeme vyvodit několik rysů křesťanské modlitby.

Modlitba je první touhou nového dne. Navrací duši k tomu, co by jinak zůstalo bez dechu. Dni, prožívanému bez modlitby, hrozí, že se změně v protivný či nudný zážitek. Vše, co se nám přihodí, by se mohlo zvrátit ve špatně snášený a slepý osud. Ježíš nás naopak vychovává k poslušnosti vůči realitě, a tudíž k naslouchání. Z každodenních problémů se tak nestávají překážky, nýbrž výzvy samotného Boha – abychom naslouchali člověku, kterého

máme před sebou. Životní zkoušky se mění v příležitosti k růstu ve víře a milosrdné lásce. A každodenní život včetně jeho veškeré námahy se díky tomuto nadhledu stává povoláním.

Modlitba je dále uměním, které je třeba konat s vytrvalostí. Všichni jsme schopni příležitostných modliteb, které se rodí z emocí daného okamžiku, ale Ježíš nás vychovává k jinému typu modlitby – takové, která zná kázeň a je pravidlem života. Vytrvalá modlitba působí postupnou proměnu, posiluje v čase soužení a dopřává milost opory v Bohu.

Kdo se modlí, neprchá před světem, ale upřednostňuje opuštěná místa. Tam mohou v tichu vyniknout mnohé hlasy, které skrýváme v nitru – nejskrytější touhy a urput-

ně potlačované pravdy. Především pak v tichu promlouvá Bůh. Každý člověk potřebuje prostor, kde by pěstoval svůj vnitřní život a jeho skutky nabývaly smyslu. Bez toho jsme povrchní, zmocňuje se nás neklid a úzkost.

My lidé se občas považujeme za pány veškerenstva nebo naopak ztrácíme jakoukoli sebeúctu. Pohybujeme se mezi těmito dvěma krajnostmi. Modlitba nám proto napomáhá najít správný rozměr vztahu s Bohem a vším stvořením.

Modlitba je konečně odevzdáním do Otcových rukou, jako to učinil Ježíš při smrtelné úzkosti v Getsemanské zahradě. Je pěkné, že když jsme neklidní či trochu znepokojeni, Duch Svätý nás v nitru proměňuje a přivádí k tomuto odevzdání.

(vaticannews; kráčevo)

Připravujeme

Premonstrátní

Rád slaví devět století od svého založení. Jak žije a působí v České republice společenství založené sv. Norbertem z Xantenu v roce 1120 v lesním údolí poblíž burgundského Laonu?

Odložit mobil

Během pandemie se stal tablet, počítač či mobil prakticky jediným kanálem, jak jsou děti v kontaktu se školou a vrstevníky. I mnohé kroužky mají online. Kdy ale mobil odložit? A lze se to naučit?

www.katyd.cz

Biskup Esterka slaví 85. narozeniny

Život rodáka z Dolních Bojanovic, emeritního brněnského biskupa Petra Esterky, by vydal na několik románů. Nyní žije v Kalifornii v USA a v polovině listopadu oslaví 85. narozeniny.

Už jako emeritní biskup se Petr Esterka zúčastnil v červenci 2015 primiční mše svaté Lubomíra Řiháka v Dubňanech.

Snímek Miroslav Novotný / Člověk a Víra

Domovem biskupa Esterky je město Anaheim, kde také 14. listopadu oslaví své pětadesáté narozeniny. „Vzhledem k těžké nemoci, kterou strýček prodělal, se mu nyní

daří fyzicky dobře. Miluje slovácké písně, jejichž slova si stále pamatuje. A co ještě má rád? Když mu chodí klasická pošta do schránky! Určitě by ho moc potěšily pohlednice a pozdravy od obyvatel jeho rodné země. Kdyby mu někdo chtěl udělat radost, může si o adresu napsat jeho asistentce na e-mail: petaest@aol.com,” prozradila biskupova neteř Jitka Hromek Vaitla, která žije ve Washingtonu. Bude-li to možné, ráda by strýčka o jeho narozeninách překvapila a osobně mu popřála.

Život jako z románu

Životní příběh Petra Esterky je plný zvratů. Za dramatických okolností s kamarádem uprchl v roce 1957 přes ostnaté dráty z komunistického Československa do Rakouska, odkud se dostal do Itálie. Zde studoval na Lateránské univerzitě v Římě, byl vysvěcen na kněze a po získání licenciátu z teologie byl v roce 1963 poslán mezi krajanů do arcidiecéze San Antonio v Texasu. V roce 1966 se vrátil do Říma, kde po roce obhájil doktorandskou práci. Své akademické působení zahájil na koleji sv. Kateřiny v Saint Paul v Minnesotě. V roce 1980 byl jmenován profesorem.

Od roku 1978 se začal intenzivněji věnovat práci mezi českými katolíky v USA a Kanadě. Souběžně devatenáct let sloužil v období 1974 až 1995 u amerického letectva coby vojenský kaplan v záloze, kde dosáhl hodnosti podplukovníka. V ro-

Biskup Petr Esterka při červencové pouti na Velehradě v roce 2006. Snímek autorka

ce 1994 se jeho působení mezi krajanů rozšířilo na Austrálii.

Papež Jan Pavel II. jmenoval Petra Esterku v roce 1999 světicím brněnským biskupem. Po vysvěcení byl papežem pověřen duchovní péčí o české katolíky v cizině. Po dovršení pětadesáti let nabídl biskup Esterka do rukou Benedikta XVI. rezignaci na funkci pomocného biskupa. V prosinci 2013 ji papež František definitivně přijal. Tehdejší ministr zahraničí Karel Schwarzenberg předal Petru Esterkovi prestižní cenu rezortu Gratias agit za pomoc při šíření dobrého jména České republiky v zahraničí.

Porevoluční návraty

Po revoluci v roce 1989 se rád opakovaně vracel do své rodné země. Věřící se s ním mohli setkávat nejen v rodných Dol-

ních Bojanovicích, ale mši svatou sloužil například společně s jezuitou P. Františkem Lízou v Hodoníně, v květnu roku 2002 byl u oltáře v Blatničce na pohřbu P. Josefa Šimčíka, který sloužil československým rodákům ve Švýcarsku. O svátku sv. Cyrila a Metoděje opakovaně putoval na Velehrad. V červenci 2006 na tomto poutním místě řekl: „Chodíval jsem sem s tatínkem už jako malý kluk. V cizině jsem pak často vzpomínal, jak jsem tady viděl jen ty slovácké boty chlapů, protože jsem byl příliš malý. A také se mi zdálo, že to velmi dlouho trvá. Když teď někde sloužím mši svatou a jsou tam děti, pozvu je k oltáři, aby dobře viděly a něco z toho měly.“ Svůj životní příběh shrnul v knižním rozhovoru s bývalým redaktorem KT Alešem Palánem „Rozhodni se pro risk“ (KNA 2007). LENKA FOJTÍKOVÁ

Kalendář

BRNO

■ Katedrála sv. Petra a Pavla je otevřena k osobní modlitbě ve všední dny od 8.00 do 17.00 a v neděli od 10.00 do 17.00. Nedělní bohoslužby jsou přenášeny z katedrály online na Youtube kanálu farnosti.

■ Kostel Panny Marie Pomocnice v Brně-Žabovřeskách je ve všední dny otevřený s možností adorace, sv. přijímání, přijetí sv. smíření nebo svátosti pomazání nemocných v úterý a čtvrtek od 9.00 do 11.00 a ve středu a pátek od 14.00 do 17.30. Ve středu a pátek je v 18.00 přenos mše sv. z komunitní kaple, odkud je vysílána i prostřednictvím radia Pro-

glas. V neděli je v 9.00 přenos mše sv. přes Youtube. Svaté přijímání je pak možné přijmout od 11.00 do 12.00 a odpoledne od 14.00 do 15.00.

DUBŇANY

■ Kostel je otevřen denně sedm dní v týdnu k soukromé modlitbě vždy od 17.45 do 18.30, po zbývající část dne je otevřeno zádveří kostela.

Účast na mši sv. a také čas je třeba domluvit individuálně s P. Pavlem Zahradníčkem na tel. 731 402 651. Společně s knězem se může účastnit mše sv. buď jeden další člověk, nebo jedna rodina. Svátost smíření a sv. přijímání je možné přijmout na faře prakticky kdykoliv po tel. dohodě.

Kontakt: fojtikova-l@seznam.cz

Patnáctiny prachatického hospice

První jihočeský hospic právě dostal – obrazně řečeno – občanský průkaz. Před patnácti lety totiž přijali v Hospici sv. Jana Nepomuka Neumanna v Prachaticích prvního pacienta.

Službu potřebným začali 2. 11. 2005 a významné výročí si zaměstnanci zařízení, kde důstojně doprovázejí lidi v jejich poslední fázi života, připomněli v pondělí slavnostním setkáním.

„Na patnáctileté cestě jsme potkali mnoho těch, kteří nám pomohli naše břemena nést a bez nichž by hospic nebyl nebo by vypadal jinak,“ říká jeho ředitel Robert Huneš. „Děkujeme všem našim příznivcům, dárcům, podporovatelům a přímluvcům na zemi i v nebi,“ dodává s pokorou.

„Jsem zdravotní zařízení nescoucí jméno světce, který se ve stávající budově hospice kdysi narodil. Snažíme se při naší péči klást důraz i na duchovní rozměr. A představte si, že našeho

Zaměstnanci prachatického hospice si připomněli 15 let péče o své klienty. Snímek Robert Huneš

prvního pacienta jsme přijali právě na Dušičky. Byl povoláním lékař a křestní jméno měl Jan Nepomuk. Možná si někdo myslí, že jde o náhodu, ale my v hospici víme, že o náhodu rozhodně nešlo,“ vzpomíná ředitel s úsměvem.

Držte se tam!

Během let se vystřídala v hospici spousta pacientů, kteří se zde důstojně rozloučili se svými nejbližšími. Pozůstali nyní k výročí zaslali své díky a slova uznání, přidali se i bývalí zaměstnanci či kolegové. „Vyřídte gratulaci všem a díky Bohu, že jsem s vámi chvíli směl být,“ ozval se

Bohumír Džubej. „Moc děkuji za vaši láskyplnou péči o potřebné,“ uvedl Milan Morávek a doplnil: „Krátko jsem u vás pracoval a vaše služby umírajícím předčily všechna očekávání, proto Pán Bůh zaplať a velké díky.“

„Moc gratuluji!“ napsala zaměstnancům k výročí vystudovaná zdravotní sestra, ošetřovatelka Benedikta Vojtěška Bartoňová, která do hospice jezdila z kláštera kongregace Šedých sester III. řádu sv. Františka na Lomci. „Jsem vděčná Pánu, že jsem s vámi všemi mohla jedenáct let táhnout káru radostí i těžkostí! Moc díky za vše! I když jsem

nyní jinde, mé srdce je stále s vámi a také pro vás! Držte se tam,“ uvedla ve své gratulaci.

Během patnácti let přibývalo v diecézi několik domácích hospiců a plánuje se nový v Českých Budějovicích. Ve volebním programu do krajských voleb mělo tento bod několik politických stran. Novým zastupitelem za KDU-ČSL se stal Robert Huneš, který má o své náplni jasno. „Chci se zaměřit na zdravotnictví a strukturu sociálních služeb, kterým se profesionálně věnuji většinu pracovního života. Pálí mě nedostatek praktických lékařů a stomatologů ve venkovských oblastech, kde za nimi lidé musí dojíždět i desítky kilometrů. Za slabinu považuji nevhodnou strukturu sociálních služeb. Stávající systém podemílá rodinné vazby tím, že nemotivuje dospělé děti starat se o rodiče, nebo to aspoň zkusit. Stanou-li se starší rodiče těmi, kdo potřebují péči, bere se za normu odložit je do domova důchodců. Jenže to je proti duchu zákona, dobrým mravům, soudržnosti rodiny a proti pozitivnímu příkladu pro vlastní děti. Navíc je takový systém neufinancovatelný,“ uzavírá Robert Huneš.

RADEK GÁLIS

Sestry na Lomci nabídly azyl jednotlivcům v karanténě

Pandemie přináší obavy o zdraví a životy své i těch nejbližších. Jsem nakažený, budu nakažený, co dělat, abych se nenakazil? Pro zdravé lidi bez potíží, kteří se ocitli v karanténě a nemají ji kde strávit, je určena nabídka kongregace Šedých sester III. řádu sv. Františka z kláštera na Lomci u Vodňan. Nabídka se týká pouze jednotlivců, zájemci se mohou hlásit u sestry Mlady

Šipanové na e-mailové adrese: sm.mlada@gmail.com. „Nejedná se ale o nic mimořádného, protože kapacitně ani personálně tady v klášteře nejsme uzpůsobeni na více lidí, takže přijmeme vždy jednoho člověka po dobu jeho karantény,“ uvádí sestra Mlada Šipanová. Nyní mají obsazeno.

V mužských kláštěrech na území diecéze (např. v Milev-

sku, Vyším Brodě, Českých Budějovicích nebo Sušici) podobná nabídka není. „Jako komunita sloužíme jednou týdně v sušické nemocnici nebo jsme k dispozici na telefonu, takže nevím, jak by šly naše aktivity spojit s nabídkou ubytování lidem v karanténě,“ přemýšlí kapucín Petr Petřivalský, rektor kostela sv. Felixe v Sušici. „Mohlo by se potom stát, že by-

chom naopak ohrozili lidi u nás ubytované. A kdyby se u někoho z ubytovaných v klášteře nemoc projevila, karanténa nás vyřadí z duchovní služby v nemocnici,“ vysvětluje br. Petr Petřivalský a dodává, že zřejmě jediný mužský klášter, který tuhle nabídku pomoci lidem v karanténě nabízí, jsou bosí karmelitáni v Praze na Hradčanech (Fortna – viz KT 45). (rag)

Kalendář

ČESKÉ BUDĚJOVICE

■ Pastorační středisko: *Katecheze, hudební programy*, www.prolidi.bcb.cz.

DUBNÉ

■ Kostel Nanebevzetí Panny Marie: *Mše sv.* v PÁ 18.00, NE 9.00, přenosy na: <https://www.dubne.cz/zive-prenosy-webkamery/kostel/>.

LOMEC

■ Poutní areál: *Kázání P. Jose-*

fa Prokeše, Youtube kanál [youtube.cz/poutnimistolomec](https://www.youtube.com/channel/UC...), program na www.lomec.cz.

ŘÍMOV

■ Poutní areál: *Výuka náboženství online*: <https://fssp.cz/vyuka-nabozenstvi-online/>, mládež od 13 let čtvr-

tek 19.30–20.15, děti do 13 let pátek 16.30–17.15.

SUŠICE

■ Kostel sv. Václava: *Nedělní mše sv.* v 9.00, přenos na: www.farnostsusice.cz/kostel-sv-vaclava-zive.

Kontakt: ragal@seznam.cz

Výuka na dálku přináší obtíže i šance

Jak prožívají současnou distanční výuku ve školách, odpovídali pedagogové v Hradci Králové, jejichž školy zřizuje biskupství. Vybíráme z jejich odpovědí na níže položené otázky.

1. *Už jste si zvykl na to, že vám děti nekřičí ve třídě?*
2. *Otevřela vám současná distanční výuka ve škole nové obzory?*
3. *Co je největším problémem v komunikaci s dětmi a zvládnutí výuky?*
4. *Dají se i na této nové situaci najít klady?*
5. *Myslíte, že až se situace vrátí do normálu, přinesete si něco z této zkušenosti do dalšího profesního života?*

Josef Machek,
1. stupeň,
Církevní základní škola

1. Mně naštěstí běžně ve třídě nekřičí, ale možnost žáka ztlumit při online výuce je velmi praktická.
3. Podle mě je to chybějící osobní kontakt. Ve výuce se to projevuje mj. chybějící okamžitou zpětnou vazbou. Když jsou žáci za obrazovkou, nevidím, co píšou, jak se tváří,

jak uvažují. Těžko se mi pak jejich práce usměrňuje.

Terézia Čelakovská,
2. stupeň,
Církevní základní škola

3. Zadání výtvarného úkolu standardně předchází rozsáhlá debata o tématu, která má na jeho zpracování velký vliv. Ta se dělá online velmi špatně. Dalším problémem je, že žáci často nemají dobré fotoaparáty, aby svá díla dobře nafotili. A to je škoda, protože by se mohlo vymyslet webové rozhraní zastupující výstavy a nástěnky, které žáky ke tvorbě motivují – např. Instagram, web školy a jiné.
4. V uměleckých předmětech se dá pracovat s mnoha tématy, která se ve škole hůř otevírají. Žáci se můžou zaměřit na sebepoznání a poznávání svého prostředí v rámci domova, což je přínosem pro ně i pro učitele jakožto diagnostika psychologické a sociologické stránky žáka.

Petr Beneš,
vyšší stupeň,
Biskupské gymnázium

4. Věřím, že distanční výuka donutí řadu učitelů posunout se dopředu v technické gramotnosti. Donekonečna omílaná výmluva: „s tím se naučím

pracovat časem,“ teď už není možná. Pozoruji to velmi dobře sám na sobě. Studenty může tento způsob výuky naučit rozvrhnout si čas a naplánovat práci, aby byla co možná nejlépe zvládnutelná. To ale platí až od jistého věku – zejména malým školákům, jejich učitelům a rodičům teď opravdu není co závidět.

5. Celkově se to snažím vnímat jako dobrou pedagogickou zkušenost, byť bych byl samozřejmě rád, kdyby nastala za radostnějších okolností. Podobně jako všichni okolo, i my učitelé jsme dostali možnost ukázat, že jsme schopní popasovat se s touto nelehkou situací. A dosavadní průběh distanční výuky mě naplňuje přesvědčením, že při dostatku dobré vůle na obou stranách to lze zvládnout!

Helena Nerudová,
1. stupeň,
Církevní základní škola

2. Stále se zdokonaluji v technickém přístupu k výuce. Obecně mám vztah spíše k humanitním oblastem života, nicméně když člověk pozoruje, jak jeho žáci techniku přirozeně a rádi ovládají, přidá se k nim. Vždy si vzpomenu na poznámku mého kolegy, když jsem dostala na starosti školní web: „Heli, to nic není. Představ si, že budeš taková nástěnkářka.“ A je to tak.

4. Kdybych na distanční výuce nehledala klady, možná se v nastalé situaci utopím. Je důležité si z přítomnosti vzít to dobré. Zmínila jsem vývoj svůj i dětí v technické oblasti. Je to ale taky výchova k samostatnosti. Učíme se otevřeně diskusi a velikou radost mám z toho, jak si k sobě i na dálku snažíme najít cestu a zajímat se ještě více o to, jak se nám daří – žákům, naší paní učitelce, kolegům i našim rodinám.

David Špelda,
1. a 2. stupeň,
Církevní základní škola

1. Na odzbrojující živelnost dětí se nedá odvyknout.
2. Současná situace výrazně zamávala s českým školstvím. Otevřela nové možnosti, zároveň i úskalí, ale obzory asi ne.
5. Celá tato situace je pro nás všechny obrovskou zkušeností – nejen v osobním, ale i v profesním životě. Zjišťuji, jak já sám jako učitel funguji v jiných podmínkách, snažím se hledat nové možnosti a také – především jako učitel informatiky – teď obzvlášť vidím, kde jsou ve znalostech a schopnostech žáků v oblasti výpočetní techniky mezery, které nám zrovna nyní velmi chybí a jsou prakticky využitelné do života.

PAVEL J. SRŠEŇ

„Nebeskou monstranci“ se podařilo vyfotit před pár dny v Želivě. Měsíc byl nad klášterem na takovém místě, že připomínal hostii v monstranci. Premonstráti tak dostali malý dárek k nadcházejícímu výročí – o první adventní neděli začínají celosvětově slavit 900. výročí založení řádu sv. Norbertem (více přineseme v KT 47). Snímek Filip Michal Šimko

Kalendář

HRADEC KRÁLOVÉ

■ *Století Karla Otčenáška.* Online beseda s předsedkyní spolku Saeculum věnujícího se připomínce 100 let od narození 23. královéhradeckého biskupa a jeho odkazu. Odkaz k připojení se k besedě lze získat na tel. 737 215 328.

■ *Tajemství lidské lásky v Božím plánu.* Online formační kurz k prohloubení manželského vztahu. Více info u pí

Blazkové na tel. 603 458 843 nebo na e-mailu blazkova@bihk.cz. Termín konání 22. 11.

SEBRANICE U LITOMYŠLE

■ *Hra MIK-CACHE,* které se může zúčastnit kdokoli, kdo má chuť vypravit se do přírody, najít nová neznámá místa, rozšířit sportovního ducha, a to za dodržení všech vládních nařízení pro současnou situaci. Více na www.farnostsebranice.cz.

Kontakt: srsen@bihk.cz

Kněží slouží denně mše za zdravotníky

Duchovní po celé diecézi pravidelně slouží mše sv. za lékaře a zdravotníky, kteří v první linii pečují o pacienty nakažené koronavirem.

Nápad duchovní podpory v současnosti vytižených zdravotníků vzešel od samotných lékařů. „Zdravotníky by určitě potěšilo, kdyby věděli, že je za ně například pravidelně sloužena mše svatá, případně že je nabí-
ka duchovních rozhovorů pro všechny, kteří jsou ve velkém stresu a možná budou vystaveni častěji než obvykle situacím konce života pacientů,“ vyzvala jedna z lékařek duchovní z diecéze.

Litoměřické biskupství se nápadu ujalo a následně na svůj web www.dltm.cz umístilo výzvu a tabulku, kam se mohou kněží zapisovat. Každý den by tak měla být sloužena minimálně jedna mše sv. za zdravotníky. V současnosti se přihlásily téměř dvě desítky kněží z různých koutů litoměřické diecéze.

„Domnívám se, že mnoho dalších katolíků, a především kněží se modlí a obětuje za zdravotníky, učitele a všechny ostatní záchranáře. Děkuji všem za jakoukoliv solidaritu,“ uvedl k iniciativě litoměřický biskup Jan Baxant. „Procházíme časem zkoušek. Nevíme přesně, proč tomu tak je. Jedno však víme určitě: Bůh zná smysl velmi dobře. Abychom se více modlili za druhé, nejen stále za sebe, abychom pokáním odčiňovali své hříchy, abychom si více začali vážit kostelů a bohoslužeb, když mnohdy bývaly kostely v časech mší svatých téměř nebo zcela prázdné, bez zájmu. Snad i proto nám dobrý Bůh poskytuje příležitost se vážně za-

myslet nad sebou a svou vírou, i když to bolí a bolet ještě bude,“ dodal biskup.

Stejně jako na jaře jsou všem potřebným k dispozici k duchovním rozhovorům a modlitbám také kněží na telefonu.

KAREL PUČELÍK

Spojení na kněze pro duchovní rozhovory a modlitby

P. Václav Novák	732 973 747
P. Rudolf Repka	603 327 159
P. Jiří Smolek	732 975 817
P. Józef Szeliga	777 020 426
P. Radim Vondráček	605 032 253

Františkánská pastorec na dálku

Františkáni v Liberci-Ruprechticích jsou se svými farníky ve spojení i díky internetu.

Farnost se užívání moderních technologií nebrání ani v běžném fungování, například během hodin náboženství vzniklo

už několik krátkých animovaných filmů. Stejně jako na jaře tak františkáni neměli problém při pastoreci sáhnout po možnostech virtuálního světa, včetně online mší sv. i distanční výuky náboženství.

„Část našich aktivit a setkání se přesunula do online prostoru. Některé bohoslužby pak přenášíme po internetu, na Youtube jsme také začali vyrábět videa z prostředí

našeho kostela pro děti z náboženství,“ uvádí liberecký františkán Bernard Ondřej Mléčka, který i v průběhu prodávání nemoci z karantény pravidelně natáčel povzbuzující videoposelství. Řeholní komunita si totiž na podzim onemocněním už sama prošla.

Podzimní zhoršení pandemie omezilo také svátostný život farností, které musí řešit,

jak být lidem nablízku i v situaci, kdy se nekonají pravidelné veřejné bohoslužby. „Pastorec je teď především individuální, ať už na faře, nebo při návštěvách kněze v rodinách či v nemocnici. Kostel máme v určené časy otevřený k osobní modlitbě s vystavenou Nejsvětější svátostí, je také možnost kdykoli přijmout svátosti,“ ilustruje aktuální realitu mnohých farností bratr Bernard. (puč)

Za duše v očistci se v pondělí 2. listopadu modlili věřící na městském hřbitově v Litoměřicích. Využili tak možnosti shromáždit se v počtu do 100 osob. Při zachování epidemiologických nařízení modlitbu vedl biskup Jan Baxant.
Snímek Dominik Faustus

Kalendář

LIBEREC-RUPRECHTICE

■ *Online přenos* nedělní bohoslužby v 9.00 na youtubeovém profilu Farnost Ruprechtice. Stejně tak v pátek v 18.00.

TEPLICE

■ *Online přenos* nedělní bohoslužby v 9.00 na facebookovém profilu Římskokatolická farnost Teplice.

ÚSTÍ NAD LABEM

■ *Online přenos* nedělní bohoslužby v 9.00 na youtubeové adrese: www.farnost-usti.cz/prenos.

RASEPENAVA

■ *Online přenos* nedělní bohoslužby v 10.30 a v úterý v 18.00 na youtubeovém profilu Farnost Hejnice.

Kontakt: pucelik@katyd.cz

Tipy, jak smysluplně prožít karanténu

Jak užitečně prožít karanténu a rozvíjet duchovní život i bez návštěvy kostela? Návod k tomu nabízí farnost sv. Filipa a Jakuba ve Zlíně.

Materiály „projektu Oikos“, které jsou k dostání na farním webu i kostelní nástěnce, mají lidem pomoci rozvinout tři oblasti života: vztahy k sobě, ke druhým a k Bohu. A na čísle tři je postaveno i fungování projektu: svůj postup totiž účastníci mají probírat s dalšími dvěma lidmi, a navzájem se tak povzbuzovat, inspirovat nebo podírat v těžkostech.

„Projekt nese název řeckého vyjádření pro dům nebo domov, tedy společenství lidí, kteří patří

k sobě. V textech Nového zákona popisuje takzvanou domácí církev,“ vysvětluje iniciátor projektu, zdejší farář P. Kamil Obr, název „Oikos“. Nabídnuté podněty ale podle něj mohou využít i ti, kdo žijí sami: k účasti mohou pozvat dva přátele nebo spolupracovníky. V rámci tohoto tria se pak jednou týdně ve stanovený čas telefonicky nebo přes internet spojí, společně se pomodlí a podělí o své zkušenosti.

Konkrétní podněty zahrnují v oblasti osobního rozvoje

například vzdělávání se, četbu nebo zdravý pohyb, ve vztahu k Bohu například domácí bohoslužbu, modlitbu nebo společnou četbu Písma a v oblasti rozvoje vztahů s druhými mají lidé například někomu zatelefonovat nebo nabídnout službu. „Každý nemá možnost jít na dva týdny pomáhat do nemocnice, ale všichni můžeme udělat aspoň drobnost pro lidi ve svém nejbližším okolí,“ dodává P. Obr. Nejde podle něj totiž o striktní uskutečňování předem daného programu, nýbrž o tvořivé využívání nabídnutých podnětů.

Možnost vzájemné inspirace nebo podpory oceňuje v rámci projektu například farnice Mar-

kéta Píknová. „Zároveň se snažím využívat tento čas, abych sama ‚zajela na hlubinu‘, třeba při rozjímání Písma. Silněji teď prožívám také svaté přijímání, ke kterému můžeme v kostele přistupovat jen individuálně,“ podotýká. Právě takové myšlení je podle P. Obra v pozadí celého projektu. „Současná opatření přináší mnoho negativního, stojí ale za to podívat se také na to, co je pozitivní: můžeme se rozvíjet nebo se pustit do věci, na které v běžném provozu není čas,“ říká kněz. O zkušenosti se pak podle něj lidé mohou podělit například na stránkách farního časopisu nebo na Facebooku. JIŘÍ GRAČKA

Celkem 21 pacientů s onemocněním covid-19 evidovali koncem minulého týdne v Nemocnici Milosrdných bratří ve Vizovicích, která se zaměřuje na poskytování následné péče. „Izolovali jsme pro ně druhé patro naší nemocnice a také jeden pokoj v prvním patře. Naštěstí jsou většinou bez příznaků, pouze u dvou jsme zaznamenali lehký průběh,“ shrnuje ředitelka nemocnice Zdeňka Vlčková.

Snímek archiv nemocnice

Knižní samoobsluha v kostele

Způsob, jak i v čase uzavřených knihkupectví nabídnout lidem duchovní četbu, našli ve Valašském Meziříčí. Vybrané knihy jednoduše nabízejí v kostele a spoléhají na to, že čtenáři za ně zaplatí.

Kniha o Boží lásce k člověku „Otcovo srdce“, životopis rakouského mučedníka „Sedlák proti Hitlerovi“, klasika

východní spirituality „Upřímná vyprávění poutníka“, knihy o eucharistii a růženci nebo návod, jak za rok přečíst Bibli. Z těchto titulů mohou vybírat návštěvníci valašskomeziříčského farního kostela, kteří mají za pandemie nouzi o duchovní literaturu. Svůj „nákup“ pak hned zaplatí do vedle umístěné pokladničky.

Výběr nabízených knih reaguje podle zdejšího faráře P. Pavla Stefana na aktuální dění ve farnosti. „Vycházím třeba z toho, o čem se v poslední době psalo ve farním časopise nebo co se zmiňuje v materiálech pro biřmovance,“ říká kněz.

Nad tím, zda se všechny peníze za knihy v pokladničce objeví, prý moc nepřemýšlí. „Za to,

co se vybere, nakoupíme nové knihy k prodeji. Je to především služba lidem, kterým chceme aspoň maličko vynahradiť zavřené křesťanské knihkupectví Hosana,“ říká kněz a dodává: „Zároveň tím trochu pomáháme majiteli knihkupectví, který to teď nemá lehké, protože jsme rádi, že v naší farnosti prodejna křesťanské literatury funguje.“ (gra)

Kalendář

HLUK

■ *Nedělní mše svatá* z kostela sv. Vavřince se přenáší v 8.00 na adrese www.farnosthluk.cz/mse-online.

KROMĚŘÍŽ

■ *K Večeru chval* s hudbou, modlitbou, povzbuzením a svědectvím se lze přidat on-

line ve středu 18. 11. od 19.00 na adrese www.facebook.com/credonadacnifond.

LAŠKOV

■ *Mše svatá* z farního kostela jsou přenášeny na Youtube kanálu „Farnost Laškov“ v úterý a pátek od 17.30 a v neděli od 9.00.

MYSLOČOVICE

■ *Přímý přenos mše svaté*

z farního kostela lze sledovat každou neděli od 10.30 na Youtube kanálu „Farnost Mysločovice“.

OLOMOUC

■ *Kostel sv. Mořice: nedělní kázání P. Františka Hanáčka i poslední nahrávky světoznámých mořických varhan* (před generální rekonstrukcí) v podání hlavního varhaníka Jiřího Stodůlky jsou k dispozici

na Youtube kanálu „sv. Mořic Olomouc“.

UHERSKÉ HRADIŠTĚ

■ *Online přenosy nedělních mší svatých* z farního kostela začínají vždy v 10.00, sledovat je lze na Youtube kanálu „farnost UH“.

Kontakt:
gracka@katyd.cz

Otevřené chrámy navštívilo 148 tisíc lidí

Netypickou sezonu má za sebou čtvrtý ročník projektu Otevřené chrámy. Do jejího začátku i konce zasáhla mimořádná opatření, která vláda zavedla kvůli šířící se nákaze koronaviru – a tím projekt zkrátila o osm týdnů.

To se samozřejmě projevilo i na návštěvnosti, která oproti loňskému roku klesla o třetinu na 148 tisíc návštěvníků. Nicméně návštěvníci, kteří si do chrámů našli cestu, mohli vidět i jeden z nejstarších dřevěných kostelů u nás – ten v Řepišťích, ale také současné umění ve Frýdku.

Řepišťský kostel sv. Michela archanděla se jako nováček přidal do projektu v srpnu, hned

V dřevěném kostele sv. Prokopa a Barbory v Kunčicích pod Ondřejníkem, stejně jako ve všech otevřených chrámech, byla při prohlídkách dodržována protiepidemická opatření. Průvodci kromě dezinfekce měli stylovou vyšívanou roušku z dílny Charity Opava.

Snímek Andrea Węglarzyová

po dokončení rekonstrukce. Při ní bylo objeveno několik dochovaných krypt, ale podle posledních archeologických výzkumů se také jeho vznik datuje do 1. čtvrtiny 15. století. „Založení chrámu bylo největší neznámou,“ objasňuje význam objevu Miroslav Píkrýl, vedoucí odboru dotačních projektů a církevní turistiky, a pokračuje: „Odborníci dosud odhadovali rok 1484.

Dendrochronologický výzkum však překvapil: dva trámy severní roubené stěny lodi byly přesně datovány do roku 1424. Tímto zjištěním se řepišťský kostel řadí k nejstarším spolehlivě datovaným dřevěným roubeným stavbám v České republice.“

Andreu Węglarzyovou, koordinátorku církevní turistiky, těší, že v kostelích mohli návštěvníci obdivovat kromě his-

torických uměleckých a řemeslných děl tvorbu současných umělců: Michal Motyčka a Jana Šindelová instalovali ve věži kostela sv. Jana Křtitele ve Frýdku-Místku minimalistický zrcadlový objekt Hranol. Za jeho přípravou stojí Galerie Věž, která ve svatojánské věži pořádá pro veřejnost řadu kvalitních literárních, výtvarných, hudebních a multioborových programů.

Z 30 kostelů a tří věží na území Moravskoslezského kraje se opět mezi nejnavštěvovanější zařadila ostravská katedrála Božského Spasitele, spolu s kostelem sv. Jana Nepomuckého ve Štramberku, kostelem sv. Maxmiliána v Hukvaldech a civilním poutním chrámem Povýšení sv. Kříže a Panny Marie Sedmibolestné. Ovšem i díky kampani „Objevuj Moravskoslezský kraj zdarma“ se s více než 36 tisíci návštěvníky dostala na pomyslné první místo kaple sv. Cyrila a Metoděje na Radhošti.

JANA PRAISOVÁ

Cesta 121 s vitaminy zamířila i za biskupem Lobkowiczem

Vitaminy a povzbuzení pro dny nemoci přivezl na sever Moravy ředitel Cesty 121 Antonín Randa. Biskup František Václav Lobkowicz ho uvítal na Hukvaldech, kde částečně tráví období nouzového stavu.

Cesta 121 zareagovala na podzimní pandemii a rozváží kněžím balíčky s vitaminy k posílení imunity. Na své listopadové cestě po Česku se ředitel občanského sdružení Antonín Randa zastavil také u biskupa Františka Václava Lobkowicze. Ten v minulých dnech sloužil několik mší svatých pro věřící,

kterí Cestu 121 sledují na Facebooku. „V modlitbě pravidelně myslí na nemocné, osamělé, ale i na zdravotníky a dobrovolníky, kteří se nasazují v boji s nákazou koronaviru,“ zdůraznil Randa.

Ostravsko-opavská diecéze patří k těm, kde má Cesta 121 svého místního koordinátora. Díky němu může občanské sdružení rychleji zjistit, kde pomáhat. Role na severu Moravy a Slezska se ujal duchovní správce z Hukvald P. Zdenko Vavro. Sdružení pomohlo i jemu samotnému, když neměl dost financí na zajištění nutné kvalitní

péče pro svou maminku ze Slovenska. Jako koordinátor vyvrací mýtus, že Cesta 121 pomáhá pouze starým kněžím. Obrátit se na ni může každý, kdo ví, že některý kněz potřebuje pomoc – ať už schází polohovací postel, nebo třeba odborná pomoc psychoterapeuta.

Základem práce Cesty 121 je diskretnost, protože řeší citlivá témata ze soukromí kněží. Spektrum pomoci je ale i v ostravsko-opavské diecézi pestré. Příspěvek na topení třeba dostává kněz, který zdědil faru ve špatném stavu. „Hlavním cí-

lem je, aby mohl zůstat ve svém domácím prostředí i na stará kolena,“ objasňuje Antonín Randa. Platí to také pro P. Pavla Kupku, který dlouho působil jako farář v Ostravě – Staré Bělé a v posledních letech života vypomáhal ve farnosti Ostrava-Pustkovec. Sdružení mu zajistilo ošetřovatelku pro závěr života, a dokonce i naplnění poslední vůle. P. Kupka si v závěti přál, aby ho pohřbíval opat břevnovského kláštera P. Prokop Siostrzonek. I to se loni 30. října podařilo splnit.

ONDŘEJ ELBEL

Kalendář

OSTRAVA

■ Poradna Charity Ostrava *bezplatně radí v životních obtížích*. Poskytuje odborné sociálně-právní poradenství zaměřené například na rodinné právo, sociální zabezpečení, bydlení, zaměstnání, majetkoprávní

vztahy, dluhovou problematiku a spotřebitelské právo. Konzultace poskytuje telefonicky, e-mailem nebo osobně po předchozím objednání: 599 526 906, 731 625 767, e-mail: poradna@ostrava.charita.cz.

■ Centrum pro rodinu pořádá od 14. 11. do 14. 12. online *Světlo mladým s handicapem*, tradiční benefiční akci spo-

čívající v prodeji svítilen na podporu mladých lidí se zdravotním postižením. Letos si na webových stránkách www.svetlomladymshandicapem.cz či přímo v sídle organizace mohou zájemci zakoupit obvyklé minisvítilny a nově blickačky na kolo, lampy a vánoční osvětlení. Výtěžek akce pomůže připravit a zrealizovat integrační

aktivitu a pobyty pro mladé lidi se zdravotním postižením.

STARÁ VES NAD ONDŘEJNICÍ

■ Diecézní středisko mládeže: *Adventní duchovní obnova* se koná o víkend od 4. do 6. 12. Přihlášky na: dcm.doo.cz.

Kontakt: jpraisova@doo.cz

Biskup daroval plazmu, pomáhají i kněží

„Nemám pochybnost, že je to správné rozhodnutí,“ uvedl biskup Tomáš Holub, když se 4. listopadu dostavil do transfúzní stanice Fakultní nemocnice Plzeň k odběru krve, z níž bude izolována krevní plazma obsahující protilátky k viru covid-19, jejichž aplikace může být využita při léčbě nakažených s těžším průběhem nemoci. On sám toto onemocnění prodělal v září a věří, že do dárčovství plazmy se zapojí i další, kdo mají tuto nemoc za sebou.

Do pomoci v boji proti pandemii koronaviru se již zapojili někteří kněží z diecéze. P. Romuald Štěpán Rob působí jako sanitář v Karlovarské krajské nemocnici. „Ač nemám žádné zdravotnické vzdělání, nejspíš ve mně dřímaly geny po dědečkovi, někdejších vynika-

Biskup Tomáš Holub daroval svou krevní plazmu, která díky obsaženým protilátkám může pomoci v léčbě covidu-19 dalším nemocným. Biskup prodělal koronavirové onemocnění v září. Snímek Pavel Říha

jícím chirurgovi v pražské nemocnici Na Františku,“ usmívá se, když se obléká do ochran-

ného obleku, v němž ho někteří pacienti považují za kosmonauta. Při službě, která obnáší

především hygienu pacientů, úklid a roznášení jídla, se najde prostor i k duchovnímu rozhovoru. „Ale spíš jen tak v běhu, moc času není,“ konstatuje P. Rob.

P. Vlastimil Kadlec z komunity misionářů oblátů v Plasích nabídl své síly zase místní sociální službě. „Shodou okolností jim zrovna vypadl jeden pracovník, takže jsem rovnou nastoupil místo něho. Čtyři až pět hodin denně rozvážím po okolí obědy, pomůžu s nákupem nebo s domácími pracemi. Denně najedu kolem třiceti kilometrů,“ popisuje.

Jako sanitáři v charitním Domově pokojného stáří sv. Alžběty v Plzni se do pomoci pak zapojili P. Pavel Petrašovský a P. Libor Buček.

ALENA OUŘEDNÍKOVÁ

Svíce za zemřelé jako symbol naděje na setkání

Už pátým rokem pozval biskup Tomáš Holub v Den památky zesnulých 2. listopadu širokou veřejnost k duchovnímu pohledu na téma smrti při tradiční akci s názvem Svíce za naše zemřelé. Tentokrát ale jen online.

Od oltáře kaple v bývalém františkánském klášteře hovořil biskup Tomáš Holub především o naději. „Jsme zde proto, abychom oživilí naši naději. Naději, že lidský život je natolik vzácný, že nekončí smrtí a zapomením. Že existuje živá naděje na setkání s těmi, které jsme měli rádi a které máme rádi i nadále, ale už je nemůžeme obejmout...

Litujme všech okamžiků, kdy jsme nestáli na straně dobra, které živí naději, kdy jsme propadli malomyslnosti či jsme mysleli na sebe, a ne na druhé,“ vyzval biskup s tím, že znamením naděje je kotva, která se používá, aby loď přestála bouři či neuvízla na mělčině.

„V okamžiku, kdy bychom naději na toto setkání nemě-

li, byla by naše láska k blízkým něčím, co by nám mnohdy nedovolilo plout dál. Stalo by se to, co se může stát lodi, která nemá kotvu, která nemá pevné místo, na němž by mohla zůstat stát. Taková loď se pak může dostat na širé moře, kde se ztratí,“ pokračoval biskup a připojil: „Když nemá naději na znovusetkání se svými blízkými, může se člověku, jenž ztratil někoho milovaného, stát, že už životem nekráčí, ale bludně se potuluje... Prosíme dnes o kotvu naděje ve vztahu k lidem, kteří jsou nám blízcí a kteří už přešli práh smrti. Věříme, že touto kotvou je víra ve shledání s naším Bohem, který člověka volá do života a také na něho čeká

v okamžiku, kdy končí jeho pozemské putování.“

Poté biskup zapálil svíci jak za zemřelé rodinné příslušníky, tak za oběti katastrof, nehod, násilí, válek a terorismu. Svíci zapálil i za oběti současné pandemie a za ty, kdo o nemocné pečují.

Diváky pozdravil video-nahrávkou také opat Samuel z kláštera trapistů v Novém Dvoře. Zdejší mniši převezmou truhlici se jmény zemřelých, která lidé vhažovali u katedrál nebo posílali e-mailem, a budou se za ně modlit až do Velikonoc, kdy lístky shoří ve velikonočním ohni, jenž je symbolem vzkříšení.

(alo)

Kalendář

CHEB

■ *Bůh v karanténě* – promluvy P. Petra Hrušky a videopřenosy z nedělní mše sv. z chrámu sv. Mikuláše a sv. Alžběty v 10.00 lze najít na webu farnosti www.farnostcheb.cz.

KARLOVY VARY – RYBÁŘE

■ *Mše sv. s emeritním bisku-*

pem Františkem Radkovským je možné sledovat online přenosem z kostela Povýšení svatého Kříže od pondělí do soboty v 18.00, v neděli od 9.00 na facebookovém profilu biskupa.

KRALOVICE

■ *Přijďte pomoci* při probírce *farského lesa!* Chcete zkusit své síly a vyčistit si hlavu? Nabízí se fyzická práce sekerou a ruční pilou v tichu lesa. Po vzoru dávných mnichů. Ide-

ální pro jednotlivce nebo otce se syny. Samostatná práce v terénu. Vlastní doprava a nástroje podmínkou. Práce na vlastní nebezpečí. Nejde o výkon, jde o smysl. Více informací u P. Richarda Poláka na tel. 734 264 664 nebo na e-mailu farnostkralovice@centrum.cz.

PLZEŇ

■ Katedrální farnost přenáší živě mše sv. z farní kaple od

úterý do čtvrtka vždy v 16.00, denně od 20.00 *modlitbu za ukončení pandemie*, obojí na facebookové stránce farnosti.

■ *Koinonie Jan Křtitel* nabízí na svých webových stránkách www.koinonia.cz promluvy P. Francesca Meneghiniho k aktuálnímu evangeliu a hudební provedení žalmů.

Kontakt: ourednikova@katyd.cz

Kolínský klášter v náročném čase

Současná omezení využívá Kolínský klášter, který od května funguje pod Českou křesťanskou akademií, k rekonstrukcím a úklidu. V případě prodloužení nouzového stavu chystá exercicie online.

„Máme za sebou náročný půlrok,“ ohlíží se Adam Drahoš, nový ředitel kláštera, který řadu let nabízí vyhledávané úvody do modlitby a meditace či ignaciánská, filmová a sebepoznávající duchovní cvičení. Od léta již klášter nespravují jezuité, kteří ho měli dvacet let v pronájmu od majitele (řádu kapucínů), nýbrž skupina laiků. „Začínali jsme s reorganizací na jaře, tedy

v době, kdy byly zavřené i úřady,“ dodává ředitel Drahoš. Díky červnové sbírce stovek dárců, kteří za pouhých 28 hodin přispěli půlmilionem korun, ale klášter získal finanční „polštář“, díky němuž přežije i několikaměsíční výpadek příjmů. „Léto už bylo ‚nacpané‘ kurzy, měli jsme jich devět. Období bylo náročné i organizačně – chyběl nám správce, s nímž jsme

původně počítali,“ nastiňuje Drahoš. Nyní jsou na obhospodařování celého exercičního domu jen dva lidé. „Největší obavy proto máme z toho, že onemocníme,“ přiznává ředitel.

Tým kolínského centra duchovních cvičení a spirituality stále věří, že se mu podaří uskutečnit duchovní obnovu vypsané na advent. Jsou totiž už plně obsazené. „Kdybychom je přesto museli zrušit, jsme domluveni s jáhnem a terapeutem Elvou Frouzem na distančních exerciciích, které by začaly od nového roku a pokračovaly v jarních měsících,“ přibližuje Drahoš. A připouje, že naopak v případě uvolnění vládních nařízení plánují lidem nabí-
nout – jako i jiné kláštery – prostor pro individuální pobyt a ztišení: „Hosté by měli k dispozici pokoj s příslušenstvím a mohli využívat meditační zahradu.“

Záříjovou odstavku využil klášter k rekonstrukčním pracím, zvláště na střeše, a k celkovému úklidu. „Ještě budou potřeba větší úpravy prostoru kuchyně,“ plánuje ředitel. Ostatně pandemii ho prý hlavně naučila zvažovat, které práce počkají a které naopak ne, ale také zastavit se a přemýšlet. „Kurzy je třeba pořádat naplno, dokud je to možné – nikdy nevíme, kdy o tu šanci zase můžeme přijít,“ uzavírá Adam Drahoš.

TEREZA ZAVADILOVÁ

Krátce

■ V „rouškovém pozdravu“ žákům a studentům nejen církevních škol kardinál Dominik Duka píše, jak se chránit před virem: „Bůh nám dal k obraně mocný nástroj – ctnosti, které máme hluboko v sobě, a je na nás, jak je rozvíjíme. Jmenují se víra, naděje a láska, ctnosti božské. A dále jsou to ctnost moudrosti, statečnosti, spravedlnosti a umírněnosti, hlavní lidské ctnosti, které máme od Boha jen v zárodku a musíme je každý sám intenzivně rozvíjet. Náš charakter je z ctností umíchaný ‚koktejl‘.“ A uzavírá: „Stejně jako byla křestní rouška odedávna symbolem očištění a nového života, i ta dnešní obličejová rouška může znamenat v přeneseném významu totéž. Prosim, noste roušky nejen k ochraně své a okolí, ale i jako symbol ctností. Buďte stateční, spravedliví, moudří a chovejte se umírněně. Víra, naděje a láska vás povedou.“ Celý pozdrav spolu s modlitbou najdete na www.apha.cz.

■ K podpoře Arcidiecézní charity vyzval generální vikář pražské arcidiecéze Mons. Jan Balík v situaci, kdy se v neděli 8. listopadu nemohla konat plánovaná dušičková sbírka. „Jako na jaře vás prosím o pomoc alternativním způsobem: vyvěšením prosby na webových

stránkách farnosti, na facebookové stránce nebo zasláním e-mailů farníků, případně jiným vhodným způsobem,“ píše kněžím. Lze též zaslat peníze na účet (749011/5500, variabilní symbol 2303). Výtěžek půjde na pomoc seniorům a lidem postiženým pandemií.

■ Sestry vincentky prosí o potravinovou pomoc potřebným rodinám a seniorům z charitního Domova sv. Václava ve Staré Boleslavi. Potřeba jsou trvanlivé potraviny a drogerie. Pro domluvu prosí kontaktovat sestru Zoe na telefonu 774 330 812. Více na praha.charita.cz/domov-sv-vaclava.

■ Kalendář k výročnímu roku sv. Ludmily vydala obec Tetín. Na rok 2021 se k 1 100 letům tamní mučednické smrti světice plánuje národní pouť. Fotografie Martina Majera v kalendáři zobrazují historické a přírodní krásy obce a okolí. Více na www.tetin.cz. (tez)

Vitráž nového komunitního centra Krista Spasitele na pražském Barrandově se právě osazuje a tento týden má být dokončena. Posvěcení nového svatostánku se chystá na 22. listopadu v 10.30 včetně online přenosu a projekce na venkovní obrazovky. Snímek Martina Řehořová / Člověk a Víra

Kalendář

PRAHA

■ Mši sv. na poděkování Bohu a sv. Anežce za dar svobody 17. 11. v 10.00 slaví 70. strahovský opat P. Michael Josef Pojezdný OPraem. Vysílá Radio Proglas a TV Noe.

SVATÁ HORA

■ Mše sv. z baziliky po-so v 7.00, 9.00 a 17.00, korunka v 15.00 a růženec v 16.30. V neděli mše sv. v 7.30, 9.00, 11.00 a 15.30, korunka v 15.00 a nešpory v 16.15. Duchovní služba denně 10.00–16.00. Vše na www.svata-hora.cz.

Kontakt: zavadiлова@katyd.cz

www.proglas.cz

JAK SE VÁM LÍBÍ

Schola brněnské mládeže letos slaví 18 let od svého vzniku. K narozeninám si nadělila nové album, které nese název Sílu dám. CD obsahuje 15 chválových písní. O jeho vzniku i o tom, co SMB od roku 2002 zažila, bude na Proglasu vyprávět její zakladatel a dirigent Štěpán Policer v pořadu Jak se vám líbí s Marianou Ambrožovou 16. 11. od 19.15.

STUDIO HRADEC

Letos si připomínáme 350 let od úmrtí Jana A. Komenského. Ten toužil vidět nápravu celého lidstva. I proto vznikl projekt Komenský 2020 – Porada o nápravě věcí lidských. Jeho hlavním organizátorem a vedoucím je kmeniolog Jan Hábl, který působí na Pedagogické fakultě Univerzity Hradec Králové. V pondělí 16. 11. se od 22.00 dozvíte více.

FOLKLORNÍ OKÉNKO

Záznam pořadu z festivalu Lidový rok ve Velké Bystřici s názvem Folklorní sedmička představí čtyři držitele titulu Zlatý výběr Folklorní sedmičky – CM Šmykňa z Ostravy, Musica Folklorica z Hornácka, ženský pěvecký sbor Jaderničky z Bystřice pod Hostýnem a Hanácký mužský sbor Rovina z Olomouce. Naladíte ve středu 18. 11. od 16.55.

SVÁTEČNÍ PROGRAM 17. LISTOPADU

V loňském roce jsme si ve speciálním celodenním vysílání Proglasu nazvaném Třicet let svobody připomněli nejdůležitější události, osobnosti a milníky, které vedly k 17. listopadu roku 1989. K tomuto tématu se vrátíme i letos v rámci stříhového pořadu, který od 9.00 v úterý 17. listopadu nabídne výběr z některých rozhovorů vedených s našimi hosty. Setkáme se opět s přímými aktéry listopadových událostí a připomeneme si okolnosti, za kterých jsme nastoupili cestu od totality k demokracii a svobodě.

Od 10 hodin přenášíme mši svatou ze strahovského kláštera, celebruje P. Michael Pojezdný.

V rámci speciálu Třicet let svobody s podtitulem Duchovní jsme v loňském roce nabídli pohled několika z nich na život v normalizačním Československu, na (ne)svobodu náboženského života, jejich prožívání listopadových událostí roku 1989 i reflexi let ve svobodné zemi. V repríze pořadu opět uslyšíte biskupa V. Malého, sestru A. Pintířovou, katolického kněze L. Heryána, teologa a profesora J. S. Trojana, jeho manželku K. Trojanovou a faráře Z. Bártu. Podrobný program najdete na www.proglas.cz.

SABINA HAUSEROVÁ

PODĚKOVÁNÍ ZA DAR SVOBODY

V úterý si opět připomeneme den boje za svobodu a demokracii. Při této příležitosti vás srdečně zveme ke sledování mše svaté na poděkování Bohu a sv. Anežce České za dar svobody. Bohoslužba bude živě přenášena z kostela sv. Jiljí v Praze. Dívejte se v úterý 17. listopadu v 10.00.

SOCIÁLNÍ DĚLOHA A POROD

V Noční univerzitě si budeme povídat s rodinnými terapeuty L. Trapkovou a V. Chválou. Pojmy sociální děloha a s. porod jsou unikátní metaforou pro pochopení toho, co se děje při výchově dětí v rodině. Terapeuti pomáhají s léčbou v rodinách s příznaky psychosomatických onemocnění. Dívejte se ve středu 18. 11. ve 22.45.

CVRLIKÁNÍ A PONK

V hudebním pořadu Cvrlikání se setkáte s brněnskou kapelou Ponk. Přestože všichni tři členové skupiny prošli klasickým hudebním školením a hrají ve folklorních kapekách, snaží se prezentovat i jiné hudební styly, např. rock, blues či jazz. Na souhru houslí, cimbálu, kontrabasů, baskytary a zpěvu se můžete těšit ve čtvrtek 19. 11. ve 20.05.

KULATÝ STŮL. VÍRA V KARANTÉNĚ

Pandemie před nás staví řadu otázek, které se týkají fungování státu, školství, zdravotnictví i úřadů. Jak poznamenala pandemie křesťany, církve a církevní společenství? Je příležitostí a výzvou, nebo odhaluje spíše selhání křesťanů tváří v tvář krizi? A jak se s mimořádnou situací vyrovnávají samotní věřící? To jsou jen některé z otázek, které si budeme klást v debatě u kulatého stolu. Zúčastní se jí Tereza Horvátová z Tábora, překladatelka, spisovatelka, nakladatelka a matka 8 dětí, Renata Šindelářová, ředitelka Střední uměleckoprůmyslové školy Zámeček v Plzni, a Josef Prokeš, katolický kněz z Vodňan. Moderuje kazatel Evangelické církve metodistické v Tachově Petr Vaďura. Ke sledování zveme v pátek 20. 11. ve 20.05. PETR VAĐURA

BENEFIČNÍ KONCERT PAVLA HELANA PRO MARY'S MEALS

Televize Noe odvysílá benefiční koncert Pavla Helana na podporu projektu Mary's Meals, který poskytuje jedno vydatné jídlo každému školnímu dítěti nejchudším dětem po celém světě. Pavel Helan zahráje písně, které vznikly v současné situaci, ale také starší skladby. „Mary's Meals dělají úžasné věci, a když mě oslovili, zda bych odehrál benefiční koncert, okamžitě jsem souhlasil. Moc se těším a zvu ke sledování v sobotu 21. 11. od 20.05.“ TEREZIE HECZKO

Ke sledování mše svaté na poděkování Bohu a sv. Anežce České za dar svobody vás zveme v úterý 17. listopadu v 10.00.

NEDELE 15. 11.

10.00 Bohoslužba Česko-bratrské církve evangelické. Pastoral Brothers v mimořádném přímém přenosu z Komunitního centra Matky Terezy v Praze-Hájích
12.40 Sváteční slovo Petra Jana Vinše. Generální sekretář Ekumenické rady církví o Janu Amosovi Komenském
12.45 Křesťanský magazín

13.15 Cesty víry.

Vivat Comenius. Alfred Strejček, Štěpán Rak a jejich literárně-hudební projekt sestavený z textů Jana Amose Komenského
18.35 Labyrint světa a ráj srdce (1/24)

NEDELE 15. 11.

8.30 Jak to vidí... Sváteční setkání sestry Angeliky se zajímavými lidmi nad neotřelými tématy
13.04 Pohádka. Zdeněk Svěrák: Tři auta
18.30 Dokuseriál. K čemu je mi rodokmen? (2/3)
22.00 Četba na pokračování. Miloš Kočka: Prameny živé vody (7/11)

NEDELE 15. 11.

8.00 Spirituála.
Duchovní Evropa.
8.30 Spirituála.
Ke kořenům. Dystopie
9.00 Bohoslužba
10.00 Duchovní hudba
11.00 Radioseriál. Francis Scott Fitzgerald: Nežná je noc (5/10)
12.00 Polední zvony. Ze zvonice poutního areálu v Horní Polici u České Lípy
12.05 Svět poezie. Edgar Allan Poe: Havran
12.20 Polední koncert. Beethoven – Kopatchinskaja – Herreweghe
18.30 Četba na pokračování. Robert Louis Stevenson: Podivný případ doktora Jekylla a pana Hyda (6/6)

NEDELE 15. 11.

8.07 Vertikála
20.05 Příběhy 20. století

11.00 Proglas

17.25 Sedmihlásky

11.05 Cirkus Humberto

10.00 Bohoslužba Českobratrské...

- 0.05 Kolem se toč! 1.05 Komorní hudba
- 2.00 Zrcadlo týdne 2.15 Komentář týdne (R) 3.00 Z archivu hudebních pořadů 5.00 Varhanní hudba 5.30 Písně 5.57 Myšlenka na den (R 11.57, 17.55) 6.05 Čtete z křesť. periodik 6.30 Evangelium: Mt 25,14-30 6.35 Ranní chvály
- 6.50 Duchovní slovo
- 7.00 Radio Vatikán (R)
- 7.30 Komentář týdne
- 7.45 TWR: Studna slova
- 8.00 Duchovní hudba: A. Bruckner: Mše e moll, Andante
- 9.00 Mše svatá (z kostela Vsech svatých v Litoměřicích)
- 10.00 Varhanní hudba
- 10.30 Křížovka krizovky 1/5: Jsem v krizi
- 11.00 Proglas (biblický kvíz)
- 12.00 Polední modlitba
- 12.05 Hudební siesta a poezie: Z díla G. Rossiniho, W. A. Mozarta, C. M. von Webera a L. van Beethovena
- 13.30 Knihovnička: Hubert Wolf: Celibát
- 13.45 Dnešek v kalendáři
- 14.00 Nedělní pohádka: Myš Markéta ze supermarketu
- 14.30 Blahopřání
- 16.00 Písničky z archivu
- 16.30 A cappella na kanapi
- 16.55 Dotýkáni světla: Soukromá zjevení (R)
- 18.00 Modlitba za rodiny
- 19.00 Kaštánková dobrodružství 19/25: Návštěva ve škole
- 19.15 Kolem se toč
- 20.15 Křesťan a svět: Hudba ve víře a víra v hudbě
- 20.45 Radio Vatikán
- 21.05 Večerní chvály
- 21.20 Koncert vážné a duchovní hudby: P. I. Čajkovskij: Šipková Růženka
- 23.50 Duchovní slovo

- 6.05 Tlapková patrola III (26). Am. anim.
- 6.35 Tlapková patrola (1) 7.05 Looney Tunes: Nové příběhy (19). Am. anim. 7.30 Kačeří příběhy (32, 33). Am. anim. 8.25 Krok za krokem VI (18) 8.45 Princ Modřej a víla Lupinka. Něm. poh. 9.55 Pomsta je sladká. Am. kom. 11.45 Noční dobrodružství: Chůze v akci. Am. film 13.35 V peřině. Čes. muzikál 15.50 Kameňák. Čes. kom. 18.00 Vrchní, prchní. Čes. kom. 19.30 Televizní noviny, Sportovní noviny, Počasí 20.20 Kameňák 2. Čes. kom. 22.10 Střepiny 22.40 Nepřítel státní. Am. thriller 1.10 47 róninů 2.55 Castle na zabití III (14). Am. krimi

- 8.00 Svět ve válce (12). Smršť. Br. dok. 9.15 Prima SVĚT 9.50 Fachmani 10.20 Šéfem za pár minut 11.00 PARTIE Terezie Tománkové 11.50 Receptář prima nápadů 12.45 Libovky Pepy Libického 13.10 Vychytávky Ládi Hrušky 13.50 Vychytávky Extra 14.10 Jak se staví sen 14.55 Rozpuštěný a vypuštěný. Čes. kom. 16.25 Andělek na nervy. Čes. kom. 18.52 Počasí 18.55 HLAVNÍ ZPRÁVY 19.40 Sport 19.50 Počasí 19.55 SHOWTIME 20.15 Polda IV (7). Dům radosti 21.30 Narušitel. Čes. film 23.25 Kongo. Am. film 1.40 Vraždy podle Agathy Christie (7) 3.50 Svět ve válce (12)

- 6.05 Řeckokatolický magazín
- 6.40 ARTBITR – Kulturní magazín (98. díl)
- 6.50 U NÁS aneb od cimbalu o lidové kultuře (160. díl)
- 8.15 Večeře u Slováků: 33. neděle v mezidobí
- 8.45 Slavnostní koncert s inaugurací renovovaných varhan: kostel sv. Vojtěcha, Opava
- 10.30 Mše svatá [L]
- 11.45 Přejeme si... [P]
- 12.00 Polední modlitba Sv. otce Františka [L]
- 12.20 V souvislostech
- 12.40 Zpravodajský souhrn uplynulého týdne
- 13.25 Muzikanti, hrajte: Boršičanka Antonína Konička [P]
- 14.30 Dobrodružství před kamerou (15. díl)
- 15.40 Noční univerzita: P. Marek Vácha – Ochrana přírody – křesťanský svět po encyklike Laudato si
- 16.55 Cirkus Noeland (23. díl): Roberto, Kekulín a človíček
- 17.25 Sedmihlásky: Jeli cestů třé pánové [P]
- 17.30 Ovečky v karanténě
- 18.00 Mše svatá z kaple Telepace [L]
- 19.00 Po cestách víry (1. díl): Ozvěna vzdálených kroků
- 19.50 Přejeme si...
- 20.05 Večer s osobnostmi: Svobodný člověk Václav Malý, Cesty Václava Havla, Rafael Kubelík. Dokumenty Krátkého filmu
- 21.20 Zahajovací koncert duchovní kulturního festivalu Litomyšlské dny barokní tradice 2020: kostel Povýšení sv. Kříže, Litomyšl
- 22.30 Buon giorno s Františkem
- 23.15 O Mysu dobré naděje
- 23.35 Polední modlitba Sv. otce Františka
- 23.55 Za obzorem
- 0.25 Poselství svatých: Papež Jan XXIII.

- 5.05 Teleshopping
- 5.35 Nominace na Oscara. Am. kom.
- 6.55 Robinsonovi. Am. anim.
- 8.40 Malá mořská víla. Am. film
- 10.30 Teleshopping
- 11.05 Atlantida: Tajemná říše. Am. anim.
- 12.50 Star Wars: Epizoda VI – Návrat Jediho. Am. film
- 15.25 Batman se vrací. Am./br. film
- 17.50 Bláznovo zlato. Am. akč. film
- 20.00 V oku tornáda. Am. film
- 21.45 Pařba na třetí. Am. kom.
- 23.45 Hráčské doupě. Am. kom.
- 1.25 Blade. Am. horor
- 6.05 Žena, která milovala žirafy 7.10 Neobjasněná akta Egypta (1) 8.10 Počátky lidské cesty (5) 9.15 Hon na Hitlera III (9) 10.15 Neuvěřitelné příběhy (1, 2) 11.20 Obyčejní divokých ostrovů 12.25 Modravé hlubiny I (5) 13.30 Druhá světová: Totální válka (1) 14.45 Přeživší z ponorky Perseus 15.55 Frank a obchod se zvířaty (2) 16.55 Africká šelmy (5) 17.55 Anthony Bourdain: Neznámé končiny VII (5) 18.50 Arábie s Levisonem Woodem (1). Br. dok. 20.00 Se smrtí v očích (3). Am. dok. 21.00 Norské domy snů III (7) 22.00 Megatovárny (4) 22.55 Zpátky na počátek věků 0.10 Zajatci Měsíce

- 6.00 Zajímavosti z regionů
- 6.25 Kouzelnice od Křídového potoka. Poh.
- 7.05 Antonín Moskalyk – 90 let. Kdo je kdo. Kom. příběh
- 8.10 Dana Syslová – 75 let. Úsměvy Dany Syslové
- 8.50 Polopatě. Moderní hobby magazín Filipa Čapky
- 9.45 Kalendárium
- 10.00 Toulavá kamera. Mozaika z regionů
- 10.30 Objektiv. Magazín zahraničních zajímavostí
- 11.05 František Filip – 90 let. Cirkus Humberto (8/12). Láska
- 12.00 Otázky Václava Moravce
- 13.00 Zprávy
- 13.05 Kočičí princezna. Kom. poh.
- 14.05 Libuše Geprtová – 15 let od úmrtí. Zlaté hejno. Poh.
- 14.45 Princezna Kazi
- 15.05 Hodina angličtiny
- 16.10 Arrowsmith (3/3). TV film
- 17.55 Herbář. Lifestyle. magazín
- 18.25 Co naše babičky uměly a na co my jsme zapomněli. Budme zdraví
- 18.55 Události za okamžik a počasí
- 19.00 Události
- 19.52 Branky, body, vteřiny
- 20.05 Losování Sportky a Šance
- 20.10 Prázské orgie. Snímek ČT
- 22.00 168 hodin. Události týdne s Norou Fridrichovou
- 22.34 Výsledky losování Šťastných 10
- 22.35 Josef Vinklář – 90 let. Smrt černého krále
- 0.25 Bolkoviny
- 1.15 Po stopách hvězd. Obrazový životopis slavných – tentokrát Jaromira Hanzlíka
- 1.40 Banánové rybičky. Na téma „jak přežít zakázané ovoce“
- 2.15 Hobby naší doby
- 2.45 Jan Amos Komenský – 350 let. Sváteční slovo Petra Jana Vinše
- 2.50 Žijíš jenom 2x. Láska na první úder

- 15.35 Věda je zábava III 16.00 Dobrodružství Kocoura v botách 17.10 Ovečka Shaun IV 17.15 Star Wars: Příběhy Droidů 17.40 Návštěvníci (13/15). Prozrazení 18.10 Jan Amos Komenský 18.15 Šmoulové 18.40 Zprávičky 18.45 Večerníček 18.55 Mickey a závodníci II (9/25) 19.15 Phineas a Ferb (14/26) 19.40 Kiwi a Strit 19.50 Bob a Bobek na cestách 20.00 Události v kultuře 20.15 PopStory II (6/6) 21.10 Miro Žbirka: 40 let na scéně 22.45 Miroslav Paleček a Michael Janík 23.25 Chaplin na Bali. Fr. dok. 0.15 Linka (7/10) 0.45 Tereza Podařilová, čas primabaleríny
- 8.15 Boh k tebe hovorí 8.25 Klbko – Svátá omša (5) (P) 8.45 GU100 (P) 9.05 LUXáreň 9.30 Nová kvalita života 9.45 Boh k tebe hovorí 10.00 Trnavská nověna – svátá omša (P) 11.15 Spravodajský súhrn 11.40 Katechéza (P) 12.00 Anjel Pána (P) 12.20 Loretánske litanie 12.40 Ruženec 13.15 V Samárii pri studni 15.00 Hodina milosrdenstva 15.15 Z javora (P) 15.50 Spasiteľ 18.00 Trnavská nověna – svátá omša (P) 19.40 GU100 19.30 Nie z tohto sveta (P) 20.00 Modlitba za odvrátenie epidémie zo Šaštína (P) 20.30 Spojení vierou 21.00 Medzi nebom a zemou (P) 21.45 Umučenie sv. Jany z Arku

- 9.00 Úsměvy světa: A. P. Čechov 9.40 Stará láska nerezaví 10.20 Rendez-vous s Gustavem Bromem. Hudebně-zábavný pořad 11.20 Hrajeme pro radost 12.00 Domácí štěstí. Půvabné časy podle Ivy Hüttnerové, tentokrát o tenise 12.25 Výprava za českými čerty (14/21). Čertovské umění (rozdělit) 12.45 Vyhřávala kapela. Koncert z osmého festivalu dechových hudeb „Karel Valdauf 2005“ 13.20 Trocha šafránu z televizního archivu 14.40 Zpíváme pro republiku 15.35 Taneční pro starší a pokročilě se Zdeňkem Chlopčíkem 15.45 Bude-li mi jítí přes údolí stínu smrti 16.55 Hádanky s písničkou

- 6.00 Dostihy: Velká slušovičká steeplechase 7.45 Panorama 8.20 BBV po 25 letech 8.25 Svět motorů: Speciál 8.45 Svět motorů: 4. Rally Klatovy 2020 9.15 M ČR v závodech do vrchu Brno 9.30 Offroad Maraton Ředhošť 9.45 M ČR rallycross 2020 10.00 Svět motorů: Aktuálně 10.25 Motorismus: Rally Madarsko 10.50 Archiv D: Bugatka je rodu ženského 11.25 Panorama 11.45 Golf: Masters 2020 13.00 Hokej: Tipsport extraliga 16.00 Golf: Masters 2020 20.25 Fotbal: Česko – Izrael 23.50 Basketbal: Itálie – Česko 1.30 Branky, body, vteřiny 1.45 Hokej: Tipsport extraliga 3.40 Fotbal: Česko – Izrael

PONEDĚLÍ 16. 11.

19.15 Jak se vám líbí

17.30 Vezmi a čti. Listopad 2020

21.50 Já, Mattoni. Hra na štěstí

18.35 Labyrint světa a ráj srdce

- 0.05 Dopoledne s Proglasem (R) 1.00 Komorní hudba 2.00 Z archivu vzdělávacích cyklů 3.00 Z archivu hudebních pořadů 5.00 Písně 5.27 Myšlenka na den (R 11.57, 17.55) 6.00 Evangelium: Lk 18,35-43 6.05 Ranní chvály 6.20 Duchovní slovo 7.00 Radio Vatikán (R) 7.15 Pozvánky 7.45 Tříkrát z Proglasu
- 8.05 Ranní magazín
- 9.00 Dopoledne s Proglasem
- 10.15 TWR: Stopy
- 10.30 Vonička lidových písní
- 11.00 Zprávy Proglasu
- 11.05 Katecheze pro školáky: Pro prvníky II.
- 11.30 Louis de Wohl: Dobývat nebe 20/43
- 12.00 Polední modlitba
- 12.05 Hudební siesta: P. Hindemith: Koncert pro housle a orchestr, Suita z baletu Nobilissima visione
- 13.00 Zprávy Proglasu
- 13.05 13+
- 13.45 Dnešek v kalendáři
- 14.00 Tříkrát z Proglasu
- 15.00 Zprávy Proglasu
- 16.00 Kukadlo
- 16.55 Hitparáda Kolem se točí! (R)
- 18.00 Mše svatá (z kostela Panny Marie Sněžné v Praze)
- 18.45 Kaštánkova dobrodružství 20/25: Kaštánek a varhany
- 19.00 Večerní zprávy Proglasu
- 19.15 **Jak se vám líbí: 18. výročí SBM**
- 20.00 Modlitba růžence (z komunitní kaple salesiánů v Brně-Žabovřeskách)
- 20.45 Radio Vatikán
- 21.05 Večerní chvály
- 21.30 Louis de Wohl: Dobývat nebe 20/43
- 22.00 **Studio Hradec Králové: Projekt Komenský 2020 aneb Porada o nápravě věcí lidských**
- 22.30 Noční linka s Pavlem Mikšů
- 23.50 Duchovní slovo

- 6.05 Výpravy do divočiny: Tygři ještě žijí
- 7.05 Neboj se doplouat aneb Umění doprovázet (5. díl)
- 7.25 Buon giorno s Františkem
- 8.10 Mezi pražci (91. díl): Listopad 2020
- 9.00 Živě s Noe [L]
- 9.15 Moudrost mnichů: Recept na podařený vztah [P]
- 9.30 Indie: Jeden
- 10.00 Outdoor Films s Vojtěchem „Belo“ Špišákem a Petrem Filipcem (67. díl): Dobrák od kosti
- 11.35 Živě s Noe [L]
- 11.45 Přejeme si... [P]
- 12.00 Polední modlitba [L]
- 12.05 Mše svatá z kaple Telepace [L]
- 12.55 Myanmar: na stejné cestě
- 13.30 Příběhy odvahy a víry
- 14.00 Za obzorem [L]
- 14.35 Procházka strážnickým parkem
- 15.00 **Noční univerzita: Prof. Vladimír Král – Co rozhoduje o kvalitě života** V souvislostech
- 16.00 Jitka Šuranská na Mohelnickém dostavníku 2014
- 16.55 V pohorách po horách (38. díl): Zemská brána – Orlické hory
- 17.05 Můj chrám
- 17.30 **Vezmi a čti: Listopad 2020 [P]**
- 17.45 Živě s Noe [P]
- 18.00 Mše svatá z kaple Telepace [L]
- 18.50 Likvidace lepry
- 19.05 Divadélko Bubáček (17. díl): Skřítek Hromdopolice
- 19.20 Hermie a jeho přátel: Buzbyho hláskovací soutěž
- 19.30 Moudrost mnichů: Recept na podařený vztah
- 19.50 Přejeme si...
- 20.05 **Ruce Panny Marie**
- 21.30 Za obzorem
- 22.05 Jak potkávat svět (57. díl)
- 23.30 Příroda kolem nás: lev a roháč
- 23.45 Kulatý stůl: Rodičovství za mřížemi
- 1.15 Noční repríza dopoledních pořadů

- 5.59 Studio 6. Ranní infoservis ČT
- 9.00 Otec Brown VII. Ledová past. Br. det.
- 9.45 168 hodin. Události týdne s Norou Fridrichovou
- 10.35 **František Filip – 90 let. Cirkus Humberto (8/12). Láska**
- 11.30 AZ-kvíz
- 12.00 Zprávy ve 12
- 12.20 Předpověď počasí, sportovní zprávy, Události v regionech plus
- 12.30 Sama doma
- 14.00 Všechno, co mám ráda
- 14.30 Josef Vinklář – 90 let. Anténa. Povídka z oblíbeného cyklu Bakaláři 1981
- 14.45 **Panství Downton V (8/10). Br. seriál**
- 15.55 To je vražda, napsala IX. Noc kojota
- 16.45 **Cestománie. Senegal: Ve stínu baobabu** AZ-kvíz. Soutěž pro každého
- 17.40 Černé ovce. Reportáže, testy, rady
- 18.00 Události v regionech
- 18.25 Kde domov můj? Zábavná vědomostní soutěž
- 18.55 Události za okamžik a počasí
- 19.00 Události
- 19.56 Branky, body, vteřiny
- 20.10 Labyrint II (3/7). Krimi seriál
- 21.10 Reportéři ČT. Kauzy a reportáže s Markem Wollnerem
- 21.49 Výsledky losování Šťastných 10
- 21.50 **Já, Mattoni. Hra na štěstí. Hist. seriál**
- 22.45 Na stopě
- 23.10 Kriminalista. Mezi přáteli. Něm. krimi
- 0.10 AZ-kvíz
- 0.45 Banánové rybičky. Na téma „jak si užít krásu“
- 1.25 Z metropole. Týden v regionech
- 1.50 Kalendárium
- 2.05 Jan Amos Komenský – 350 let. Sváteční slovo Petra Jana Vinše
- 2.15 Dobré ráno

- 5.59 Dobré ráno. Ranní show České televize
- 8.30 Kouzelná školka
- 9.00 Učitelka... když děti učí telka. Zábavně-vzdělávací program
- 12.00 Labyrint světa a ráj srdce (1/24). Jak šel Poutník do světa. Čes. anim. seriál
- 12.05 **Cesty víry: Vivat Comenius**
- 12.35 Babylon. Dok.
- 13.05 Televizní klub neslyšících
- 13.30 Československý filmový týdeník 1970 (1330/2379)
- 13.45 Rakousko na železné oponě: Na konci světa (1/2). Rak. dok.
- 14.35 Jak cestoval Franz Kafka
- 14.50 Boží dar – příběhy českých potravin (2/6)
- 15.10 Tajemná planeta: Obří Karibského moře (2/5). Am. cyklus
- 16.00 Dobrodružství vědy a techniky. Něm. dok.
- 16.30 Letecké katastrofy: Osudné rozhodnutí. Kan. dok.
- 17.15 Japonsko z výšky: Ostrovy pokladů (5/5). Fr. dok.
- 18.10 Křížem krázem Izraelem: Eilat (4/9)
- 18.35 **Jan Amos Komenský – 350 let. Labyrint světa a ráj srdce (2/24). Osudový labyrint**
- 18.45 Večerníček. Krysáci
- 18.55 Jeden den s tramvají T3
- 19.25 Mizející místa domova: Černý jelen na Jezeří
- 19.40 Postřehy odjinud. Wales očima Petra Voldána. Řeka pod oblaky
- 19.50 Zprávy v českém znakovém jazyce
- 20.00 Mlýty a fakta historie. Vzestup civilizace: Jak Vikingové změnili svět. Něm. cyklus
- 21.00 **Vynálezy, které změny svět: Robot. Dok. BBC**
- 22.00 Velikáni filmu: Guy Ritchie. Podfuk(c)k. Br./am. kom.
- 23.40 Repo Man. Am. sci-fi kom.
- 1.10 Queer: Istanbulská hrozba

11.50 Tescoma s chutí 12.00 Polední Televizní noviny, Sportovní noviny, Počasí 12.30 Krok za krokem VI (21) 12.50 Ordinance v růžové zahradě 2 (827). Tajný kandidát 14.05 Castle na zabít III (15). Am. krimi 15.00 Mentalista (23). Ve stopách Rudého Johna 15.55 Mentalista II (1). Vykoupení 16.57 Odpolední Počasí 17.00 Odpolední Televizní noviny, Sportovní noviny 17.30 Co na to Češi 18.25 Ulice (3936) 19.30 Televizní noviny, Sportovní noviny, Počasí 20.20 Specialisté (119). Skejták 21.20 Specialisté (105). Lži 22.25 Námořní vyšetřovací služba: New Orleans V (21). Věř mi 23.15 Mentalista (23)

5.05 Teleshopping 5.35 Neuvěřitelná cesta 2: Ztracení v San Francisku. Am. film 6.55 Princ Modrý a vila Lupínka. Něm. poh. 8.05 Pomsta je sladká. Am. kom. 9.50 Star Wars: Epizoda VI – Návrat Jediho. Am. film 12.20 Teleshopping 12.50 V oku tornáda. Am. film 14.30 Teleshopping 15.05 Harry Potter a Kámen mudrců. Am./br. film 17.55 Deník princezny 2: Královské povinnosti. Am. kom. 20.00 Legenda o sověch strážcích. Austr./am. anim. 21.45 Cesta naděje. Austr./am. film 23.55 Pařba na třetí. Am. kom. 1.50 Blade. Am. horor

15.45 S Jakubem v přírodě 16.10 Planeta YÓ 16.45 Agent v kapse 2 17.00 Rejpasová žilka 17.15 Skobičiny 17.20 Kouzelná školka 17.50 Dobrodružství Kocoura v botách 18.15 Šmoulou 18.40 Zprávičky 18.45 Večerníček 18.55 Mickey a závodníci II (10/25) 19.15 Phineas a Ferb (15/26) 19.40 Lesníci 19.45 Čtení do ouška. Ezopovy bajky 20.00 Události v kultuře 20.15 Z první řady... Herec a truhlář Majer mluví o stavu své domoviny 21.20 VIVA VIDEO, VIDEO VIVA videoart jako nástroj svobody 22.45 Podzim s ARTE. Gauguin: Jsem divoch. Fr. dok. 23.40 Průvan 1.45 ArtZóna

9.00 Pohádka pro pamětníky... 9.35 Smutný půvab 10.05 Hovory H ještě po dvaceti letech 10.50 Dům plný písniček 11.30 Vínko, vínečko... 12.00 Zprávy ve 12 12.20 Předpověď počasí, sportovní zprávy 12.30 Výprava za českými čerty (15/21) 12.45 Znovu Na Vlachovce 13.20 Trocha šafránu z televizního archivu 14.25 Šance 15.35 Diskotéka pro starší a pokročilé 16.10 Taneční pro starší a pokročilé se Zdeňkem Chlopkíkem 16.15 Světlo v tmách. Det. případ vraždy podle E. Basse 16.50 Hádanky s písničkou. Dálilim Klapka uvádí pásmo populárních písniček s tajenkou

10.25 Rosamunde Pilcher: Podzim lásky. Něm. film 12.25 Walker, Texas Ranger III (24). Za každou cenu (1/2) 13.20 Jake a tluštok IV (10). Sbohem (2/2) 14.25 Policie Hamburg VI (20). Každý svou cestou 15.25 Námořní vyšetřovací služba VIII (22). Baltimore 16.25 Policie v akci. Čtyři případy, čtyři lidské osudy 17.25 Krimi zprávy 17.50 Prostřeno! 18.52 Počasí 18.55 HLAVNÍ ZPRÁVY 19.40 Sport 19.50 Počasí 19.55 SHOWTIME 20.15 Sestřičky (24). Jízdenka do Švédska 21.35 Poklad z půdy 22.40 Hudson a Rex II (4). Lesy mají oči. Kan. krimi 23.45 Policie v akci

7.00 Svět bez NASA (1/2) 8.00 Legendární lodě (1) 9.00 Kamenná paměť (2) 10.15 Utajené příběhy českých dějin II (7, 8) 11.20 Vlk versus medvěď 12.25 Prostě zvířata (9) 13.40 UFO: Ztracené důkazy II (5) 14.40 Neuvěřitelné příběhy (23, 24) 15.45 Tajemství přílivu (1) 16.50 Lovce rybích obrů II (10) 17.50 Národní parky Severní Ameriky (7) 18.50 Koně velké Rusi (4) 20.00 Na střechách měst II (1). Bangkok. Fr. dok. 21.05 Anthony Bourdain: Neznámé končiny VIII (7). Houston. 22.00 Tajemství polární záře. Fin. dok. 23.15 Tajemství vesmíru III (7) 0.05 Nejslavnější evropská nádraží (1)

7.40 Ruženec 8.25 Starý zákon (P) 9.00 Medzi nebom a zemou 9.40 Anna Kolesárová – mučnicka čistoty 10.00 Spravodajský súhrn 10.25 Umučenie sv. Jany z Arku 11.25 Venezuela – Ženy na kopci 12.00 Anjel Pána 12.20 Z prameňa (P) 12.40 Ruženec 13.15 Z javora 13.50 Katolicizmus (9) 15.00 Hodina milosrdenstva (P) 15.30 Ruženec z Lúrd (P) 16.05 Vaticano (P) 16.45 Doma je doma (P) 17.30 Vešpery 18.00 Trnavská nověna – svätá omša (P) 20.00 Krátke správy (P) 20.15 STOPOvanie 20.30 V Samárii pri studni (P) 22.00 Godzone magazín 22.30 Moja misia – magazín 23.00 Hudobné pódium

6.00 Hokej: Tipsport extraliga 7.55 Panorama 8.30 BBV po 25 letech 8.35 Fotbal: Česko – Izrael 10.25 Na skialpech přes hory 10.40 Tour de France 2020 12.05 Panorama 12.25 Sportovní zprávy 12.55 Basketbal: Itálie – Česko 14.35 Golf Time 14.55 Golf: Masters 2020 17.00 Florbal: FBC ČPP OSTRAVA – 1. SC TEMPISH Vítkovice 19.30 Volejbal Brno – Fatra Zlín 21.55 Sportovní zprávy 22.10 Fotbal: Česko – Izrael 0.00 Branky, body, vteřiny 0.10 Golf: Masters 2020 2.10 Florbal: FBC ČPP OSTRAVA – 1. SC TEMPISH Vítkovice 4.35 Archiv D: Bugatka je rodu ženského 5.10 Olympijský magazín

10.00 Mše svatá

- 0.05 Dopolnedne s Proglasem (R) 1.00 Komorní hudba 2.00 Kukadlo (R) 3.00 Z archivu hudebních pořadů (R) 5.00 Písně 5.57 Myšlenka na den (R 11.57, 17.55) 6.30 Evangelium: Lk 19,1-10 6.35 Ranní chvály 6.50 Duchovní slovo 7.00 Radio Vatikán (R) 7.15 Pozvánky 7.45 Třikrát z Proglasu 8.05 Ranní magazín
- 8.30 Nahoru (TWR)
- 9.00 Dopolnedne s Proglasem: Znovu svobodní
- 10.00 **Mše svatá (ze strahovského kláštera, oslavuje P. Michalae Pojezdny)**
- 11.05 Katecheze pro školáky: Pro druháky II.
- 11.30 Louis de Wohl: Dobývat nebe 21/43
- 12.00 Polední modlitba
- 12.05 Hudební siesta a poezie: L. Matouška, I. Zeljenky, L. Fišera, G. Muffata, A. Corellioho a G. F. Händela
- 13.00 Zprávy Proglasu
- 13.45 Dnešek v kalendáři
- 14.00 Sváteční pohádka: Ošklivé káčátko
- 14.30 Třikrát z Proglasu
- 15.00 Zprávy Proglasu
- 16.00 Sarvínek: Výlet na měsíc
- 16.55 Slyšte, lidé! Hudební výlet do Polska (R)
- 18.00 **Speciál k 17. listopadu**
- 18.45 Kaštánková dobrodružství 21/25: Kaštánek v podzemním království
- 19.00 Večerní zprávy Proglasu
- 19.15 Jak se vám líbí: Jan Galega Brönnimann
- 20.00 Modlitba živého růžence
- 20.45 Radio Vatikán
- 21.05 Večerní chvály
- 21.30 Louis de Wohl: Dobývat nebe 21/43
- 22.00 Studio Č. Budějovice: Po stopách sv. Anežky na jihu Čech
- 23.50 Duchovní slovo

- 6.00 Oggy a Škodci VII. Fr./kan. anim. 6.05 Meč v kameni. Am. anim. 7.35 Princezna na hrášku. Něm. film 8.45 Výbuch bude v pět. Čes. film 10.25 Poslední mohykán (čb). Čes. kom. 12.15 Zpívej. Am. anim. film 14.15 Tři mušketýři. Am./rak./br. film 16.20 Botajmém Melichar. Čes. kom. 17.30 Co na to Češi 18.25 Ulice (3937) 19.30 Televizní noviny, Sportovní noviny, Počasí 20.20 Utajený šéf II 21.40 Víkend 22.40 Námořní vyšetřovací služba: New Orleans V (22). Teorie chaosu. Am. krimi 23.30 Zpátky do ringu. Am. kom. 1.40 Poslední mohykán 3.10 Námořní vyšetřovací služba: New Orleans V (22)

- 6.05 Pirátova rodinka (3). Ukradené Vánoce 6.35 Jurský svět - Utajená expozice (2) 7.00 Dračí princ. Rus. fantasy 9.15 Hon na myš. Am. kom. 11.15 Rumburak. Čes. film 13.15 Kate a Leopold. Am. kom. 15.45 Nebe a dudy. Čes. kom. 17.50 Prostřeno! 18.52 Počasí 18.55 HLAVNÍ ZPRÁVY 19.40 Sport 19.50 Počasí 19.55 SHOWTIME 20.15 Slunečná (60). Lži a intriky 21.35 7 pádů Honzy Dědka 22.50 Fachmani 23.25 Kate a Leopold 1.50 Nebe a dudy 3.55 Prostřeno! 5.30 Pohoda u krbu

12.10 Bůh je s námi

- 6.05 P. Richard Henkes
- 7.05 Křižovatky Sváti Karáska (3. díl)
- 7.35 Rok vína
- 8.00 Opřu se o florbalovou hůl. Dokument o lidské vůli, která díky sportu dokázala překonat nepřízeň osudu
- 8.20 V souvislostech
- 8.40 Moudrost mnichů: Práva žen, práva matek [P]
- Barberbieni
- 9.00 **Mše svatá na poděkování Bohu a sv. Anežce České za dar svobody: Praha, kostel sv. Jiljí [L]**
- Má vlast (1. díl): Karlštejn
- 11.35 V pohorách po horách (60. díl): Ještěd
- 11.45 Přejeme si... [P]
- 12.00 Polední modlitba [L]
- 12.10 **Bůh je s námi. Ježíšův příběh pro malé i velké v novém animovaném zpracování**
- 13.45 Řeckokatolický magazín [P]
- 14.05 Večer s osobnostmi
- 15.20 Jak potkávat svět (58. díl): s Jiřím Suchým
- 16.55 Muzikanti, hrajte: Boršičanka Antonína Koníčka
- 18.00 Mše svatá z kaple Telepace [L]
- 18.50 Sedmihlásky
- 18.55 Divadélko Bubáček (18. díl): O sněhuláčích
- 19.15 Moudrost mnichů: Práva žen, práva matek
- 19.30 Zpravodajské Noeviny: 17. 11. 2020 [P]
- 19.50 Přejeme si...
- 20.05 **Praha, neklidné srdce Evropy. Dok. Věry Chytilové**
- Klapka s doc. Mgr. Petrem Francánem
- 22.10 České nebe: Cyklus kantát o českých světcích a patronech
- 23.50 Terra Santa News: 11. 11. 2020
- 0.15 Kulatý stůl: Demokracie dnes
- 1.45 Noční repríza dopoledních pořadů

- 4.30 Teleshopping 5.00 Nominace na Oscara. Am. kom. 6.20 Robinsonovi. Am. anim. 8.00 Mentalista (23) 8.55 Mentalista II (1) 9.50 V oku tornáda. Am. film 11.30 Teleshopping 12.05 Deník princezny 2: Královské povinnosti. Am. kom. 14.15 Teleshopping 14.45 Legenda o sovích strážcích. Austr./am. anim. 16.30 Vrchní, prchni. Čes. kom. 17.55 V peřině. Čes. muzikál 20.00 Soubor Titánů. Br. fantasy 22.20 Nezvratný osud 4. Am. film 23.50 47 róninů 2.00 Blázno zlo. Am. akč.

- 8.05 Tajemství vesmíru II (3) 9.00 Kolosální vzdušná přeprava (4) 10.05 Radost z úspěchu 11.10 Největší hory světa (2) 12.10 Norské domy snů II (4) 13.10 Velká válka očima pamětníků (2) 14.25 Poklady Británie: Vikingové (3) 15.35 Tatra kolem světa 2 (7) 16.40 Atlantik: Rok v divočině (1) 17.40 Nejdivočejší ostrovy Indonésie (4) 18.50 Návrat do divočiny 20.00 Utajený příběh českých dějin III (7) 20.30 Pátrání po egyptských hrobkách (1/2). Br. dok. 21.30 Veterinář z Yorkshiru VIII (3) 22.30 Poslední ráje (10) 23.35 Zapomenuté megastavby III (6) 0.40 Železnice ve Skalických horách (7)

16.55 Všichni dobří rodáci

- 6.00 Pohádka pro pamětníky... Miloslav Zachata - 50 let od úmrtí. Čertouská poudačka
- 7.25 Pohádka pro pamětníky... Josef Vinklář - 90 let. O Tereze a paní Madam
- 8.10 Potkal jsem ho v zoo. Čes. film
- 9.20 Karel Jaromír Erben - 150 let od úmrtí. Plaváček. Hud. poh.
- 10.35 Pro pamětníky... Josef Vinklář - 90 let. Tajemství Ocelového města. Dobr. film
- 12.00 **Pravda a lež. Poh.**
- 13.20 O království z nudlí a štěstí bez konce. Poh.
- 14.20 Křtiny. Kom.
- 15.35 Josef Vinklář - 90 let. Sen o krásné panně. Poh.
- 16.55 **Vojtěch Jasný - 95 let. Všichni dobří rodáci. Životní osudy sedmi přátel z jihomoravské vesnice v poválečném období**
- 18.55 Události za okamžik a počasí
- 19.00 Události
- 19.52 Branky, body, vteřiny
- 20.05 **Den boje za svobodu a demokracii. Osmý. Kom.**
- Den boje za svobodu a demokracii. Zemský ráj to napohled
- 23.24 Výsledky losování Šťastných 10 a Euromiliony
- 23.25 Kolo plné hvězd. Zábavný večer Aleše Cibulky
- 0.20 Bolkoviny
- 1.25 Zajímavosti z regionů
- 1.50 Manéž Bolka Polívky
- 3.00 Na forbině (tm). Tak trochu jiná (talk) show Tomáše Matonohe s jeho hosty
- 3.45 Bydlení je hra
- 4.10 Chalupa je hra
- 4.35 Milovníci vína (11/16). Champagne
- 5.00 Walda. Waldemar Matuška

- 14.45 Lvičata 15.15 Pes a jeho blog II (5/24) 15.40 Nuly a jedničky 15.55 Pětka z garáže 16.10 Planeta YÓ 16.45 Ty Brdo! Kanál 17.10 Tance z pohádkového rance 17.20 Kouzelná školka 17.50 Dobrodružství Kocoura v botách 18.15 Šmolové 18.40 Zprávičky 18.45 Večerníček 18.55 Mickey a závodníci II (11/25) 19.15 Phineas a Ferb (16/26) 19.40 Lesníci 19.45 Čtení do ouška 20.00 Události v kultuře 20.15 Den boje za svobodu a demokracii 21.40 Tohle jsme my IV (11/18). Sílený týden, část první 22.25 Kino Art. S tvářmi anděla. Br./it. film 0.05 Peep Show II (5/6). Pánská jízda

- 10.20 LUXáreň 10.55 Doma je doma 12.00 Anjel Pána 12.20 Z prameňa (P) 12.40 Ruženeč 13.15 Spojení vierou 13.50 Katechéza 14.10 Mezi nebem a zemou 15.00 Hodina milosrdenství (P) 15.15 Boh k tebe hovorí (P) 15.30 Správy ze Svätej zeme (P) 16.00 Univerzita tretieho veku (P) 16.45 Doma je doma (P) 17.30 Vešpery 18.00 Trnavská novena - svätá omša (P) 20.00 Modlitba za odvrátenie epidémie zo Šaštína (P) 20.30 vKontexte (P) 21.00 Gréckokatolícky magazín (P) 21.15 Nenápadní hrdinovia v zápase s komunizmom (P) 22.15 Anna Kolesárová - mučeníčka čistoty

19.15 Cesty víry: Vivat Comenius

- 6.00 Apokalypsa Stalin: Pán světa
- 6.55 Postrěhy odjinud
- 7.00 Mizející místa domova
- 7.15 Mizející místa domova
- 7.35 Jak spí zvířata v přírodě. Fr. dok.
- 8.30 Kouzelná školka
- 9.00 **Zázračná planeta**
- 9.55 Vzestup civilizace: Jak Vikingové změnili svět. Něm. cyklus
- 10.45 Labyrint světa a ráj srdce (2/24). Osudový labyrint. Čes. anim.
- 10.55 Nedej se plus
- 11.20 Nedej se: Neviditelné ticho
- 11.45 Království divočiny: Vydra říční. Jap. dok.
- 12.15 Nákladní kolosy v oblacích. Fr. dok.
- 13.05 Výpravy za dobrodružstvím. Fr. dok.
- 14.00 Manu a Matěj na cestě z Říma na ostrov Capri (5/10)
- 14.25 Den boje za svobodu a demokracii
- 15.25 Co jste dělali v listopadu?
- 16.25 **Koncert pro všechny slušný lidi - Karel Kryl**
- 16.50 Den boje za svobodu a demokracii
- 17.40 Stopaři Václava Havla
- 18.35 Jan Amos Komenský - 350 let. Labyrint světa a ráj srdce (3/24). V Manželské ulici. Čes. anim.
- 18.45 Večerníček. Pat a Mat nás baví
- 18.55 Vytrženo z metropole: Vzpomínka na Petra Kalandru
- 19.00 Cyklotoulky. Poděbrady
- 19.15 **Cesty víry: Vivat Comenius**
- 19.40 Postrěhy odjinud. Polsko očima Miroslava Karase. Svoboda z Gdaňsku
- 19.50 Zprávy v českém znakovém jazyce
- 20.00 **Den boje za svobodu a demokracii. Ceny Paměti národa 2020**
- 21.25 Český žurnál: Sandra v Ugandě
- 22.40 Dynastie Kennedyů: Rodinná tajemství (4/6). Dok. BBC
- 23.20 Ve jménu vlasti VIII (6/12). Dvě minuty. Am. seriál
- 0.15 Dicte - kriminální reportážka III (3, 4/10). Dán. seriál

- 9.00 Rozhovory 9.45 Hovory H ještě po dvaceti letech 10.40 Dům plný písniček. Největší hity 50. a 60. let 11.20 Znovu Na Vlachovce 12.00 Domácí štěstí 12.25 Výprava za českými čerty (16/21). Pokušení svatého Ivana 12.45 Dechovka 13.20 Trocha šafránu z televizního archivu 14.15 Semafor atd. (7/8) 15.10 Tvůj krok zní... Nesentimentální vzpomínání na Karla Vlachy 16.15 Taneční pro starší a pokročilé se Zdeňkem Chlopčíkem 16.20 Případ Karoliny Testové. TV komedie podle E. Basse 16.55 Hádanky s písničkou. Ondřej Šrámek s Panem Vajíčkem uvádějí pásmo populárních písniček s tajeňkou

- 6.00 Golf: Masters 2020 8.00 Panorama 8.35 BBV po 25 letech 8.40 Florbal: FBC ČPP OSTRAVA - 1. SC TEMPISH Vítkovice 11.10 Cyklotoulky. Poděbrady 11.25 Panorama 11.45 Fotbal: Řecko - Česko 13.35 Volejbal: Volejbal Brno - Fatra Zlín 16.00 Fotbal: Česko - Izrael 17.50 1000 Miles Adventure 2020 18.45 Basketbal: Itálie - Česko 20.25 Tour de France 2020 21.50 Fotbal extra: Česko - Slovensko 22.05 Velká slušovická steeplechase 23.50 Olympijský magazín 0.10 Spurt 0.40 Futsal: Česko - Chorvatsko 2.50 Volejbal: Volejbal Brno - Fatra Zlín 5.10 Judo: IJF World Tour 2020 Maďarsko

22.00 MIKASA

- 0.05 Dopolnedne s Proglasem (R) 1.00 Komorní hudba 2.00 Křesťan a svět (R) 3.00 Folklorní okénko 5.00 Písňe 5.27 Myšlenka na den (R 11.57, 17.55) 6.00 Evangelium: Lk 19,11-28 6.05 Ranní chvály 6.20 Duchovní slovo 7.00 Radio Vatikán (R)
- 7.15 Pozvánky
7.45 Tříkrát z Proglasu
8.05 Ranní magazín
9.00 Dopolnedne s Proglasem
10.15 TWR: Zrcadlo
10.30 Vonička lidových písní
11.00 Zprávy Proglasu
11.05 Katecheze pro školáky: Pro třetáky II.
11.30 Louis de Wohl: Dobývat nebe 22/43
12.00 Polední modlitba
12.05 Hudební siesta: Z díla P. I. Čajkovského, C. Saint-Saënsa a F. Schuberta
13.45 Dnešek v kalendáři
14.00 Tříkrát z Proglasu
15.00 Zprávy Proglasu
16.00 Než zazvoní zvonec: Hra o poklad
16.55 Folklorní okénko: Folklorní sedmíčka z Velké Bystřice
18.00 Mše svatá (z komunitní kaple salesiánů v Brně-Žabovřeskách)
18.45 Kaštánková dobrodružství 22/25: Strach má velké oči
19.00 Večerní zprávy Proglasu
19.15 Jak se vám líbí: Novinky vydavatelství Indies Scope
20.00 Modlitba růžence (z komunitní kaple salesiánů v Brně-Žabovřeskách)
20.45 Radio Vatikán
21.05 Večerní chvály
21.30 Louis de Wohl: Dobývat nebe 22/43
22.00 **Studio Ostrava: MIKASA pomáhá klientům s autismem**
22.30 Písňe
23.50 Duchovní slovo

11.50 Tescoma s chutí 12.00 Polední Televizní noviny, Sportovní noviny, Počasí 12.30 Krok za krokem VI (22) 12.50 Ordinance v růžové zahradě 2 (828). Táta do deště 14.05 Castle na zabítí III (16) 15.00 Mentalista II (2). Šarlatový písmeno 15.55 Mentalista II (3). Rudý odznak 16.57 Odpolední Počasí 17.00 Odpolední Televizní noviny, Sportovní noviny 17.30 Co na to Češi 18.25 Ulice (3938) 19.30 Televizní noviny, Sportovní noviny, Počasí 20.20 Svatba na první pohled 21.40 Výměna manželek X 23.00 Námořní vyšetřovací služba: New Orleans V (23). Řeka Styx – část první 23.55 Mentalista II (2, 3)

9.10 M*A*S*H (114, 115) 10.20 Rosamunde Pilcher: Ať rozhodne srdce. Něm. film 12.20 Walker, Texas Ranger III (25). Za každou cenu (2/2) 13.25 Jake a lusťochy IV (11). Já vím, že víš 14.25 Policie v Hamburku VI (21). Stará škola 15.25 Námořní vyšetřovací služba VIII (23). Labutí píseň 16.25 Policie v akci. Čtyři případy, čtyři lidské osudy 17.25 Krimi zprávy 17.50 Prošeno! 18.52 Počasí 18.55 HLAVNÍ ZPRÁVY 19.40 Sport 19.50 Počasí 19.55 SHOWTIME 20.15 Sestrčky (25). Kateřinka 21.35 Show Jana Krause 22.40 Cesty k úspěchu 22.50 Polda IV (7). Dům radosti 0.00 Policie v akci

20.05 Nebojte se...

- 6.05 Zpravodajské Noeviny: 17. 11.
6.25 Příroda kolem nás: Záchrana pušťa a přikrmování ptáčků na krmítku
6.40 Poutní chrám Panny Marie na Chlumku v Luži
6.50 Ozvěny slavnosti
8.40 Moudrost mnichů
9.00 Živě s Noe [L]
9.15 Generální audience [L]
10.20 Ukrajina – Nádherné svědectví sester z Ukrajiny
10.50 Průplav Božího přání
11.35 Živě s Noe [L]
11.45 Přejeme si... [P]
12.00 Polední modlitba [L]
12.05 Mše svatá z kaple Telepace [L]
12.50 ARTBITR – Kulturní magazín (98. díl)
13.05 Noční univerzita
14.00 Za obzorem [L]
14.35 Gramofon: aneb Hledáme písničku pro všední den
15.35 Zpravodajské Noeviny: 17. 11.
16.00 U NÁS aneb od cimbalu o lidové kultuře
17.20 Neboj se doplouz aneb Umění doprovázet: (Ne)milosrdná lež
17.45 Živě s Noe [P]
18.00 Mše svatá z kaple Telepace [L]
18.55 Divadélko Bubáček
19.05 ARTBITR – Kulturní magazín: s Radkem Habáněm a biskupem Pavlem Konzublem
19.15 Moudrost mnichů: Jak žít po ztrátě někoho blízkého
19.30 Terra Santa News [P]
19.50 Přejeme si...
20.05 **Nebojte se... [L] Vírou proti všem pochybnostem**
21.05 Adorace [L]
22.10 Za obzorem
22.45 **Noční univerzita: Sociální děloha a sociální porod (1. díl) [P]**
0.00 Generální audience papeže Františka

4.55 Teleshopping 5.25 Pomsta je sladká. Am. kom. 7.10 Zpívej. Am. anim. 9.05 Batman se vrací. Am./br. film 11.25 Teleshopping 12.00 Legenda o svých strážcích. Austr./am. anim.
13.45 Teleshopping
14.15 Vrchní, prchni. Čes. kom.
15.40 Soubor Titánů. Br. fantasy
17.55 Kameňák. Čes. kom.
20.00 Velký den slečny Pettigrewové. Br./am. kom.
21.45 Keanu: Kočičí gangsterka. Am. kom.
23.35 Nepřítel státu. Am. thriller
2.05 Nezvrtný osud 4. Am. film

6.00 Mládta celého světa (3) 7.05 Fenomén Vinnetou 8.05 Zánik impéria (2) 9.10 Zajatci Měsíce 10.50 Tajemství vesmíru II (14) 11.50 Anthony Bourdain: Neznámé končiny VII (5) 12.45 Arábie s Levisonem Woodem (1) 13.50 Megatovárný (4) 14.50 Zpátky na počátek věků 15.55 Se smrtí v očích (3) 16.55 Norské domy snů III (7) 17.55 Martina na konci světa (5) 18.55 Neznámé krajiny II (2). Island: Země ledu. Kan. dok. 20.00 Divoké příběhy (5). Něm. dok. 21.05 Nezkrotná Indočina (5) 22.20 Mimo kontrolu (2) 23.25 Sousedské noční můry IV (2) 0.30 Hitlerova kronika (6)

11.00 13. komnata Jana Potměšila

- 5.59 Studio 6. Ranní infoservis ČT
9.00 To je vražda, napsala IX. Noc kojata
9.50 Panství Downton V (8/10). Br. seriál
11.00 **Den boje za svobodu a demokracii. 13. komnata Jana Potměšila**
11.30 AZ-kvíz
12.00 Zprávy ve 12
12.20 Předpověď počasí, sportovní zprávy, Události v regionech plus Sama doma
12.30 Libuše Geprtová – 15 let od úmrtí. Otec. Povídka z oblíbeného cyklu Bakaláři 1977
14.20 **Otec Brown VII. Ledová past. Br. det.**
15.10 Panství Downton V (9/10). Br. seriál
15.55 To je vražda, napsala IX. Případ ztracené dcery
16.45 **Cestománie. Zakarpatská Ukrajina: Ztracený kout Evropy**
17.15 AZ-kvíz. Soutěž pro každého
17.40 Černé ovce. Reportáže, testy, rady
18.00 Události v regionech
18.25 Kde domov můj? Zábavná vědomostní soutěž
18.55 Události za okamžik a počasí
19.00 Události
19.56 Branky, body, vteřiny
20.05 Losování Sportky a Šance
20.10 Antonín Moskalyk – 90 let. Četnické humoresky (31/39). Dědic
21.35 Hercule Poirot.
23.19 Vražda v Mezopotámii. Br. film
23.19 Výsledky losování Šťastných 10
23.20 Komici na jedničku. Jan Libíček
0.15 AZ-kvíz
0.40 Máte slovo s M. Jílkovou
1.45 Na stopě
2.10 Dobré ráno
4.40 Sváteční slovo Petra Jana Vinše
4.45 Kluci v akci
5.15 Černé ovce
5.30 Události v regionech

16.10 Planeta YÓ 16.45 Země patří Luně II 16.55 Tryskouni III 17.10 Taneční hrátky s Honzou Onderem 17.20 Kouzelná školka 17.50 Dobrodružství Kocoura v botách 18.15 Šmoulové 18.40 Zprávičky 18.45 Večerníček 18.55 Micky a závodníci II (12/25) 19.15 Phineas a Ferb (17/26) 19.40 Lesníci 19.45 Čtení do ouška 20.00 Události v kultuře 20.15 Klobouk dolů. Van Goghovo ucho. Am. dok. 21.10 Na plovárně s Danielem Vaňkem 21.40 Příběhy filmových legend. Peter Falk, Columbuš poslední případ. Fr. dok. 22.35 Tristatřicetři 23.25 Hudební klub. Nazareth – nekonečný rockový mejdan

7.40 Ruženec 8.10 Eucharistické záznaky (P) 8.40 Starý zákon (P) 9.00 Generální audience (P) 10.30 Správy ze Sváté země 10.55 Doma je doma 12.00 Anjel Pána 12.20 Z prameňa (P) 12.40 Ruženec 13.15 STOPovanie 13.50 Hudobné pódium (P) 15.00 Hodina milosrdenstva (P) 15.30 Ruženec z Lúrd (P) 16.05 Kľbko – Svätá omša (5) 16.25 GU100 16.45 Doma je doma (P) 17.50 Vešpery 18.00 Trnavská nověna – svätá omša (P) 20.00 Krátke správy (P) 20.15 Prehľad katolíckych periodík (P) 20.30 Jeden na jedného (P) 20.50 Fundamenty (P) 21.45 Ž javora 22.25 V Samárii pri studni

14.40 Zasvěcení: Obláti

- 5.59 Dobré ráno. Ranní show České televize
8.30 Kouzelná školka
9.00 Učitelka... když děti učí telka. Zábavně-vzdělávací program Labyrint světa a ráj srdce (3/24). V Manželské ulici. Čes. anim.
12.05 Náš venkov: Lokální svět
12.35 Folklorika: Když odešli lidé
13.00 Putování za muzikou
13.30 Starověký Egypt: Asuán – brána do Nubie (4/4)
14.00 Dynastie Kennedyů: Rodinná tajemství (4/6). Dok. BBC
14.40 **Zasvěcení: Obláti**
15.10 Postřehy odjinud. Štýrsko očima Marie Woodhamsové. Země zaslíbená
15.15 Kvarteto
15.45 Klíč
16.10 Neobyčejná planeta: Únik (6/10). Am. cyklus
17.00 Český žurnál: Sandra v Ugandě
18.10 **Krajinou příběhů českých hradů známých i neznámých III (10/10)**
18.35 Jan Amos Komenský – 350 let. Labyrint světa a ráj srdce (4/24). Devatero řemesel, desátá bída
18.45 Večerníček. Pat a Mat nás baví
18.55 Babylon. Dok.
19.25 Paláce 1. republiky na nábreží Vltavy. Na Františku
19.40 Postřehy odjinud. Polsko očima Miroslava Karase. Rybářský sen
19.50 Zprávy v českém znakovém jazyce
20.00 **Kamera na cestách: Kapverdý, kreolské souostroví. Fr. dok.**
21.00 Místo medicíny: Jan Pirk
21.30 Po jedné stopě do Afriky
22.00 Tajná historie – Sexuální dějiny českých zemí (1/3) Děti, kuchyně, kostel
22.55 Letecké katastrofy: Neštěstí v Bagramu. Kan. dok.
23.40 V pasti II (7/10). Isl. thriller
0.30 Zmizení (4/8). Něm. seriál

9.00 Muž, který se spustil. Hud. kom. 9.40 Hovory H ještě po dvaceti letech 10.30 Dům plný písniček 11.05 Lístky vytržené z památníku – Rudolf Rohl 12.00 Zprávy ve 12 12.20 Předpověď počasí, sportovní zprávy 12.30 Výprava za českými čerty (17/21) 12.45 Hlady od podlahy 13.20 Trocha šafránu z televizního archivu 14.20 Šance. Hudebně-zábavný pořad uvádí Martin Dejdar 15.30 Chvilé pro písničku 15.45 Taneční pro starší a pokročilé se Zdeňkem Chlopčikem 15.55 Nám se to stát nemůže... Kom. 16.50 Hádanky s písničkou. Miloš Nesvadba uvádí pásmo populárních písniček s tajenkou

8.25 Panorama 9.00 BBV po 25 letech 9.10 Na skjalpech přes hory 9.25 Fotbal: Německo – Česko 11.15 Spurt 11.45 Americký fotbal: Touchdown (9011/12) 12.00 Panorama 12.25 Sportovní zprávy 13.00 Sokolský zpravodaj 13.10 Golf: Masters 2020 15.10 Velká slušivická steeplechase 17.00 Házenec: HCB Karviná – HC Dukla Praha 18.55 Olympijský magazín 19.20 Svět motorů: Speciál 19.40 Trial MM ČR 2020 19.55 Svět motorů: Aktuálně 20.20 Fotbal: Česko – Slovensko 23.50 Házenec: HCB Karviná – HC Dukla Praha 1.40 Branky, body, vteřiny 1.50 Svět motorů: Speciál

ČTVRTEK 19. 11.

16.00 Na dřeh

20.05 Cvrlikání. Ponk

10.35 13. komnata Václava Malého

12.05 Křesťanský magazín

- 0.05 Dopolnedne s Proglasem (R) 1.00 Komorní hudba 2.00 Dotýkáni světa (R) 3.00 Hrajte, kapely! (R) 5.00 Písneň 5.27 Myšlenka na den (R 11.57, 17.55) 5.45 Radio Vatikán (R) 6.00 Evangelium: Lk 19,41-44
- 6.05 Ranní chvály
- 6.20 Duchovní slovo
- 7.15 Pozvánky
- 7.45 Třikrát z Proglasu
- 8.05 Ranní magazín
- 9.00 Dopolnedne s Proglasem
- 10.15 TWR: Nejen chlebem
- 10.30 Vonička pro milovníky dechovky
- 11.00 Zprávy Proglasu
- 11.05 Katecheze pro školáky: Pro čtvrtky II.
- 11.05 Louis de Wohl: Dobývat nebe 18/43
- 12.00 Polední modlitba
- 12.05 Hudební siesta: J. V. H. Voříšek: Velké rondo, Mše B dur, Sinfonia
- 13.00 Zprávy Proglasu
- 13.05 13+
- 13.45 Dnešek v kalendáři
- 14.00 Třikrát z Proglasu
- 14.00 Zprávy Proglasu
- 16.00 Na dřeh: S Pavlínou Korcovou
- 16.55 Hrajte, kapely! Až budou trumpety překrásně zpívat...
- 18.00 Mše svatá (z kostela Panny Marie Sněžné v Praze)
- 18.45 Kaštánková dobrodružství 23/25: Kaštánek na cestách
- 19.00 Večerní zprávy Proglasu
- 19.15 Jak se vám líbí: Krzysztof Kobylíński
- 20.00 Modlitba živého růžence
- 20.45 Radio Vatikán
- 21.05 Večerní chvály
- 21.30 Louis de Wohl: Dobývat nebe 23/43
- 22.00 Studio Praha: Nový kostel na Barrandově
- 23.50 Duchovní slovo

- 11.50 Tescoma s chutí 12.00 Polední Televizní noviny, Sportovní noviny, Počasí 12.30 Krok za krokem VI (23) 12.50 Ordinance v růžové zahradě 2 (829). Dva tatínkové 14.05 Castle na zabití III (17) 15.05 Mentalista II (4). Rudá hrozba 15.55 Mentalista II (5). Duch 16.57 Odpolední Počasí 17.00 Odpolední Televizní noviny, Sportovní noviny 17.30 Co na to Češi 18.25 Ulice (3939) 19.30 Televizní noviny, Sportovní noviny, Počasí 20.20 Ordinance v růžové zahradě 2 (993). Těším se na vaše ano 21.40 Ordinance v růžové zahradě 2 (994). Na útěku 23.00 Život ve hvězdách 23.35 Mentalista II (4, 5)

- 10.20 Rosamunde Pilcher: Odkaz lásky. Něm. film 12.20 Walker, Texas Ranger IV (1). Výbuch 13.20 Jake a tlustoch IV (12). Tak to celé odvoláme 14.25 Policie Hamburg VI (22). Kočičí vrah z Wandsbeku 15.25 Námořní vyšetřovací služba VIII (24). Pyramida 16.25 Policie v akci. Čtyři případy, čtyři lidské osudy 17.25 Krimi zprávy 17.50 Proštěno! 18.52 Počasí 18.55 HLAVNÍ ZPRÁVY 19.40 Sport 19.50 Počasí 19.55 SHOW-TIME 20.15 Slunečná (61). Velké stěhování 21.35 Prima Partička 22.45 Šéfem za pár minut 23.25 Cesty z dluhů 23.55 Policie v akci 0.55 Námořní vyšetřovací služba VIII (24)

- 6.05 Vezmi a čti: Listopad 2020
- 6.20 Má vlast: Cheb
- 7.40 Terra Santa News: 18. 11. 2020
- 8.05 Po cestách víry (1. díl): Ozvěna vzdálených kroků
- 9.00 Živě s Noe [L]
- 9.15 Moudrost mnichů
- 9.30 Kulatý stůl: Rodičovství za mřížemi
- 11.05 Sierra Leone: Ježíš v ulicích
- 11.35 Živě s Noe [L]
- 11.45 Přejeme si... [P]
- 12.00 Polední modlitba [L]
- 12.05 Mše svatá z kaple Telepace [L]
- 12.50 Zahajovací koncert duchovně kulturního festivalu Litomyšlské dny barokní tradice 2020
- 14.00 Za obzorem [L]
- 14.35 Generální audience papeže Františka
- 14.55 Cvrlikání (66. díl): Vadim & Co.
- 16.05 Zpravodajské Noeviny: 17. 11. 2020
- 16.25 Básník oravské přírody Zdeno Horecký. Dok. o akademickém malíři, který se setkal s papežem Janem Pavlem II.
- 16.50 V pohorách po horách: Sninský kameň – Vihorlatské vrchy
- 17.00 Večeře u Slováka: Slavnost Ježíše Krista Krále [P]
- 17.30 Moudrost mnichů: Recept na výchovu
- 17.45 Živě s Noe [P]
- 18.00 Mše svatá z kaple Telepace [L]
- 18.50 Divadélko Bubáček (20. díl): Moje putování vesmírem
- 19.00 Ovečky v karanténě [P]
- 19.30 Zpravodajské Noeviny: 19. 11. 2020 [P]
- 19.50 Přejeme si...
- 20.05 Cvrlikání: Ponk [L]
- 21.15 ARTBITR – Kulturní magazín (73. díl): s Dr. Vladimírem Neuwirthem
- 21.30 Za obzorem
- 22.05 Pod lampou [P]
- 0.10 Zpravodajské Noeviny
- 0.30 Silva Gabreta

- 5.00 Teleshopping 5.30 Noční dobrodružství: Chůve v akci. Am. film 7.15 Mentalista II (2, 3) 9.05 Tři mušketyři. Am./rak./br. film 11.00 Teleshopping 11.35 Souboj Titanů. Br. fantasy 13.50 Teleshopping 14.25 Kameňák. Čes. Kom. 16.25 Velký den slečny Pettigrewové. Br./am. kom. 18.05 Memphiská kráska. Am. film 20.00 Arthur. Am. kom. 22.10 V domě. Am. horor 23.50 Zpátky do ringu. Am. kom. 2.00 Keanu: Kočičí gangsterka. Am. kom.

- 9.10 Nejslavnější evropská nádraží (1) 10.25 Šifra Velké pyramidy 11.30 Národní parky Severní Ameriky (7) 12.30 Koně velké Rusi (4) 13.45 Tajemství polární záře 14.50 Tajemství vesmíru III (7) 15.50 Na střeších měst II (1) 16.55 Anthony Bourdain: Neznámé končiny VIII (7) 17.50 V říši obřích hlavonožců 18.55 Modravé hlubiny I (6) 20.00 Druhá světová: Totální válka (2). Austr. dok. 21.05 Vzdušní válečníci VII (1) 22.15 Frank a obchod se zvířaty (3) 23.25 Africké šelmy (6) 0.25 UFO: Ztracené důkazy (1) 1.35 Neuvěřitelné příběhy (3, 4) 2.30 Neobslápnutá akta Egypta (2) 3.30 Počátky lidské cesty (6)

- 5.59 Studio 6. Ranní infoservis ČT
- 9.00 To je vražda, napsala IX. Případ ztracené dcery
- 9.45 Panství Downton V (9/10). Br. seriál
- 10.35 Den boje za svobodu a demokracii. 13. komnata Václava Malého
- 11.00 Všechno, co mám ráda
- 11.30 AZ-kvíz
- 12.00 Zprávy ve 12
- 12.00 Předpověď počasí, sportovní zprávy, Události v regionech plus
- 12.30 Sama doma
- 14.00 Krabička. Povídka z oblíbeného cyklu Bakaláři 1977
- 14.15 Profesionálové. Přepadení. Br. krimi
- 15.05 Panství Downton V (10/10). Br. seriál
- 16.00 To je vražda, napsala IX. Klasická vražda
- 16.45 Všechno, co mám ráda
- 17.15 AZ-kvíz. Soutěž pro každého
- 17.40 Černé ovce. Reportáže, testy, rady
- 18.00 Události v regionech
- 18.25 Kde domov můj? Zábavná vědomostní soutěž
- 18.55 Události za okamžik a počasí
- 19.00 Události
- 19.56 Branky, body, vteřiny
- 20.10 Nevinné lži. Na dně skleničky
- 21.30 Máte slovo s M. Jílkovou
- 22.25 Gejzír. Geniální nápady, odvážné experimenty a vyprávění obdivuhodných lidí
- 22.54 Výsledky losování Šťastných 10
- 22.55 Zpátky se Sobotou. Lasica a Satinský
- 23.55 Nám se to stát nemůže... Kom. 0.50 AZ-kvíz 1.15 Toulavá kamera 1.50 Pod pokličkou 2.15 Dobré ráno 4.45 Hobby naší doby 5.15 Černé ovce 5.30 Události v regionech

- 15.15 Pes a jeho blog II (7/24) 15.35 Hrajeme si s haraburdím 15.55 Sám v muzeu. Babička Boženy Němcové 16.10 Planeta YÓ 16.45 Země patří Luně II 16.55 Tryskouni III 17.10 Hýbáňky 17.20 Kouzelná školka 17.50 Dobrodružství Kocoura v botách 18.10 Šmoulové 18.40 Zprávičky 18.45 Večerníček 18.55 Mickey a závodníci II (13/25) 19.15 Phineas a Ferb (18/26) 19.40 Lesníci 19.45 Čtení do ouška 20.00 Události v kultuře 20.15 Životy slavných 22.05 Concertino Praga 2020 23.00 Maria Callas v roli Tosky 23.50 Gauguin: Jsem divoch 0.45 Chaplin na Bali. Fr. dok. 1.40 Komorní radosti

- 10.10 Viera do vrecka 10.25 vKontexte 10.55 Doma je doma 12.00 Anjel Pána 12.20 Z prameňa (P) 12.40 Ruženec 13.15 LUXáren 13.50 Jeden na jednoho 14.10 Moja misia i magazín 15.00 Hodina milosrdenstva (P) 15.30 Ruženec z Lúrd (P) 16.05 Večera u Slováka (P) 16.45 Doma je doma (P) 17.50 Vešpery 18.00 Trnavská nověna – svatá omša (P) 19.30 Krátke správy (P) 20.00 Modlitba za odvrátenie epidémie zo Šaštína (P) 21.05 Svetoznámi slovenskí vedci / Rande s Jožkom (P) 21.35 Poltónklub (P) 22.40 Správy zo Svätej zeme 23.15 Etiópia – Nádej žije na opačnej strane

- 5.59 Dobré ráno. Ranní show České televize
- 8.30 Kouzelná školka
- 9.00 Učitelka... když děti učí telka. Zábavně-vzdělávací program
- 12.00 Labyrint světa a ráj srdce (4/24). Devatero řemesel, desátá bída. Čes. anim. 12.05 Křesťanský magazín. J. A. Komenský
- 12.35 Mistři medicíny: Jan Pirk
- 13.05 Madagaskar: Země horka a prachu. Dok. BBC Earth
- 13.55 Válečné lodě: Nejmenší pravidla. Br. dok.
- 14.45 Eliška a Bugatti
- 15.10 Paláce 1. republiky na nábřeží Vltavy. Na Františku
- 15.30 Výpravy za dobrodružstvím. Fr. dok.
- 16.20 Sto divů světa (13/13)
- 17.15 Hlodavci v akci. Něm. dok.
- 18.10 Herbář
- 18.35 Jan Amos Komenský – 350 let. Labyrint světa a ráj srdce (5/24). Za učenosti k učeným
- 18.45 Večerníček. Pat a Mat nás baví
- 18.55 Dobrodružství vědy a techniky. Boj se sepsi – nový výzkum přináší naději. Něm. dok.
- 19.20 Utajená řeč peněz (10/13). Železná lady
- 19.40 Postřehy odjinud. Polsko očima Miroslava Karase. Krakovské trumfy
- 19.50 Zprávy v českém znakovém jazyce
- 20.00 Výpravy za poznáním. Afrikou letem světem: Zambie (6/6). Am. dok.
- 21.00 Manu a Matěj na cestě z Říma na ostrov Capri (6/10)
- 21.30 Křížem krázem Izraelem: Od Akka po Golany (5/9) Šakalí léta. Muz. kom.
- 22.00 Šakalí léta. Muz. kom.
- 23.50 Queer: O duhovém káčátku
- 0.20 Není úniku. Nor. dok.
- 1.45 V pasti II (7/10). Isl. thriller

- 9.00 Náš táta Bezliček. Humorný lidový muzikál 10.05 Hovory H z Paláce K 10.50 Dům plný písniček 11.30 Vzpomínání na Jiřího Sováka 12.00 Zprávy ve 12 12.20 Předpověď počasí, sportovní zprávy 12.30 Výprava za českými čerty (18/21) 12.45 Přistě u Vás... tentokrát z Teplic 13.20 Trocha šafránu z televizního archivu 14.20 Dům pro Helenu. Hudební procházka Heleny Vondráčkové 14.55 Taneční pro starší a pokročilě se Zdeňkem Chlopíčkem 15.00 Vojtěch Jasný – 95 let. Všichni dobří rodáci 17.00 Hádanky s písničkou. Jiří Lábus uvádí pásmo populárních písniček s tajenkou

- 6.00 Basketbal: Itálie – Česko 7.40 Panorama 8.15 BBV po 25 letech 8.25 Fotbal: Česko – Slovensko 10.15 Házená: HCB Karviná – HC Dukla Praha 12.05 Panorama 12.25 Sportovní zprávy 13.10 Svět motorů: Speciál 13.30 Trial MM ČR 2020 13.45 Svět motorů: Aktuálně 14.05 Fotbal: Česko – Slovensko 16.00 Judo: ME 2020 Česko 18.40 Studio fotbal – Extra 19.05 Volejbal: VK Jihostroj České Budějovice – Dynamo Moskva 21.30 Mažoretkovy sport: MS 2020 Česko 23.30 Judo: ME 2020 Česko 2.00 Branky, body, vteřiny 2.10 Volejbal: VK Jihostroj České Budějovice – Dynamo Moskva 4.30 V šachu

22.00 První pomoc v krizi

- 0.05 Dopoledne s Proglasem (R) 1.00 Komorní hudba 2.00 Z archivu slovesných pořadů (R) 3.00 Z archivu hudebních pořadů (R) 5.00 Písň 5.27 Myšlenka na den (R 11.57, 17.55) 5.45 Radio Vatikán (R) 6.00 Evangelium: Lk 19,45-48 6.05 Ranní chvály 6.20 Duchovní slovo 7.15 Pozvánky 7.45 Třikrát z Proglasu
- 8.05 Ranní magazín
- 9.00 Dopoledne s Proglasem
- 10.15 TWR: Uši k duši
- 10.30 Vonička lidových písní
- 11.00 Zprávy Proglasu
- 11.05 Katecheze pro školáky
- 11.05 Louis de Wohl: Dobývat nebe 24/43
- 12.00 Polední modlitba
- 12.05 Hudební siesta: R. V. Williams: Koncert pro hoboj a smyčce, B. Čajkovskij: Smyfonie
- 13.00 Zprávy Proglasu
- 13.05 13+
- 13.45 Dnešek v kalendáři
- 14.00 Třikrát z Proglasu
- 15.00 Zprávy Proglasu
- 15.10 Korunka k Božím milosrdenství
- 16.00 Křesťan a svět: Hudba ve víře a víra v hudbě (R)
- 16.55 Oktáva: Karel Kohout
- 18.00 Mše svatá (z komunitní kaple salesiánů v Brně-Žabovřeskách)
- 18.45 Kašánková dobrodružství 24/25
- 19.00 Večerní zprávy Proglasu
- 19.15 Benin - cesta návratu
- 20.00 Modlitba růžence (z komunitní kaple salesiánů v Brně-Žabovřeskách)
- 20.45 Radio Vatikán
- 21.05 Večerní chvály
- 21.30 Louis de Wohl: Dobývat nebe 24/43
- 22.00 Křížovka krizovky 2/5: První pomoc v krizi
- 23.50 Duchovní slovo

- 12.00 Polední Televizní noviny, Sportovní noviny, Počasí 12.30 Krok za krokem VI (24)
- 12.50 Ordinace v růžové zahradě 2 (830). Všechny splněné sny 14.05 Castle na zabití III (18) 15.00 Mentalista II (6). Černé zlato a rudá krev 15.55 Mentalista II (7). Rudí býci 16.57 Odpolední Počasí 17.00 Odpolední Televizní noviny, Sportovní noviny 17.30 Co na to Češi 18.25 Ulice (3940) 19.30 Televizní noviny, Sportovní noviny, Počasí 20.20 Harry Potter a Tajemná komnata. Am./br./něm. film 23.20 Z cizího krev neteče. Am. film 1.30 Mentalista II (6, 7) 3.25 Co na to Češi 4.05 Ordinace v růžové zahradě 2 (830)

- 9.10 M*A*S*H (116, 117) 10.20 Rosamunde Pilcher: Roztoužená srdce. Něm. film 12.20 Walker, Texas Ranger IV (2). Přísné utajení 13.25 Jake a tlustoch IV (13). Možná, že se mýlím 14.25 Policie Hamburg VI (23). Znovu od začátku 15.25 Námořní vyšetřovací služba IX (1). Povaha lovce 16.25 Policie v akci. Čtyři případy, čtyři lidské osudy 17.25 Krimi zprávy 17.50 Proštráno! 18.52 Počasí 18.55 HLAVNÍ ZPRÁVY 19.40 Sport 19.50 Počasí 19.55 SHOWTIME 20.15 Máme rádi Česko. Záb. pořad 21.55 Léto s kovbojem. Čes. kom. 23.55 Policie v akci 0.55 Námořní vyšetřovací služba IX (1)

20.05 Kulatý stůl

- 6.05 Zpravodajské Noeviny: 19. 11. 2020
- 6.25 Hlubinami vesmíru s dr. Jiřím Grygarem, Žeň objevů 2019, 3. díl
- 7.05 Ars Vaticana
- 7.15 Kmochův Kolín 2019: Velký DO Dolní Chvatliny - Kolín
- 7.55 Na pořadu rodina (15. díl) roku se staršími dětmi
- 9.00 Živě s Noe [L]
- 9.15 Moudrost mnichů: Jak mluvit o smrti [P]
- 9.30 Ruce Panny Marie
- 10.55 ARTBITR - Kulturní magazín (84. díl): s Veronikou Barátovou
- 11.05 Jitka Šuranská na Mohelnickém dostavníku 2014
- 11.35 Živě s Noe [L]
- 11.45 Přejeme si... [P]
- 12.00 Polední modlitba [L]
- 12.05 Mše svatá z kaple Telepace [L]
- 12.50 Adopce srdce
- 13.30 Neboj se doplout aneb Umění doprovázet (6. díl)
- 14.00 Za obzorem [L]
- 14.35 Goidič - láska nadevšecko
- 15.40 Vezmi a čti: Listopad 2020
- 16.00 Zpravodajské Noeviny: 19. 11. 2020
- 16.20 Klapka s... (107. díl): Miroslavem Trudičem
- 17.45 Živě s Noe [P]
- 18.00 Mše svatá z kaple Telepace [L]
- 18.50 Sedmihlášky
- 18.55 Divadélko Bubáček (21. díl)
- 19.15 Benin - cesta návratu
- 19.30 Moudrost mnichů: Jak mluvit o smrti
- 19.50 Přejeme si...
- 20.05 Kulatý stůl: Víra v karanténě [L]
- 21.45 Za obzorem
- 22.20 Harfa Noemova: Janáčkovy Hukvaldy
- 22.50 Výpravy do divočiny
- 23.55 Ostrava zpívá Gospel
- 0.45 Dobrá firma
- 1.05 Noční repríza dopoledních pořadů

- 5.05 Teleshopping 5.35 Meč v kameni. Am. anim. 6.50 Memphická kráska. Am. vál. 8.45 Mentalista II (4, 5) 10.35 Vlka za vlnou. It. kom. 12.30 Teleshopping
- 13.00 Velký den slečny Pettigrewové. Br./am. kom.
- 14.45 Teleshopping
- 15.20 Arthur. Am. kom.
- 17.25 Výbuch bude v pět. Čes. film
- 18.50 Bota jménem Melichar. Čes. kom.
- 20.00 Pochahontas. Am. anim. film
- 21.30 Vražda na Eigeru. Am. film
- 23.55 Tři mušketyři. Am./rak./br. film 1.50 V domě. Am. horor

- 7.45 Síla Hitlerovy propagandy (5) 8.50 Záhadny druhý světové války (2) 9.50 Zapomenuté megastavby III (6) 10.50 Železnice ve Skalických horách (7) 11.50 Nejdivočejší ostrovy Indonésie (4) 13.00 Návrat do divočiny 14.15 Utajené příběhy českých dějin III (7) 14.45 Pátrání po egyptských hrobkách (1/2) 15.45 Veterinář z Yorkshiru VIII (3) 16.45 Poslední ráje (10) 17.50 Velcí masožravci nepotýří 18.50 Prostě zvířata (10) 20.00 Tajemství přílivu (2). Sk. dok. 21.05 Lovce rybích obrů II (11) 22.05 UFO: Ztracené důkazy II (6) 23.15 Neuvěřitelné příběhy (25, 26) 0.10 Kamenná paměť (3)

15.10 Cestománie. Chile

- 5.59 Studio 6. Ranní infoservis ČT
- 9.00 To je vražda, napsala IX. Klasická vražda
- 9.45 Panství Downton V (10/10). Br. seriál
- 10.35 Život v časech „Panství Downton“ (1/2). Br. dok.
- 11.30 AZ-kvíz
- 12.00 Zprávy ve 12
- 12.20 Předpověď počasí, sportovní zprávy, Události v regionech plus
- 12.30 Sama doma
- 14.00 Na stopě
- 14.25 Reportéři ČT. Kauzy a reportáže s Markem Wollnerem
- 15.10 Cestománie. Chile: Horký sever, chladný jih
- 15.40 Příběhy slavných... Zdeněk Dítě - 100 let. Solidní kluk
- 16.35 Polopatě. Moderní hobby magazín Filipa Čapky
- 17.30 AZ-kvíz. Soutěž pro každého
- 18.00 Události v regionech
- 18.25 Kde domov můj? Zábavná vědomostní soutěž
- 18.55 Události za okamžik a počasí
- 19.00 Události
- 19.56 Branky, body, vteřiny
- 20.05 Losování Sportky a Šance
- 20.10 Antonín Moskalyk - 90 let. Četnické humoresky (32/39). Havraní
- 21.40 Všechnopárty
- 22.34 Výsledky losování Šťastných 10
- 22.35 Profesionálové. Dvoji přístav. Br. krimi
- 23.30 Kriminálka. Mezi přáteli. Něm. krimi
- 0.30 AZ-kvíz
- 0.55 Objektív
- 1.25 Banánové rybičky. Na téma „jak si užit tajnosti“
- 2.05 Pod pokličkou
- 2.30 Dobré ráno
- 5.00 Co naše babičky uměly a na co my jsme zapoměli

- 15.15 Pes a jeho blog II (8/24) 15.35 Wifina
- 16.05 Operace Jauu! VIII 16.35 DVA3 16.50 Terčín zvířecí svět 17.05 Jogínci 17.20 Kouzelná školka 17.50 Dobrodružství Kocoura v botách 18.10 Šmolouvé 18.40 Zprávičky 18.45 Večerníček 18.55 Mickey a závodníci II (14/25) 19.15 Phineas a Ferb (19/26) 19.40 Lesníci 19.45 Čtení do ouška 20.00 Události v kultuře 20.15 Linka (8/10) 20.40 Pop-rockové pódium. Rolling Stones: Sticky Fingers - Live at the Fonda Theatre 22.10 Sting: Live at the Olympia Paris 23.55 Miranda II (5/6). Chovej se normálně 0.25 PopStory II (6/6) 1.25 Tohle jsme my IV (11/18)

- 10.20 Ruženic 10.55 Doma je doma 12.00 Anjel Pána 12.20 Z prameňa (P) 12.40 Ruženic 13.15 Vatikano 13.50 Univerzita tretieho roku 14.20 Gréckokatolícky magazín 15.00 Hodina milosrdenstva (P) 15.30 Ruženic z Lúrd 16.05 STOPOvanie (P) 16.40 vKontexte 17.10 Nová kvalita života (P) 17.10 Moja misia - magazín (P) 17.50 Vešpery 18.00 Trnavská novína - svätá omša (P) 20.00 Krátke správy (P) 20.15 Eucharistické zážitky 20.30 Dôkaz viery: Svätý Augustín (P) 21.30 Viera do vrecka 21.50 Etiópia - Nádej žije na opačnej strane 22.50 Spojení vierou 22.45 Večera u Slovák

9.00 UčíTelka...

- 5.59 Dobré ráno. Ranní show České televize
- 8.30 Kouzelná školka
- 9.00 UčíTelka... když děti učí telka. Zábavně-vzdělávací program
- 12.00 Labyrint světa a ráj srdce (5/24). Za učeností k učeným. Čes. anim.
- 12.10 Království divočiny
- 12.35 Chcete mě?
- 13.00 Postřehy odjinud. Kolumbie očima Vladimíra Kroce. El Dorado
- 13.10 Jak spí zvířata v přírodě. Fr. dok.
- 14.05 Afrikou letem světem: Zambie (6/6). Am. dok.
- 14.55 Rozluštěné poklady: Faraon z předměstí. Dok. BBC
- 15.40 Čína z výšky: Země pohoří a řek (2/2). Br. dok.
- 16.25 Návraty k divočině (11/13). Šumava
- 16.55 Závod ve zbrojení v říši zvířat: Oceán
- 17.45 Boží dar - příběhy českých potravin (3/6)
- 18.10 Po jedné stopě do Afriky. Země usekaných rukou, eboly i nádherných pláží
- 18.35 Jan Amos Komenský - 350 let. Labyrint světa a ráj srdce (6/24). Cestou k moudrosti
- 18.45 Večerníček. Pat a Mat nás baví
- 18.55 Starověký Egypt: jAsuán - brána do Nubie (4/4)
- 19.20 Mizející místa domova: Poustevníci v Polabí
- 19.40 Postřehy odjinud. Polsko očima Miroslava Karase. Jantarový boháč
- 19.50 Zprávy v českém znakovém jazyce
- 20.00 Zázračná planeta: Sedm světů - jedna planeta (7/7). Afrika. BBC Earth
- 21.00 Tajemná planeta: Pohoří ohně a ledu (3/5). Am. cyklus
- 21.50 Fargo (3, 4/10)
- 23.30 Osamělá holubice (1/4). Odchod
- 1.05 Válečné lodě: Nejmenší plavidla

- 9.00 Sedm koní a vavříny 10.00 Hovory H z Paláce K 10.40 Dům plný písniček 11.20 Kdo má rád 12.00 Zprávy ve 12 12.20 Předpověď počasí, sportovní zprávy 12.30 Výprava za českými čerty (19/21). Otázka pro dábla 12.45 Veselka s Moravěnkou U Fleků. Hudebně-zábavný pořad 13.20 Trocha šafránu z televizního archivu 14.40 Šance. Hudebně-zábavný pořad s Josefem Dvořákem a Miroslavem Vladykou 15.30 Taneční pro starší a pokročilí se Zdenkem Chlopčíkem 15.35 Křtiny. Kom. 16.55 Hádanky v písničkou. Renée Nachtigallová uvádí pásmo populárních písniček s tajenkou

- 6.00 Judo: ME 2020 Česko 8.30 Panorama 8.50 BBV po 25 letech 9.00 Skeleton: SP Lotyšsko 10.05 Studio fotbal - Extra 10.30 Skeleton: SP Lotyšsko 11.35 Krasobruslení: Grand Prix Rusko 2020 13.10 Panorama 13.30 Krasobruslení: Grand Prix Rusko 2020 14.55 Spurt 15.25 Hokej na zemi 16.00 Judo: ME 2020 Česko 18.30 Fotbal: FORTUNA:LIGA 21.10 Krasobruslení: Grand Prix Rusko 2020 0.00 Skoky na lyžích: SP Polsko 1.40 Branky, body, vteřiny 1.50 Fotbal: FORTUNA:LIGA 3.35 Skeleton: SP Lotyšsko 5.45 Branky, body, vteřiny

19.00 Kaštanek a nevěsta

- 0.05 Noční bdění
- 1.00 Komorní hudba
- 2.00 Oktáva (R)
- 3.00 Z archivu hudebních pořadů (R)
- 5.57 Myšlenka na den (R 11.57, 17.55)
- 6.30 Evangelium: Lk 20,27-40
- 6.35 Ranní chvály
- 6.50 Duchovní slovo
- 7.00 Radio Vatikán (R)
- 7.30 Komentář týdne
- 8.00 TWR: Na sobotní frekvenci Proglasu
- 9.00 Pozvánky a písničky
- 10.30 Vonička pro milovníky dechovky
- 11.00 Zprávy Proglasu
- 11.05 Barvínek: Výlet na Měsíc (R)
- 12.00 Polední modlitba
- 12.05 Hudební siesta a poezie: Z díla H. Purcella a G. P. Telemanna
- 13.30 Knihovnička: Hubert Wolf: Celibát (R)
- 13.45 Dnešek v kalendáři
- 14.00 Písničky pro hezké odpoledne
- 15.00 Zprávy Proglasu
- 15.15 Jak se vám líbí: Jan Galega Brönnimann (R)
- 16.00 Čteme z křesťanských periodik
- 16.15 Hudební listování
- 16.55 Na dřevě: S Pavlínou Korcovou (R)
- 18.00 Zprávy a Zrcadlo týdne
- 18.20 Komentář týdne
- 18.30 Folklorní sedmička
- 19.00 Kaštanekova dobrodružství 25/25: Kaštanek a nevěsta
- 19.15 Slyšte, lidé! Hudební výlet do Walesu
- 20.15 Dotýkání světla: Eliška Pretschnerová, služebnice Boží
- 20.45 Radio Vatikán
- 21.05 Večerní chvály
- 21.20 Tóny ze scény: Leo Delibes 2/2
- 22.30 Modlitba živého slavného růžence
- 23.50 Duchovní slovo

- 6.15 Oggy a Škodící VII. Fr./kan. anim. 6.30 Tlapková patrola (3, 4) 7.30 Looney Tunes: Nové příběhy (20). Am. anim. 7.55 Kačeří příběhy (34). Am. anim. 8.20 Tvoje tvář má známý hlas VII. 10.55 Koření 11.50 Volejte Novu 12.30 Rady ptáka Loskutáka 13.25 Typy ptáka Loskutáka 13.40 Utajený šéf II 15.05 Méda Běda. Novozél./am. kom. 16.30 Armageddon. Am. sci-fi thriller 19.30 Televizní noviny, Sportovní noviny, Počasí 20.20 Tvoje tvář má známý hlas VII. 22.50 Lucy. Fr./něm./taiw. akč. 0.30 Armageddon 2.50 Specialisté (119). Skejták. Čes. krimi 3.50 Víkend 4.35 Volejte Novu

- 6.15 Pirátova rodinka (7) 6.45 Ninjago X (1). Temnota přichází 7.05 Velké putování Bolka a Lolka. Závět Philease Fogg 7.35 M*A*S*H (117-119) 9.15 Autosalon.tv 10.25 Hudson a Rex (4). Univerzita. Kan. krimi 11.20 Máme rádi Česko. Záb. pořad 13.10 Odráčená tvář Paříže (1). Záhada v Louvru. Fr. hist. krimi 15.10 Z celého srdce. Kan. film 17.00 Tetička (čb). Čes. veselehra 18.52 Počasí 18.55 HLAVNÍ ZPRÁVY 19.40 Sport 19.50 Počasí 19.55 SHOW-TIME 20.15 Pohádka pro Emu. Čes. kom. 22.45 Plán útěku 2. Am. akč. 0.45 Mission: Impossible 3. Am./něm./čin. thriller

20.05 Benefiční koncert

- 6.05 Kde končí Evropa III.: Balkán: Zůstat, či odejít?
- 7.00 Příroda kolem nás: Záchrana puštica a přikrmování ptáčků na krmítku
- 7.20 Nebojte se...
- 8.25 Sedmihlásky
- 8.30 Cirkus Noeland
- 9.00 Ovečky v karanténě
- 9.30 GOODwillBOY IV. (8. díl) Magazín nejen pro teenagery.
- 10.10 V posteli POD NEBESY IV. (9. díl)
- 11.05 Na větrné hůrce
- 11.25 V pohorách po horách: Harrachovy kameny
- 11.35 ARTBITR - Kulturní magazín
- 11.45 Přejeme si... [P]
- 12.00 Angelus Domini [P]
- 12.05 Pod lampou
- 14.10 Až na konec světa. Alberto Maria De Agostini, po stopách badatele a průzkumníka Ohňové země
- 15.10 Výběr z vystoupení kapel na Drive Stage: Colours
- 15.45 Kibeho: Mariánské poutní místo v Africe
- 16.35 Jak potkávat svět
- 18.00 Mše svatá z kaple Telepace [L]
- 19.05 Příběhy odvahy a víry: Monstrprocesy - Fraška spravedlnosti
- 19.30 V souvislostech [P]
- 19.50 Přejeme si...
- 20.05 Benefiční koncert Pavla Helana pro Mary's Meals: Praha [L]
- 21.35 Poletuchy: na skok do Valtic
- 22.25 Za obzorem
- 22.55 V pohorách po horách: Ďurkovec - Bukovské vrchy
- 23.05 Za obzorem
- 23.35 Básník oravské přírody Zdeno Horecký
- 0.10 Noční univerzita: Prof. Vladimír Král - Co rozhoduje o kvalitě života
- 1.00 Noční repríza dopoledních pořadů [P]

- 4.55 Teleshopping 5.25 Výbuch bude v pět. Čes. film 6.40 Poslední mohykán (čb). Čes. kom. 8.30 Mentalista II (6, 7) 10.15 Arthur. Am. kom. 12.20 Teleshopping 12.50 Bota jménem Melichar. Čes. kom. 14.00 Pochontas. Am. anim. 15.25 Tarzan. Am. anim. film 17.05 Harry Potter a Tajemná komnata. Am./br.něm. film 20.00 Star Wars: Epizoda VII - Síla se probouzí. Am. film 22.30 Constantine. Am./něm. fantasy 0.45 Vražda na Eigeru. Am. film

- 6.20 Stoupající hladina (4) 7.25 Vetřelci dávnověku XI (12) 8.20 Podivuhodná věda (16) 9.20 Hitlerova kronika (6) 10.25 Záhady světových válek III (7) 11.25 Martina na konci světa (5) 12.25 Neznámé krajiny II (2) 13.25 Mimo kontrolu (2) 14.40 Sousedské noční můry IV (2) 15.45 Divoké příběhy (5) 16.50 Nezkrotná Indočína (5) 18.00 Největší hory světa (3). Mont Blanc. Br. dok. 19.00 Norské domy snů II (5) 20.00 Tatra kolem světa 2 (8) 21.00 Atlantik: Rok v divočině (2). Jaro 22.00 Velká válka očima pamětníků (3) 23.15 Poklady Británie: Vikingové (4) 0.30 Kolosální vzdušná přeprava (5)

16.15 Hercule Poirot

- 6.00 Herbář
- 6.25 Polopateř
- 7.15 Pohádka pro pamětníky... Hana Maciuchová - 75 let. Jak se stal muzikant králem
- 7.30 Pohádka pro pamětníky... Karel Jaromír Erben - 150 let od úmrtí. Tři prádleny
- 8.00 Život v časech „Panství Downton“ (2/2). Br. dok.
- 8.50 Příběhy slavných... Zdeněk Dítě - 100 let. Solidní kluk
- 9.45 Gejzír. Geniální nápady, odvážné experimenty a vyprávění obdivuhodných lidí
- 10.15 Otec Brown VII. Tantalova oběť. Br. det.
- 11.05 Všechnopárty
- 12.00 Z metropole, Týden v regionech
- 12.25 Hobby naší doby
- 12.50 Postřehy odjinud. Kolumbie očima Vladimíra Kroce. Sláva Pražského Jezulátka
- 13.00 Zprávy
- 13.05 Jan Drda - 50 let od úmrtí. Zlaté kapradí. Poh.
- 14.10 Vzpomínka na Adventní koncerty České televize 2019
- 14.40 Josef Vinklář - 90 let. Pěnička a Parolátko
- 16.15 Hercule Poirot. Vražda v Mezopotámii. Br. film
- 17.55 Milovníci vína (12/16). Morava
- 18.25 Kluci v akci
- 18.55 Události za okamžik a počasí
- 19.00 Události
- 19.52 Branky, body, vteřiny
- 20.10 Tajemství těla
- 20.20 Sissi. Rak. rom. trilogie
- 23.04 Výsledky losování Šťastných 10 a Euromiliony
- 23.05 Smrt přichází do Pemberley (1/2)
- 0.30 Banánové rybičky
- 1.00 Na forbině (tm). Tak trochu jiná (talk) show Tomáše Matonohy s jeho hosty

- 13.55 Šikulové 14.25 Šmoulové 14.50 Výtvarka! 15.15 Čím budu, až povyrstou? 15.45 Nadia: Tajemství Modré vody 16.10 Super třída II 16.40 Dobrodružství Kocoura v botách 17.25 Ovečka Shaun IV 17.30 MasterChef Junior VII (12/16) 18.15 Šmoulové 18.40 Zprávíček 18.45 Večerníček 18.55 Mickey a závodníci II (15/25) 19.20 Phineas a Ferb (20/26) 19.40 Kiwi a Strit 19.50 Bob a Bobek na cestách 20.00 Události v kultuře 20.15 Je nám ctí... H. Berlioz: Benvenuto Cellini 22.50 Kino Art. Na pokraji slávy. Am. film 0.50 Rolling Stones: Sticky Fingers - Live at the Fonda Theatre

- 9.05 STOPovanie 10.00 Krátke správy 10.20 Svetoznámi slovenskí vedci / Rande s Jožkom 10.55 Nenápadní hrdinovia v zápase s komunizmom 12.00 Anjel Pána 12.40 Ruženec 13.15 Večera u Slováka 13.50 Egypt - Mesto smeti 14.10 Taizé (P) 15.00 Hodina milosrdenstva 15.30 Ruženec z Lúrd 16.00 Dóka viery: Svätý Augustín 17.00 LUXáreň (P) 17.35 Nová kvalita života 17.50 Vešpeř 18.00 Trnavská nověna - svätá omša (P) 19.20 Klbko - Svätá omša (5) 19.40 GU100 20.00 Spravodajský súhrn (P) 20.30 Bitka pri Viedni: 11.september 1683 (P) 22.40 vKontexte

21.40 Amadeus

- 6.00 Raniček. Hurvínkův rok
- 6.05 Včelka Mája
- 6.30 Prasátko Peppa VII
- 6.50 Treffič IV
- 7.05 Zou
- 7.20 Ovečka Shaun IV
- 7.30 Studio Kamarád
- 9.00 Cyklotoulky. Bechyně
- 9.10 Náš venkov: Krajina plná not
- 9.40 Putování za muzikou
- 10.05 Folklorika: Mecenáš
- 10.35 Manu a Matěj na cestě z Říma na ostrov Capri (6/10)
- 11.05 Letecké katastrofy: Neštěstí v Bagramu. Kan. dok.
- 11.50 Evropan. Jacques Rupnik - politolog, historik
- 12.15 Babylon
- 12.45 Sup bělohavý
- 12.55 Vlaky. Am. film
- 15.05 Křížem krázem Izraelem: Od Akka po Golany (5/9)
- 15.35 Moudrost velryb. Br. dok.
- 16.25 Po jedné stopě do Afriky
- 16.55 Kamera na cestách: Kapverdý, kreolské souostrovi. Fr. dok.
- 17.50 Zázračná planeta: Sedm světů - jedna planeta (7/7)
- 18.45 Večerníček. Pat a Mat nás baví
- 18.55 Návraty k divočině (11/13). Šumava
- 19.20 Zasněžení: Obláti
- 19.50 Zprávy v českém znakovém jazyce
- 20.00 Historické postavy ve filmu. Viktorie III (5/8). Ukázka jednoty Viktorie III (6/8). Koburský kvartet
- 20.45 Amadeus. Am. film
- 0.35 Tajná historie - Sexuální dějiny českých zemí (1/3)
- 1.25 Tajemná planeta: Pohoří ohně a ledu (3/5)
- 2.15 Velká válka pod mikroskopem. Fr. dok.
- 3.10 Divnopis. Přimda
- 3.15 Na hranici tradic: Kovář z Valmezu
- 3.40 Folklorní magazín

- 9.00 Madam a sedm loupežníků 9.35 Hrozně děti 10.05 Na návštěvě u Horničků 11.05 Dům plný písniček 11.45 Písničky z Kabinetu. Sestřih TV klipů 12.00 Domácí štěstí 12.25 Výprava za českými čerty (20/21). Kdo je na čerta krátký 12.45 Dechovka 13.20 Trocha šafránu z televizního archivu 14.40 Josef Zíma Gala. Slavnostní koncert 15.35 Chvilky pro písničku. Populární melodie osmdesátých let 20. století 15.50 Taneční pro starší a pokročilé se Zdeňkem Chlopčíkem 15.55 Parádní číslo. Kom. 16.50 Hádanky s písničkou. Další pořad oblíbených melodií s tajenkou

- 6.00 Grand Prix Rusko 2020 7.35 Panorama 8.10 BBV po 25 letech 8.15 Sokolský zpravodaj 8.25 Archiv D: Poznání 8.55 Magazín Evropské ligy UEFA 9.45 Na skialpech přes hory 10.05 Alpské lyžování: SP Finsko 11.30 Krasobruslení: Grand Prix Rusko 2020 13.25 Bobby: SP Lotyšsko 13.50 Alpské lyžování: SP Finsko 15.10 Bobby: SP Lotyšsko 15.45 Americký fotbal: Touchdown 16.00 Judo: ME 2020 Česko 18.30 Basketbal: BK JIP Pardubice - BK Olomoucko 21.35 Skoky na lyžích: SP Polsko 23.40 Krasobruslení: Grand Prix Rusko 2020 4.25 Branky, body, vteřiny 4.40 Spurt

Šíříme dobré slovo pro každého

K podzimním měsícům neodmyslitelně patří Dny Bible. Ani v této dlouhodobě složité situaci Česká biblická společnost nestagnuje, ale dodává Bible jednotlivcům, církvím a misijním společnostem.

Naplňujeme tak naše heslo: „Sloužíme těm, kteří slouží.“ Součástí této služby jste i vy. Bez vaší podpory bychom zdaleka nemohli pomáhat v takové míře jako doposud.

Průvodce Biblí a další novinky

V závěru tohoto roku nás čeká několik novinek. Jednou z nich je aktualizovaný a revidovaný *Průvodce Biblí* – světový bestseller, který byl přeložen do více než třiceti jazyků. Mladší ročníky chceme povzbudit k četbě netypickou publikací *V hlavní roli Bible*, která vtípnou a přístupnou formou představuje biblické příběhy jako napínavý filmový trhák.

Těšit se můžete na další díl z řady Český ekumenický komentář

Duchovní podporu deseti tisícům libanonských rodin, jejichž domovy byly zničeny při nedávném výbuchu, poskytuje tamní biblická společnost – například rozdáváním Bible. Snímky v příloze archiv ČBS

k Novému zákonu, a sice na výklad k Jakobovu listu. Vydáme také Nový zákon v oblíbeném překladu *Slovo na cestu* v nových atraktivních obálkách.

Desítky vydání Knihy knih

Po dvaceti letech jsme také zavzpomínali na projekt *Ručně psaná Bible*. Ohlédnutí za uplynulými dvaceti lety mě naplňuje vděčností za to, co se nám podařilo uskutečnit – za desítky vydání Bible nejen v Českém ekumenickém překladu, ale také v Českém studijním překladu a v překladu *Slovo na cestu* – a za řadu dalších publikací.

O plánovaných knihách a všech dalších aktivitách České biblické společnosti pravidelně informujeme na našich webových stránkách (www.dumbible.cz), e-shopu (www.bible-shop.cz), facebookovém profilu (facebook.com/dumbible.cbs) i na twitterovém účtu (twitter.com/biblicka).

Dovolu mi, abych vám poděkoval za trvalou přízeň, velkorysost a modlitby. Velmi si vážíme vaší ochoty pomáhat a podílet se tak na šíření evangelia Českou biblickou společností i celosvětově působící organizací Spojené biblické společnosti (UBS). A věříme, že vás články v této příloze zaujmou a obohatí.

PAVEL NOVÁK,
ředitel České biblické společnosti

Dny Bible letos s mottem „Radost z dávání“

Česká biblická společnost vyhláší podzimní Dny Bible pravidelně od roku 1993. V mnoha farnostech a církevních společenstvích se tak každý rok jedna neděle zaměřuje na téma Písma.

„Vším způsobem budete obohacováni, abyste mohli být velkoryse štědrí; tak povzbudíme mnohé, aby vzdávali díky Bohu“ (2 K 9,11). V tomto duchu Bible již po staletí ovlivňuje životy jednotlivců i celých národů. Kniha knih je nadčasová, obsahuje mnoho moudrých rad, které ani po staletích neztratily na své naléhavosti. Písmo však především přináší zvěst o Ježíši Kristu, který dává lidskému životu naději a věčnou perspektivu.

I když je Bible nejrozšířenější knihou na světě, je stále mnoho lidí, kteří ji neznají nebo je pro ně nedostupná. A to je důvod, proč se Česká

biblická společnost zabývá vydáváním Biblí a pomůcek k jejímu studiu, ale také se prostřednictvím Spojených biblických společností (United Bible Societies, UBS) podílí na podpoře misijní činnosti zaměřené na nové i revidované překlady Bible, jejich tisk a distribuci v různých zemích světa.

Fundraising jako služba

Získávání sponzorských darů se anglicky nazývá fundraising. Někteří lidé říkají, že se vlastně jedná o žebráni o peníze. To je ale velmi jednostranný pohled. V našem případě je fundrai-

sing služba, která napomáhá šíření evangelia a dárcům poskytuje radost. Díky štědrosti našich dárců můžeme každoročně podpořit či uskutečnit řadu projektů.

Bez příspěvů dárců bychom nemohli realizovat například unikátní vydání *Bible kralické šestidílné* s původními poznámkami překladatelů nebo *Jubilejní Bible*, kterou jsme představili u příležitosti stého výročí založení Československa. Vznik takto náročných knih vyžaduje nejen obrovské nasazení všech spolupracovníků, ale i značné finanční náklady.

Pokračování na str. 10

Jak se dělá Bible aneb pohled do „dílny“ ČBS

Písmo, zrcadlo, sazba, tisk, vazba a desky – poznejte s námi složitý proces výroby Bible.

Prvním velice důležitým krokem při přípravě Bible k vydání je její sazba a tím nejpodstatnějším rozhodnutím je volba písma. Pro sazbu Bible padá v úvahu jen velice omezený okruh fontů, které jsou dobře čitelné i v malé velikosti a současně nejsou příliš tučné, aby neprosvítaly na druhou stranu listu. Dobře zvolené písmo vybrané pro sazbu používanou v posledních letech umožnilo zlepšit čitelnost Biblí malého formátu natolik, že je srovnatelná s čitelností dřívějšího středního formátu.

Zrcadlo neboli grafickou úpravu koncipujeme vždy jako dvojstranu. V případě sazby Bible je třeba zvažovat umístění celé řady prvků: označení knihy a kapitoly, číslo strany, nadpisy, podnadpisy, čísla kapitol a veršů, odkazy na paralelní verše, poznámky pod čarou atd. Je třeba určit, jak se budou sázet poetické texty, zda se budou odlišovat slova vložená překladateli pro lepší srozumitelnost apod. Kromě biblického textu se musí graficky zpracovat přidáné materiály, jako jsou úvody ke knihám, chronologické tabulky nebo mapy.

Přednosti univerzální sazby

Česká biblická společnost má s vydáváním biblického textu bohaté zkušenosti a disponuje pro tyto účely několika typy sazeb. V roce 2007 jsme vyvinuli novou sazbu pro Český ekumenický překlad, ve které jsme pro lepší přehlednost oddělili odkazy od poznámek, když jsme je umístili do vislého sloupce a poznámky ponechali v dolní zápatí. Největším přínosem této sazby je možnost jejího použití pro různé velikosti Biblí – od malého formátu přes střední až po velký. Hovoří-

me o tzv. univerzální sazbě, díky níž si čtenáři při přechodu na jinou velikost Bible nemusejí zvykat na odlišné umístění veršů. S různými vylepšeními používáme tuto sazbu dodnes.

Typografické výzvy

Zcela novou typografickou úpravu si vyžádalo vydání velkoformátové (rodinné) *Jubilejní Bible* z roku 2018. Výsledkem je největší a nejlépe čitelná Bible v Českém ekumenickém překladu. Jediněnou výzvou pro náš tým byla příprava sazby *Bible kralické šestidílné* (2014). Zde se nejednalo o usazení jen biblického textu, ale též rozsáhlého výkladového a poznámkového aparátu, jehož původní umístění okolo hlavního textu jsme chtěli zachovat, včetně originálních grafických motivů. Naše vydání tohoto vzácného díla se vyznačuje moderní a dobře čitelnou grafickou úpravou. Věříme, že se nám podaří lo navázat na vysokou typografickou

kvalitu původního tisku a poskytnout ji současným čtenářům.

Samotný tisk Biblí je tak specifickou a náročnou záležitostí, že kvalitní Bible lze tisknout jen ve třech nebo čtyřech tiskárnách v celé Evropě. Vzhledem k velkému počtu stran (1 200 až 1 600, ale např. v případě Kralické šestidílnky více než 2 800 stran) se Bible musí tisknout na velice tenký, tzv. biblový papír. Jeho gramáž se pohybuje od 28 po 32 g. Takto tenký papír se potiskuje z role na speciálních tiskařských strojích. Velké rozdíly mohou být také v kvalitě papíru – ten nejkvalitnější má tak vysokou neprůhlednost (opacitu), že tisk z druhé strany téměř neprosvítá. Tisk musí být v celé knize stejně sytý a přesný (při rychlém listování nesmí čísla stránek „skákat“).

Knihna na celý život

Bible není kniha, která by se jednou přečetla a pak založila do knihovny. Mnozí lidé si z ní čtou téměř denně, be-

rou si ji s sebou na cesty, při studiu v ní listují sem a tam. Často si do ní dělají poznámky, podtrhávají si oblíbené verše a chtějí, aby jim vydržela nejlépe celý život. Proto se na kvalitu vazby kladou ty nejvyšší nároky. Vazba Bible je šitá, použité lepidlo je trvale pružné, při otevření nepraská. Ořízka je rovná a hladká. Předsádka je na deskách nalepená rovně, rohy jsou čistě zapracované. Nechybí kapitálek (lemovka zakončující okraje hřbetu tvořeného sešitými archy knihy), jehož barva ladí s barvou desek, ani záložky. Mnohá vydání jsou opatřena orientačními výřezy se zkratkami biblických knih na předním boku knižního bloku.

Desky tradičně potahujeme vysoce kvalitními materiály v různých barvách. Oblíbená jsou i vydání opatřená magnetickou klopou nebo zipem, který bezpečně ochrání knižní blok i při přenášení v kabelce či batohu. Pro ty nejnáročnější pak máme v nabídce Bible vázané do pravé kůže.

Texty v příloze zpracovala ČBS

Mnozí lidé si z Bible čtou téměř denně, berou si ji s sebou na cesty, při studiu v ní listují sem a tam. Tomu musí odpovídat kvalita vazby.

Dny Bible letos s mottem „Radost z dávání“

Dokončení ze str. 9

Chcete-li si udělat přesnější obrázek o tom, co vydávání Biblí obnáší, přečtěte si článek *Jak se dělá Bible* na této straně výše.

Bez pomoci dárců bychom nemohli odeslat Bible a další křesťanskou lite-

raturu českým krajanům v Chorvatsku, dodat knihy pro nejmladší čtenáře do dětského domova, podporovat soutěže ve znalosti Pisma ani poskytovat knihy církvím a křesťanským sborům v rámci tzv. „krabicového prodeje“ za výrazně dotované ceny. Jsme vděční za trvalý zájem příznivců České biblic-

ké společnosti, kteří se na naší činnosti podle svých možností spolupodílejí.

Děkujeme vám za zájem o dění v biblických společnostech, za vaše modlitby i finanční dary. Česká biblická společnost tak může kromě pravidelného příspěvku na celosvětové působení Spojených biblických

společností využít získané finanční prostředky k rozvoji dalších domácích projektů. O tom, jakým způsobem můžete podpořit biblické dílo, informujeme na poslední straně této přílohy.

Všem dárcům děkujeme za jejich obětavost!

Vzpomínka na profesora Miloše Biče

19. listopadu roku 1910 se ve Vídni narodil český teolog, evangelický duchovní a vysokoškolský pedagog, který svůj život zasvětil studiu Starého zákona.

Teologii Miloš Bič (1910–2004) vystudoval na univerzitách v Praze, Marburgu a v Montpellier a studoval také klínopis u profesora Bedřicha Hrozného. V roce 1936 získal doktorát z teologie. Působil jako duchovní ve farních sborech v Praze a Domažlicích.

V letech 1940–1945 byl za účast v protinacistickém odboji vězněn v koncentračních táborech Buchenwald a Dachau, kde se seznámil s pozdějším pražským arcibiskupem a kardinálem Josefem Beranem.

Po druhé světové válce vyučoval na Husově evangelické teologické fakultě (dnešní HTF UK) a od roku 1950 na Komenského teologické fakultě v Praze (dnešní ETF UK). V roce 1977 byl z politických důvodů zbaven profesury.

Ekumenický překlad, komentáře a konkordance

V letech 1961–1984 vedl starozákonní ekumenickou komisi, která realizovala starozákonní část Českého ekumenického překladu. Současně se podílel na přípravě vůbec první úplné řady komentářů ke všem starozákonním knihám v české bibliotice.

Další z významných prací profesora Biče je *Konkordance k Bibli kralické*, na které společně s Josefem Bohumilem Součkem pracoval v letech 1961–1967. Biblická konkordance se stala cennou pomůckou při studiu Bible a vyhledávání odkazů na jednotlivé výrazy. Ve třech svazcích jsou u každého hesla uvedeny hebrejské a řecké ekvivalenty, takže se i méně poučený čtenář může seznámit se zněním Bible v původních jazycích.

Příznivec, rádce a spolupracovník

Profesor Miloš Bič vychoval generace teologů, svou činností zasáhl do životů mnoha jednotlivců a svými knihami ovlivnil velké množství čtenářů. Česká biblická společnost v něm vždy měla oddaného příznivce, milého rádce

Profesor Bič připravil vůbec první úplné řady komentářů ke všem starozákonním knihám v české bibliotice.

a neúnavného spolupracovníka. Miloš Bič pomáhal při prvních verzích ekumenického překladu Bible i při vydávání dalších publikací, přitom byl vždy skromným a upřímným člověkem. V roce 1997 obdržel z rukou prezidenta Václava Havla medaili Za zásluhy 1. stupně.

Vzpomínky profesora Biče na překládání starozákonního textu naleznete na webových stránkách České biblické společnosti (www.dumbible.cz/web/cs/vydavatelstvi/cesky-ekumenicky-prekład/jak-jsme-prekladali-stary-zakon).

V nejtěžších zkouškách nejsme opuštěni

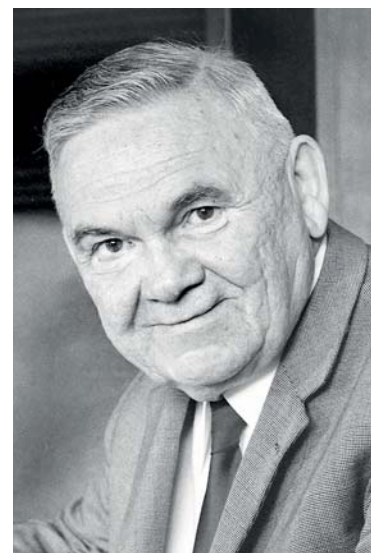
U příležitosti svých 75. narozenin v roce 1985 napsal Miloš Bič gratulantům tato slova:

Děkuji Vám především za vaši lásku a přátelství. Je to nejen hřejivý pocit, nýbrž veliká vzpruha v práci, víme-li, že nezůstáváme osamoceni, a snad dokonce i odmítání. Vzpomínáte těžkých dob v mém životě, kdy jsem byl

smrti blíže než životu, a já vděčně vyznávám, že jen Boží milostí jsem mohl přežít zkoušky v koncentračních táborech. Šlo však přitom i o víc, ne jen přežít utrpení, nýbrž i prožít jistotu, že ani v nejtěžších zkouškách nejsme opuštěni. Právě ve chvílích, kdy jsem – za tyfóvé epidemie v Dachau – byl se svými silami na dně, jsem pochopil, co to znamená, že i „má pomoc je od Hospodina“ (Ž 121,2)... V síle této jistoty jsem mohl obstát a tato jistota určuje všechno mé úsilí až podnes. Bůh si mne zachoval, jemu chci sloužit, pokud mi dává možnost.

Z díla prof. ThDr. Miloše Biče

- 1948 *Palestina od pravěku ke křesťanství I. – Země a lid*
- 1949 *Palestina od pravěku ke křesťanství II. – Kult a náboženství*
- 1950 *Palestina od pravěku ke křesťanství III. – Řeč a písemnost*
- 1960 *Poklad v Judské poušti: kumránské nálezy*
- 1961–1967 *Biblická konkordance* (společně s Josefem Bohumilem Součkem)
- 1979 *Stopami dávných věků: mezi Nilem a Tigridem*
- 1980 *Radostná zvěst Starého zákona*
- 1986 *Ze světa Starého zákona I*
- 1989 *Ze světa Starého zákona II*
- 1990 *Pří řeckách babylonských: dějiny a kultura starověkých říší předního Orientu*
- 1991–1998 *Výklady ke Starému zákonu* (pod jeho vedením připravila Starozákonní překladatelská komise)
- 1992 *Svíce nohám mým: hrst podnětů k zamyšlení nad Starým zákonem*
- 1993 *V zemi sfing a pyramid: od faraónů k prorokovi*
- 1997 *Co nevíš o Bibli: úvod do studia Starého a Nového zákona* (společně s Petrem Pokorným)

Profesor Miloš Bič.

Biblická společnost pomáhá v Bělorusku

Logo Biblické společnosti v Bělorusku.

Významným centrem šíření Biblí a další křesťanské literatury v Bělorusku je Biblická společnost v Běloruské republice (BSBR). Nyní chce pomoci lidem postiženým reakcí bezpečnostních složek při nepokojích po prezidentských volbách.

Za necelých 30 let rozšířila BSBR více než 1 200 000 knih s náboženskou tematikou. Její katalog zahrnuje přes 70 knižních titulů, audio knih a dalších materiálů. Biblická společnost v Běloruské republice, jak zní její oficiální název, byla založena v lednu roku 1992. Zakladateli byli křesťané různých vyznání: pravoslavní, římsí katolíci, řečtí katolíci, evangeličtí křesťané, baptisté a adventisté sedmého dne. Nejvyšší orgán společnosti – generální konference – volí ze zástupců jednotlivých denominací členy vedení představenstva.

BSBR se podílí na překladu Bible do běloruštiny, aktivně spolupracuje s církvemi různých denominací a s kulturními, vzdělávacími a charitativními organizacemi. Také spolupracuje se sdělovacími prostředky na pořadech s křesťanským zaměřením. Kromě běloruštiny vydává BSBR Písmo v ruštině.

Biblická společnost v Běloruské republice je spolu s dalšími národními biblickými společnostmi členkou celosvětové organizace Spojené biblické společnosti (UBS), jejíž členové působí ve více než 200 zemích.

Šíření Písma v nejistých časech

Aktuální projekt Běloruské biblické společnosti má poskytnout duchovní i materiální pomoc a přinášet naději lidem, kteří byli postiženi reakcí bez-

První běloruská kniha – překlad Bible – byla vytištěna v Praze Františkem Skorinou (zobrazeném výše) roku 1517.

pečnostních složek při nepokojích po posledních prezidentských volbách v Bělorusku. Běloruská vláda dlouhodobě neplní mezinárodní standardy v oblasti lidských práv a po volbách šokovala svět brutálními útoky příslušníků policejních sil na občanská shromáždění. Mnoho protestujících bylo svévolně zadrženo, bito a ponižováno.

BSBR odhaduje, že může oslovit až 10 tisíc lidí, kterým přinese poselství naděje z Bible. Za klíčový verš celého projektu byl vybrán text z Danieľova proroctví (2,21): „On mění časy i doby, krále sesazuje, krále ustanovuje.“

Modleme se, aby Běloruská biblická společnost měla příležitost sloužit tamním občanům v těchto nejistých

dobách a přinášet do jejich srdcí naději a mír. Modleme se za propuštění osob svévolně zadržovaných i za jejich rodiny.

Historické spojení Běloruska s Českem

Běloruská i česká bibliotika mají kus společné historie, který sahá do 16. století. První běloruská kniha – překlad Bible – byla vytištěna v Praze doktorem Františkem Skorinou (Francyskem Skarynou) v roce 1517. Skorinovo pražské působení připomíná pamětní deska v Klementinu a pomník na Hradčanech.

František Skorina byl běloruský lékař, překladatel a vydavatel Bible a zahradník na pražském dvoře císaře Ferdinanda I. Narodil se před rokem 1490 v Polocku na území tehdejšího Litevského velkoknížectví, jehož součástí bylo dnešní Bělorusko. Několik desetiletí svého života strávil v Praze. Zde také okolo roku 1551 zemřel.

František Skorina během svého pobytu v Praze přeložil do církevně-slovanského jazyka (tedy liturgického a literárního jazyka používaného pravoslavnými a řeckokatolickými církvemi) třiatdacet starozákonních knih Bible. Překlad byl vydáván postupně v letech 1517 až 1519. Jedná se o významnou knižní památku jak pro Bělorusy, tak pro Litevce, Ukrajince i Čechy.

Ruténská Bible

Skorinova Bible se někdy (vzhledem k místu vydání) nazývá pražská nebo ruténská – Skorina totiž v předmluvách k jednotlivým knihám Starého zákona používal rutěnštinu, tedy jazyk tehdejších Ruténů, předků soudobých Bělorusů a Ukrajinců. Tento jazyk měl na území Litevského velkoknížectví postavení spisovného jazyka.

Skorina se svým dílem snažil zpřístupnit biblické texty méně vzdělaným čtenářům východní Evropy. Významné místo zaujímá Skorinova Bible také v dějinách překladu a vydávání Písma. Do té doby byla tiskem vydána pouze latinsky, německy a česky. Oceňována je také pro svou grafickou podobu, která se vyznačuje bohatými kresbami, ozdobnými iniciálami, lištami, vinětami apod. Skorinův překlad biblického textu je považován za počátek běloruského písemnictví a sám Skorina právem patří mezi zakladatele běloruské kultury.

Po Františku Skorinovi byla pojmenována jedna z hlavních tříd v Minsku. Není bez zajímavosti, že ji současný běloruský prezident Alexandr Lukašenko nechal v roce 2005 přejmenovat na Prospekt nezávislosti.

Bělorusko

Vnitrozemský stát ve východní Evropě leží mezi Polskem, Litvou, Lotyšskem, Ruskem a Ukrajinou.

Zeměpisný název: Běloruská republika

Hlavní město: Minsk

Rozloha: 207 600 km²

Obyvatelstvo: 9,4 milionu. Bělorusové tvoří 83,7 % obyvatel, Rusové 8,2 % (785 tisíc), Poláci 3,1 % (295 tisíc), Ukrajinci 1,7 % a Židé 0,1 %.

Úřední jazyky: bělorušтина, ruština

Náboženské vyznání: cca 60 % obyvatel Běloruska se považuje za věřící, většinu tvoří křesťané (82 % pravoslavných, 12 % katolíků, 6 % dalších konfesí); dále je přítomen judaismus a islám.

„Co bylo z cihel, spadlo, vystavíme to z kvádrů“

V Libanonu chce tamní biblická společnost obnovit knihkupectví a kancelář poničené nedávnou explozí a také nabídnout lidem postiženým katastrofou Bible zdarma.

Libanonská biblická společnost (LBS) vznikla v roce 1950. V roce 1983 se přidružila ke Spojeným biblickým společnostem (UBS) a od roku 1996 je jejich řádným členem. Libanonská biblická společnost může čerpat z bohatého dědictví biblické tradice východního křesťanství. V nábožensky a národnostně pestré libanonské společnosti působí jako ekumenická organizace, jejímž posláním je šířit poselství a kulturu Písma všem generacím. LBS je aktivním partnerem většiny církví, náboženských společností a dalších neziskových organizací, které v zemi působí.

Programy Libanonské biblické společnosti se vždy soustředily především na Bibli a její životodárné poselství naděje, spravedlnosti, lásky a usmíření. Tím, že LBS ctí toto historické zaměření na Písmo, je schopna sjednocovat křesťany z různých denominací. Mezi významné počiny minulých let patřilo dokončení překladu Nového zákona do moderní arabštiny Good News Arabic. Do té doby byly rozšířené pouze dva starší překlady – překlad Van Dyckův a Al-Boustaniho (1865) a Jeziuitský překlad (1880). Libanonská biblická společnost se také podílí na šíření Písma v Iráku.

Exploze v Bejrútu

Výbuch zastihl Libanon ve složitém období hospodářské recese, politických nepokojů a vzrůstajícího počtu nakažených nemocí covid-19. Detonací bylo postiženo okolo 90 tisíc domácností, některé rodiny přišly doslova o všechno. K výbuchu v bejrútském přístavu došlo až po 18. hodině, kdy většina zaměstnanců tamních firem odešla domů, jinak by o život přišlo mnohonásobně více lidí.

Bejrútský přístav se nachází v oblasti tzv. „zelené linie“, která v době občanské války dělila Bejrút na křesťanskou a muslimskou část. K přístavu přiléhající čtvrt je obývaná převážně křesťany, mísí se zde maronité, pravoslavní i protestanti, ale také křesťané arménského a syrského původu. Mnoho zdejších kostelů patří k historicky cenným památkám.

tlaková vlna po výbuchu poničila budovy Libanonské biblické společnosti.

Projekt na pomoc postiženým

Nová krize znamená nová traumata a nová zranění mnoha duší. Přichází pocit viny, že „já“ jsem přežil, zatímco sousedé zahynuli. Mnozí trpí strachem, že se podobně ničivý výbuch může kdykoliv opakovat. Lidé se cítí velmi zranitelní. Křesťané jsou v Liba-

nonu pod velkým tlakem a řada z nich uvažuje o odchodu ze země. Proto pracovníci LBS zorganizovali projekt: „Obnovte svůj dům s pomocí Božího slova“, který má přinést naději postiženým křesťanským rodinám. Hlavním mottem je verš z Izajášova proroctví (9,9): „Co bylo z cihel, spadlo, vystavíme to z kvádrů; smokvoně byly vykáčeny, nahradíme je cedry.“

Záměrem první části projektu je co nejdříve opravit poničené sídlo LBS

a knihkupectví, aby opět mohla co nejdříve sloužit libanonským křesťanům. Knihkupectví je vzdálené přibližně kilometr od epicentra výbuchu, zatímco kanceláře biblické společnosti leží zhruba pět kilometrů odtamtud. Přestože jsou obě místa dobře chráněna okolními domy, tlaková vlna rozbila u obou budov okna, vyrazila dveře z pantů a samozřejmě zničila všechny knihy, vybavení kanceláří apod. Škoda je značná, ale samotné budovy našťastí výbuch nepoškodil a nikdo z pracovníků LBS nepřišel o život. Rekonstrukce úspěšně postupuje, problémem však začíná být nedostatek zboží a rychle rostoucí ceny.

Libanon

Tento blízkovýchodní stát ležící při pobřeží Středozemního moře vstoupil do povědomí světové veřejnosti naposledy počátkem srpna tohoto roku, kdy v hlavním městě Bejrútu došlo k mohutné explozi.

Zeměpisný název: Libanonská republika

Hlavní město: Bejrút

Rozloha: 10 400 km²

Obyvatelstvo: 6,85 mil. (odhad z roku 2019 včetně uprchlíků); libanonský občan tvoří cca 68 % obyvatelstva, Syřané 24 % a palestínští uprchlíci 8 %. Libanonský občané jsou z 95 % arabského etnika, avšak křesťanští Libanonci se často jako Arabové neidentifikují.

Úřední jazyk: arabština

Náboženské složení: Oficiálně je registrováno 18 náboženských komunit – 12 křesťanských, 5 muslimských a 1 židovská. Mezi křesťany (odhadem 34 % obyvatel) – převažují maronité, pak řečtí pravoslavní, řečtí katolíci, arménští křesťané aj.). Muslimové tvoří cca 61 % obyvatel (30 % šiité, 30 % sunnité a menší skupiny alavitů a ismailitů). Politicky významní jsou drúzové, k nimž se hlásí přibližně 5 % obyvatelstva.

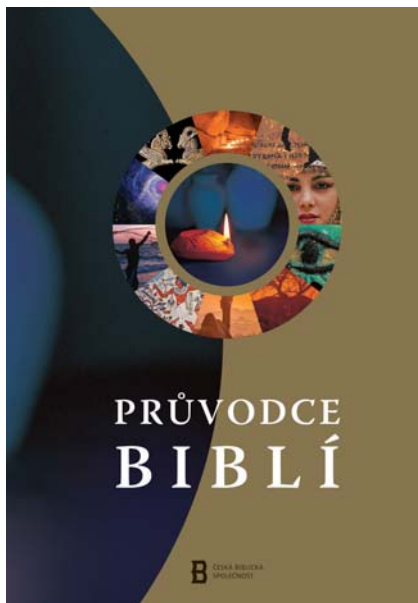
Kniha knih zdarma

Druhá část projektu chce přinést duchovní podporu přibližně deseti tisícům rodin, jejichž domovy byly částečně nebo úplně zničeny. Takto postiženým chce LBS poskytnout zdarma Bible. Na jejich distribuci do domácností spolupracuje LBS s místními církevními a humanitárními organizacemi.

Modleme se společně za všechny oběti výbuchu a jejich rodiny. Modleme se za ty, kdo při této tragické události přišli o všechno majetek. Modleme se za všechny, kteří se snaží svým bližním pomoci a ulehčit jim v jejich složité situaci.

Z nabídky České biblické společnosti

Biblické encyklopedie

Průvodce Biblií

Revidované a nově rozšířené vydání světového bestselleru

Obsáhlý text na 816 stranách doplňují další materiály, které v užitečné vizuální formě poskytují nezbytné informace o dobovém pozadí biblických příběhů.

- více než 700 barevných fotografií
- 68 přehledných map
- 20 diagramů s časovými osami

- Pevná vazba, 816 stran
- Formát: 150 × 215 mm
- Cena: 990 Kč
- Katalogové číslo: 4878

Průvodce Biblií

- doporučuje, jak s Biblií zacházet, jak jí rozumět a jak ji studovat
- nabízí pojednání o hlavních biblických postavách
- ukazuje, jak přistupovat k četbě různých žánrů Starého a Nového zákona
- pomáhá porozumět biblickým příběhům, poetickým a mudroslovným spisům, proroctvím i apokalyptickým textům

Český ekumenický komentář

Exodus I (2. svazek SZ; Ex 1–15)

Druhá kniha Bible (Exodus) vypráví o vzniku Izraele jakožto společenství, které Hospodin prostřednictvím Mojžíše vyvedl z egyptského otroctví. Tento příběh se stal inspirací všem, kdo jsou vystaveni útlaku. Kniha Exodus ale nezůstává jen u platonické touhy po svobodě. Vypráví o konfliktu, který se rozpoutá, když se začne měnit systém dosavadních loajalit. Komentář přináší literární a historický úvod ke knize Exodus a podrobně vykládá prvních 15 kapitol této knihy.

Doc. Petr Sláma, Ph.D., je učitelem Starého zákona na Evangelické teologické fakultě Univerzity Karlovy.

- Formát: 148 × 225 mm
- Cena: 348 Kč
- Katalogové číslo: 1972

Evangelium podle Jana (4. svazek NZ)

Čtvrté z novozákonních evangelií má v tomto souboru spisů zachycujících veřejné působení Ježíše Krista zvláštní místo. Klement z Alexandrie je na počátku 3. stol. charakterizoval jako „duchovní evangelium“, čímž zdůraznil, že Jan ve svém svědectví o Kristu věnuje více místa promyšlení jeho významu. Janův portrét Ježíše je tak tvořen originálním propojením meditativních výkladů s důrazem na historickou konkrétnost Ježíšovy životní cesty. Ukazuje, že v Ježíšově životě se Boží „slovo stalo tělem“, jak to evangelista provokativní zkratkou vyjádřil hned v úvodu.

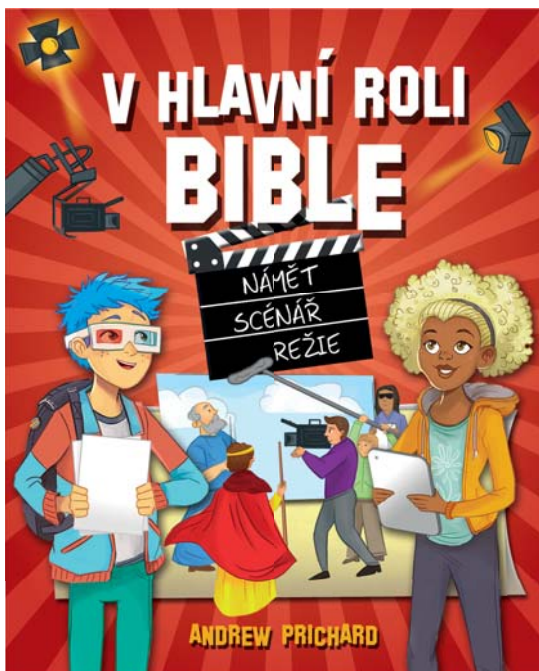
Jan Roskovec, Ph.D., vyučuje novozákonní biblistiku na ETF UK a je ředitelem Centra biblických studií UK a AVČR.

- Formát: 148 × 225 mm
- Cena: 438 Kč
- Katalogové číslo: 1965

Aktuální kompletní nabídku najdete na www.bibleshop.cz

B ČESKÁ BIBLICKÁ
SPOLEČNOST

Knihy pro děti

Andrew Prichard, oblíbený autor a učitel, původně pracoval ve filmovém průmyslu. V současné době vyučuje v Oxfordu mladší děti základy křesťanství a biblistiky, přednáší na školách, křesťanských shromážděních i letních táborech. V své knize *V hlavní roli Bible* spojil Andrew svou lásku k filmům s láskou k Bibli. S využitím filmových kulís dokáže přehledným a poutavým způsobem seznámit mladé čtenáře s pozoruhodným světem biblických příběhů.

V hlavní roli BIBLE

Poutavě zpracované biblické příběhy pro školáky a mladší teenagery

„Osud lidstva je neustále ohrožen nevymýtitelnou dědičnou vadou – slabostí srdce. Sami se nedokážou vyléčit. Kdo je spasí? Vyvolený zachránce musí dokázat nemožné: žít dokonalým životem a zemřít dokonalou smrtí. Jen tak může zabránit úplnému přetření životodárného spojení člověka s Bohem...“

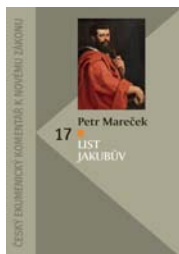
- Kamera, klapka, akce... aneb **Bible jako filmový trhák.**
- Kačka Popkorňačka a 3DFanda provázejí Bibli úplně jinak, než je obvyklé, a odpoví i na všetečné otázky.
- Dobře známé i opomíjené biblické příběhy představené prostřednictvím scénářů, filmových plakátů, recenzí i rozhovorů s hlavními hvězdami.
- Orientaci usnadňují cedulky označující jednotlivé scény. A díky tematickým miništítkům je možné sledovat, jak se celým biblickým vyprávěním prolínají tři ústřední motivy – život s Bohem, Boží přísliby, Boží spása.
- **Biblické texty vycházejí z překladu Slovo na cestu.**

- Pevná vazba, 160 stran
- Formát: 215 x 260 mm
- Cena: 598 Kč
- Katalogové číslo: 1848

Český ekumenický komentář

List Jakubův (17. svazek NZ)

List Jakubův, který byl v dějinách církve spíše přehlížen, je z mnoha hledisek unikátním spisev v rámci Nového zákona. Nenalezneme v něm sice výslovné zmínky o utrpení, smrti a vzkříšení Ježíše Krista, tj. výpovědi o zvěsti spásy, avšak z hlediska projednávání sociálně etické nauky jej můžeme považovat za velmi významné a naprosto aktuální dílo. Jakubův list poskytuje instrukce k praktickému uchování víry, moudrému životu a solidární etice.

Doc. Dr. Petr Mareček, Th.D., je docentem na Katedře biblických věd Cyrilometodějské fakulty Univerzity Palackého v Olomouci.

- Formát: 148 x 225 mm
- Cena: 248 Kč
- Katalogové číslo: 1955

Jak můžete zakoupit naše zboží

- v prodejně **Dům Bible**, Náhorní 12, 182 00 Praha 8
pondělí až čtvrtek 9–17 hodin, pátek 9–14 hodin
- objednat v internetovém obchodě www.bibleshop.cz
- objednat e-mailem na adrese obchod@dumbible.cz
- objednat telefonicky na čísle **284 693 926**
- v prodejně **Biblepoint – Pavel Nebojsa**, OD Klášter, Josefská 1, Brno, pondělí až pátek 9–17 hodin
- v prodejně **Biblepoint – Pavel Nebojsa**, U Černé věže 71/43, České Budějovice, pondělí až pátek 9–17 hodin

Při objednávce v našem internetovém obchodě nebo při nákupu v prodejně Dům Bible obdržíte na všechny knihy z produkce ČBS slevu **10 %**.

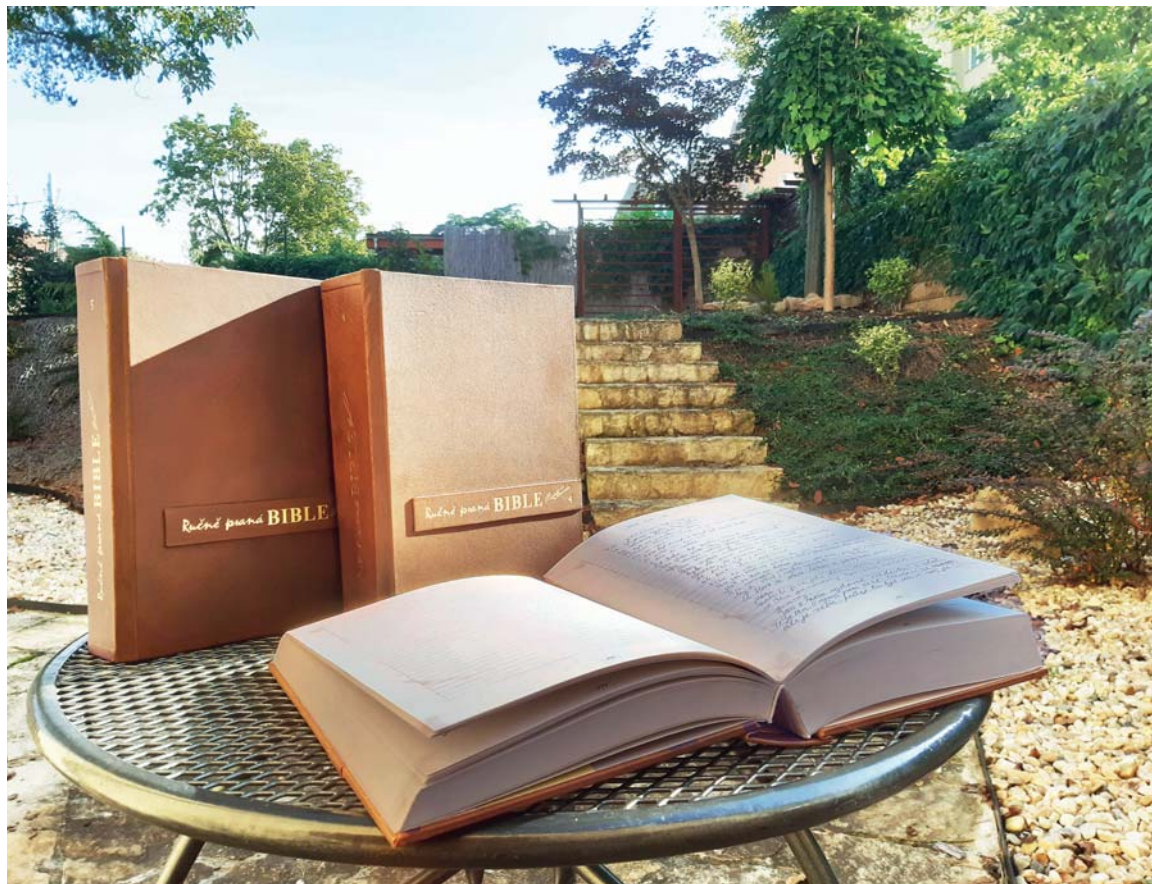
Při nákupu nad 500 Kč je poštovné ZDARMA.

Bible se opisovala ve školách i na náměstích

V jubilejním roce 2000 Česká biblická společnost zorganizovala projekt Ručně psaná Bible, jehož cílem bylo upozornit na aktuálnost obsahu a zvěsti Bible, vyjádřit touhu po jednotě křesťanů a podpořit stavbu Domu Bible.

Na akci, která vzbudila vlnu zájmu o Bibli v široké veřejnosti, vzpomíná Milan Hlouch, jeden z organizátorů projektu. Tehdejší ředitel České biblické společnosti Jiří Lukl se vrátil ze zahraniční cesty a hned nám s nadšením vyprávěl, jak v některých zemích biblické společnosti organizují celonárodní opisování Bible. „Rozhodl jsem se, že uspořádáme tento projekt i u nás,“ prohlásil tónem, kterému se nedalo odporovat. Musíme přiznat, že jsme si nebyli jisti, jak bude takováto akce v našem kulturním prostředí přijata. S vírou jsme se ale pustili do příprav. Nechali jsme natisknout speciální archy na opisování biblického textu i na jména a adresy těch, kteří se do projektu zapojí. A rozeslali jsme dopisy s výzvou do všech křesťanských sborů a farností.

Zpočátku byly reakce váhavé, organizátoři neměli představu, kolik lidí se do opisování zapojí. Také my v České biblické společnosti jsme měli obavy, jestli nebudeme muset část Bible ve volném čase opisovat sami. Propagaci pomohlo slavnostní zahájení projektu v pražském Karolinu za přítomnosti významných osobností a médií. Dalším impulzem pak byla skutečnost, že prvním pisatelem se stal tehdejší prezident Václav Havel. O akci informovala téměř všechna média, vyšly o ní stovky článků a poskytovali jsme rozhovory rozhlasovým i televizním stanicím. Lidé poznali, že se jedná o velkou seriózní akci, a rozhodli se do ní zapojit. A výsledek předčil naše očekávání: zájem byl tak veliký, že jsme nakonec opsali Bible dvě! Poprvé ce-

Po akci se všechny opsané archy seřadily a svázaly do svazků podle Kralické šestidílký.

lou Bibli včetně deuterokanonických knih a podruhé Starý a Nový zákon.

Ekumenická spolupráce

Na mnoha místech akce probíhala v ekumenické spolupráci. V některých městech uspořádali slavnostní zahájení podobné tomu úvodnímu v Karolinu za přítomnosti významných osobností regionu. Vlastní opisování biblických veršů pak probíhalo nejen v církevních budovách, ale také v knihovnách, muzeích, školách, městských úřadech nebo na náměstích. Přicházeli lidé věřící i nevěřící, muži, ženy, mladí i staří. Bible je kniha, která má co říct každému.

Po skončení akce jsme všechny popsané archy seřadili a nechali svázat do svazků podle Kralické šestidílký. Dodnes jsou k vidění v prodejně Domu Bible. Svazek se jmény pisatelů ručně psané Bible je uložen v trezoru České biblické společnosti.

Ruční opisování Bible se stalo minulostí, na kterou i po dvaceti letech rádi vzpomínáme. Zvěst Písma svatého však zůstává stále aktuální. Česká biblická společnost každoročně tiskne a rozšiřuje tisíce Biblí, Nových zákonů nebo kratších částí Písma. Naplňují se tak slova apoštola Petra: „Ušchne tráva, květ opadne, ale slovo Hospodinovo zůstává na věky“ (1 Pt 1,24).

Ze vzpomínek účastníků: zanechali jsme na Božím slově svůj rukopis

Ať jsou názory na tento projekt jakékoli, vše převáží skutečnost, že jen slovo Boha našeho zůstává na věky! A na tomto věčném slově jsme zanechali svůj rukopis – jsme vám tedy za tento dobrý nápad a celou realizaci vděční!

PAVEL JANÁS

Pokud budete v budoucnu pokračovat nebo přijдете na jiné cesty, jak přiblížit lidem z okolí Bibli, neváhejte a napište. Rádi – mluvím za celý náš sbor – se zapojíme.

KATEŘINA KONÝVKOVÁ
z Bratrské jednoty baptistů v Liberci

Akce se setkala s nečekaným ohlasem, takže bylo později nutné opisovat kratší úseky tak, aby nikdo nemusel odejít s nepořízenou. Účastníci se lidé z církvi i mimo církve všech věkových kategorií.

VLADIMÍRA BĚLUNKOVÁ,
Církev československá husitská
v Mariánských Lázních

Vzali jsme tuto akci jako evangelizaci, šíření Božího slova. Můžeme odpovědně říci, že celé toto počínání splnilo své poslání a velmi oslovilo věřící i nevěřící.

ZDENA KOPACZKOVÁ,
Nový Jičín

Jak můžete podpořit biblické dílo

Váš přebytek pomůže nyní jejich nedostatku, aby zase jindy jejich přebytek přišel k dobru vám ve vašem nedostatku (2 K 8,14).

MODLITBAMI

Modlete se za klid a mír v zemích, kde se válčí nebo kde není nábožen-

ská svoboda. Modlete se za křesťanské sbory a farnosti, za křesťanské rodiny i jednotlivce v těchto zemích. Modlete se za pracovníky biblických společností a za jejich úsilí šířit Písmo svaté. Modlete se za překladatele Bible do domorodých jazyků.

FINANČNÍM DAREM

I malý příspěvek pomůže. Může se stát kapkou, ze které se stane řeka, a nakonec i moře dobra a pomoci. Příspěvek na **Dny Bible** můžete zasílat na účet ČSOB: **129876273/0300** pod variabilním symbolem **9999**.

Adresa a kontakty ČBS

Dům Bible, Náhorní 12,
182 00 Praha 8 – Kobylisy
Telefon: 284 693 926
E-mail: obchod@dumbible.cz
Internet: www.dumbible.cz
Internetový obchod:
www.bibleshop.cz